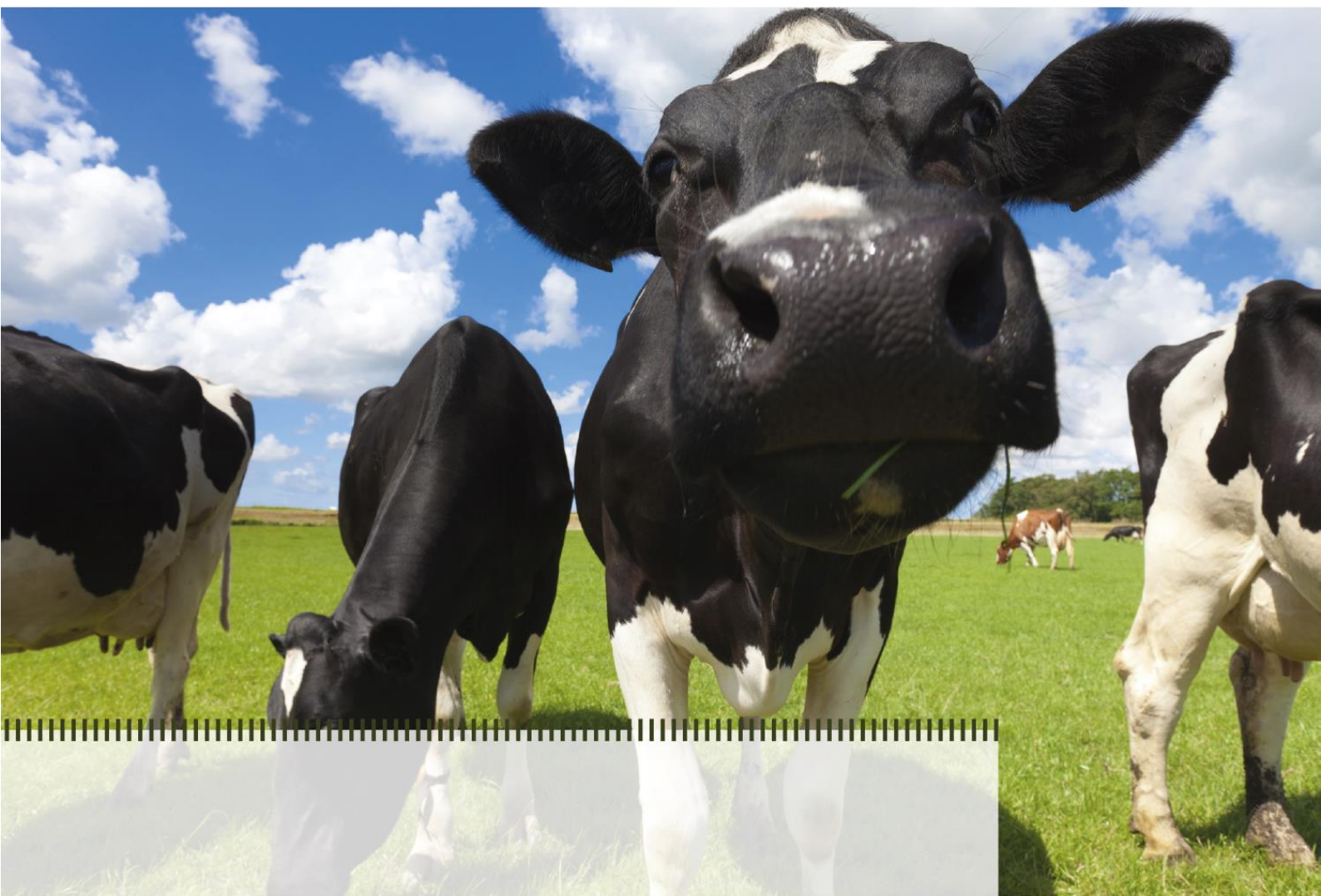

‘Dierenbescherming?! De lui hoef ik niet op mijn erf!’

Een imago onderzoek uitgevoerd onder Friese veehouders in opdracht van de Dierenbescherming afdeling Friesland.

Hoe wordt de Dierenbescherming gezien door veehouders in Friesland en hoe kan dit worden verbeterd?

Een imago onderzoek uitgevoerd onder Friese veehouders in opdracht van de Dierenbescherming afdeling Friesland.

Ruth Tekelenburg
Juni 2014 - april 2015

910918001

Afstudeerproject
79610

Opdrachtgever
Dierenbescherming Afdeling Friesland
Ard Boersma

Begeleiders van Hall Larenstein
I. de Jonge en A. Feenstra

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van mijn afstudeeronderzoek uitgevoerd voor de Dierenbescherming afdeling Friesland. Dat het een opdracht voor de Dierenbescherming moest zijn, werd al vrij snel duidelijk tijdens mijn majorstage. Gedurende deze stage ving ik geluiden op dat de taken van Dierenbescherming vrijwel niet bekend zijn bij veehouders in Friesland. Zo is de management assistent van de Dierenbescherming getrouwd met een veehouder - als zij dit vertelt aan collega's van haar man wordt er doorgaans zeer terughoudend gereageerd. Dit vereiste meer onderzoek! En zo is het idee ontstaan om dit imago onderzoek uit te voeren.

Tijdens het proces heb ik begeleiding gehad van verschillende mensen. Ard Boersma, regiomanager en Brenda Dijkstra, management assistent van de afdeling Friesland, hebben geholpen bij het opstarten van het onderzoek. Wat voor geluiden hoorden zij van veehouders in het werkveld? En hoe kan men er als Dierenbescherming op inspringen? Voor het altijd snelle beantwoorden van mijn vragen en het vormgeven van het onderzoek in de opstartfase wil ik hen dan ook bedanken.

Naast Ard en Brenda, wil ik ook mijn begeleiders bedanken die mij vanuit school hebben begeleid. André Feenstra en Ineke de Jonge wil ik bedanken voor hun expertise en het motiveren wanneer dit nodig was.

De boeren reageerden verschillend op het onderzoek. De één wilde maar al te graag met mij praten om zijn verhaal te kunnen vertellen, de ander moest er eigenlijk niets van weten. Vele emoties heb ik in elk geval gezien tijdens de gesprekken. Dit maakt dat het niet alleen een dankbaar, maar ook nodig onderzoek is. Ik hoop met dit onderzoek de Dierenbescherming en de melkveesector weer een stukje dichter bij elkaar te brengen. Zodat er sámen naar constructieve verbeteringen op het gebied van dierenwelzijn kan worden gekeken in de melkveehouderij.

Veel plezier met het lezen van het rapport!

Leeuwarden, april 2015

R.Tekelenburg

Samenvatting

De Dierenbescherming is met ca. 200.000 leden en donateurs, duizenden actieve vrijwilligers en 20 lokale afdelingen de grootste organisatie van Nederland die opkomt voor de belangen van alle dieren. De Dierenbescherming is voortdurend in gesprek met de overheid, politiek, bedrijfsleven en andere belangenorganisaties om hen te overtuigen van hun standpunten gebaseerd op feiten, wetenschappelijke inzichten en ethische overwegingen. Haalbare oplossingen worden aangedragen door erkende deskundigen op het gebied van dierenwelzijn. Dierenwelzijn staat de laatste tijd vooral in eigen land maatschappelijk sterk in de belangstelling. Dit legt een zware druk op de veehouderij. Het opzetten van campagnes en reportages over de veehouderij door dierenbeschermingsorganisaties maakt dat deze twee partijen nog verder uit elkaar komen te staan. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de oprichting van de organisatie 'Anti Wakker Dier' door veehouders.

De Dierenbescherming wil in tegenstelling tot andere dierenbeschermingsorganisaties graag de dialoog aangaan. Om te kunnen achterhalen wat het imago van de Dierenbescherming is onder veehouders, is dit imago onderzoek tot stand gekomen. De doelstelling van dit onderzoek luidt als volgt: Het is de wens van de Dierenbescherming afdeling Friesland dat zij een dusdanige relatie kan opbouwen met de sector zodat deze openstaat voor een inhoudelijke dialoog en de alternatieven en overwegingen die de Dierenbescherming inbrengt serieus neemt op het gebied van dierenwelzijn. Op deze manier kan op een effectieve manier het dierenwelzijn in de sectoren verbeterd worden. Om deze doelstelling te kunnen bereiken is de volgende onderzoeksvraag tot stand gekomen: *'Hoe wordt de Dierenbescherming gezien door veehouders in Friesland en hoe kan dit worden verbeterd?'* Door het beantwoorden van deze hoofdvraag wordt er achterhaald wat er speelt onder de groep veehouders en hoe de Dierenbescherming wordt gezien.

Om deze onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zijn er 13 melkveebedrijven bezocht in Friesland. Op deze bedrijven zijn gesprekken gevoerd met veehouders. Er is gebruik gemaakt van een aantal vooraf opgestelde vragen. Naast de vooraf opgestelde vragen is er veel ruimte voor de veehouder om eigen onderwerpen in te brengen. Naast deze vragen van het interview zijn er een aantal karakteristieken opgesteld welke de veehouder een cijfer heeft gegeven, begrippen die nauw samenhangen met het imago van de Dierenbescherming. Door het toekennen van cijfers aan deze begrippen kan het imago worden gemeten. Er zijn drie kleine bedrijven bezocht, vijf bedrijven met een gemiddelde grootte, drie bedrijven met een grote bedrijfsomvang en volgens de laatste definities zijn er twee megastallen bezocht.

De veehouders zijn allemaal bekend met de Dierenbescherming. Ze zijn echter nauwelijks op de hoogte van wat de Dierenbescherming doet. Zo zijn ze niet op de hoogte van kerntaken van de Dierenbescherming. Verder dan de beschrijving 'Dat ze de dieren beschermen' komen de meeste veehouders niet. De Dierenbescherming wordt verward met andere dierenbeschermingsorganisaties, wat een nadelig effect heeft voor de Dierenbescherming. Zo worden Eyes on Animals, Wakker Dier, de AID en de PvdD allemaal in één adem genoemd met de Dierenbescherming. Dit blijkt ook bij het beoordelen van de karakteristieken, zo zijn veel veehouders niet op de hoogte dat het Beter Leven Kenmerk een kenmerk is van de Dierenbescherming. Ook wordt aangegeven dat het waarschijnlijk een kortzichtige organisatie is, en er wordt aangegeven dat het 'dezelfde soort mensen zijn'. De veehouders hebben echter bijna allemaal geen ervaringen met de Dierenbescherming, wat aangeeft dat dit gevoel gebaseerd is op indirecte ervaringen, of geen ervaringen. Hier valt nog een grote inhaalslag te maken voor de Dierenbescherming.

Een aantal veehouders geven wel aan dat de Dierenbescherming een organisatie is die wat kan betekenen voor de veehouderij. Nadat er een wederzijds draagvlak is gecreëerd tussen beide partijen kan er nagedacht worden met de doelgroep over wat de Dierenbescherming kan betekenen voor de sector. Voordat dit proces in gang kan worden gesteld, moet er eerst een wederzijds vertrouwen worden opgebouwd alvorens aan deze doelstelling kan worden gewerkt. De veehouders zijn goed verenigd, ze zijn vrijwel allemaal lid van het AJF of het NLTO. De veehouders zijn dan ook het beste te bereiken via deze organisaties. Dit kan het beste worden gedaan door het benaderen van bestuursleden van het AJF en het NLTO, die betrokken zijn bij de bijeenkomsten van deze organisaties die geregeld worden bezocht door de veehouders. Allereerst zullen in elk geval de kerntaken van de Dierenbescherming duidelijk moeten worden gemaakt, waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe de Dierenbescherming zich onderscheidt van andere dierenbeschermingsorganisaties. Daarnaast zijn er nog een aantal andere onderwerpen aan bod gekomen waarover onduidelijkheden over zijn, welke kunnen worden besproken. Dat zijn de volgende onderwerpen: Het Beter Leven Kenmerk. De veehouders zijn niet op de hoogte

dat het een kenmerk is van de Dierenbescherming. Bij deze bijeenkomst moet worden uitgelegd wat het kenmerk precies inhoudt en hoe dit tot stand is gekomen. Wat ook opmerkelijk is, is dat de Dierenbescherming wordt gezien als actiegroep. Hierbij moet goed worden aangegeven dat de Dierenbescherming geen acties organiseert waarbij partijen schade ondervinden. Daarnaast zou de Dierenbescherming graag willen worden gezien als bemiddelaar of lobbyist en een geloofwaardige organisatie. Door deze onderwerpen bespreekbaar te maken tijdens bijeenkomsten van het NLTO of AJF kan de geloofwaardigheid worden vergroot onder deze doelgroep.

Summary

With 200.000 members and donors, thousands of active volunteers and 20 regional divisions, the Dierenbescherming is the biggest organization in the Netherlands that lobbies for the welfare of all animals. The Dierenbescherming is constantly communicating and trying to influence the government and politics and trying to convince them of their point of view, with arguments based on facts, scientific insights and ethical considerations. Achievable solutions are brought by recognized scientific researchers specialized in animal welfare quality. Nowadays, there is a high interest from the society on animal welfare. This puts a high pressure on the dairy industry. Especially campaigns and documentaries about the dairy industry drives the dairy industries and the animal welfare organizations even further apart. An example of this is the establishment of the organization 'Anti Wakker Dier' by farmers. In contrast to other animal welfare organizations, the Dierenbescherming really wants to start de dialogue with the farmer industry. Not against each other, but with each other.

The following goal has been tried to reach with this research: 'It is the wish from the department Friesland that they can build a sustainable relationship with the dairy industry so that they will be open to alternatives and considerations from the Dierenbescherming. In this way animal welfare can be effectively improved. For this research the following research question is trying to be answered: How is the Dierenbescherming seen by the dairy industry in Friesland and is there room for improvement?

To answer this question, an image research is established. With an image research there is found out what are active topics among the farmers, and how the image form the Dierenbescherming is among farmers. The image research is a qualitative research. To obtain the qualitative data, thirteen companies have been visited throughout Friesland. At these companies long interviews were held with the farmers. A same number of predefined questions were asked to each farmer. The interview form was open, which leaves a lot of space for the farmer to really open up about their companies and topics of their choice. Besides these predefined questions, the farmer is asked to scale a number of characteristics. By scaling these characteristics that are closely related to the image of the Dierenbescherming, the image can be measured.

There were three small companies visited, five companies with an average company size, three with alarge company size and according to the last definitions two mega factory farms were visited. Of these companies eleven of the thirteen respondents were a member of a labor union for farmers. Of these thirteen companies, ten visited meetings of these unions on a regular basis. Remarkable is that all companies have heard of the Dierenbescherming. However, none of the farmers really know what de Dierenbescherming exactly does. Only a brief description which says 'that they protect the animals' is given by the farmers.

Most of the time the Dierenbescherming is mixed up with other animal welfare organizations. This also comes forward when rating the characteristics. A lot of farmers do not know that the 'Beter Leven Kenmerk' is a brand from the Dierenbescherming itself. Besides that, the Dierenbescherming is mixed up with organizations such as Eyes on Animals, Wakker Dier, the AID and the dierenambulance (animal ambulance). Besides that, the farmers suggest the Dierenbescherming is a shortsighted organization and the people who are a part of this organization are also really short sighted.

Remarkable however is that almost none of the farmers have a direct experience with the Dierenbescherming, which implicates that this negative feeling is based on indirect experiences, or no experiences at all. A number of farmers suggests that the Dierenbescherming can matter for the dairy industry, because they do think that the Dierenbescherming is an organization that can influence the opinion of the society about the dairy industry.

To reach these goals, first of all a mutual support base has to be realized. After this mutual support base has been created, together there can be considered what the Dierenbescherming can do for the dairy industry. Before this can be realized, mutual trust has to be achieved. The best way to achieve this is to approach members of the organizations of the AJF and NLTO. With this research two members of the organizations have been interviewed. The best way to reach the famers is through these organizations. First of all, the main goals of the Dierenbescherming must be discussed and explained why the Dierenbescherming is different from other animals organizations. After that, at least the following topic must be discussed: the Beter Leven Kenmerk, because a lot of farmers do not even know it is a brand from the Dierenbescherming. The Dierenbescherming has to explain what this brand means. Besides that, the Dierenbescherming is seen as an extremist action group. To adjust this image, there has to be explained that the Dierenbescherming is not a extremist action group. Besides that, the Dierenbescherming is not seen as a mediator or a lobbyist that actually can influence politics. Also the farmers say that the Dierenbescherming is not a credible organization at all. To talk about all these subjects, the Dierenbescherming can increase their credibility with the whole diary industry and built a sustainable relationship.

Inhoud

Voorwoord.....	2
Samenvatting.....	3
Summary.....	5
Inleiding	6
1. Probleembeschrijving	9
1.1 Doelstelling	9
1.2 Hoofd en deelvragen	11
2. Methode en technieken	12
2.1 Begrippenlijst	12
2.2 Onderzoekspopulatie.....	13
2.2 Data verzameling interviews.....	16
2.2.1 Data verzameling karakteristieken.....	18
2.3 Data-analyse	23
2.3.1 Data analyse karakteristieken	23
3. Resultaten.....	24
3.1 Algemene kenmerken bedrijf	24
3.2 De veehouder en zijn bedrijf.....	26
3.3 Primaire impressie	28
3.4 Bekendheid	30
3.5 Bereidheid.....	32
3.6 Wensen/relatie	33
3.7 Karakteristieken Dierenbescherming.....	34
3.7.1 Sector.....	34
3.7.2 Functioneren.....	35
3.7.3 Gedrag	35
3.7.4 Identiteit	35
4. Conclusie.....	37

5.	Discussie	38
5.1	Methode discussie	38
5.2	Resultaten discussie.....	39
6.	Aanbevelingen	40
6.1	Aanbevelingen praktijksituatie.....	40
6.2	Communicatiestrategie.....	42
6.2.1	Situatieschets.....	42
6.2.2	Doelgroep	42
6.2.3	Doelstelling	42
6.2.4	Communicatiemiddelen.....	42
6.2.5	Strategie.....	43
6.2.6	Activiteitenplanning.....	44
6.3	Aanbevelingen vervolgonderzoek.....	45
	Literatuurlijst	46
	Websites	46
	Boeken.....	49
	Artikelen/publicaties.....	50
	Bijlage I. Topiclijst	
	Bijlage II. Interviewschema	
	Bijlage III. Open codering.....	
	Bijlage IV. Axiale codering.....	
	Bijlage V. Karakteristieken Dierenbescherming	

Inleiding

Dierenwelzijn is een actueel thema. Meer dan ooit te voren wil de consument weten waar het vlees dat zij eten en de melk die zij drinken, vandaan komt. Hierdoor komt er een steeds grotere druk te liggen op de veehouder die met deze dieren een eerlijk inkomen probeert te genereren. Dierenwelzijn staat de laatste tijd vooral in eigen land sterk in de belangstelling wat een zware druk legt op de veehouderij (LTO, 2007). Het opzetten van campagnes en reportages over de veehouderij door dierenbeschermingsorganisaties maakt dat deze twee partijen nog verder uit elkaar komen te staan (Radar TV, 2014). Dit blijkt bijvoorbeeld uit de oprichting van de organisatie 'Anti Wakker Dier' door veehouders (Melkvee, 2013). De Dierenbescherming wil, in tegenstelling tot andere dierenbeschermingsorganisaties juist de dialoog aangaan met de veehouderij. Om een dusdanige relatie te kunnen opbouwen zodat er gesproken kan worden over dierenwelzijn kwesties (persoonlijke communicatie, Ard Boersma, regiomanager, 13 februari 2014). Niet tegen elkaar, maar met elkaar.

De Dierenbescherming afdeling Friesland wil graag het gesprek aangaan met veehouders om zo dichterbij deze groep te komen. Eén van de doelen van de Dierenbescherming is namelijk het verbeteren van het dierenwelzijn in de veehouderij (Dierenbescherming Factsheet, 2011). Dit is alleen mogelijk in goed overleg met de veehouders in Nederland. Verwacht wordt namelijk dat de groep veehouders niet erg positief tegenover de Dierenbescherming staat in zijn algemeenheid staat. Er wordt verwacht dat de Dierenbescherming in het zelfde straatje wordt geplaatst als Wakker Dier en zelfs de PvdD (persoonlijke communicatie, Brenda Dijkstra, managementassistent, 5 maart 2014).

De Dierenbescherming is met ca. 200.000 leden en donateurs, duizenden actieve vrijwilligers en 20 lokale afdelingen de grootste organisatie van Nederland die opkomt voor de belangen van alle dieren. Naast de regionale afdelingen, behoren het landelijke verenigingsbureau en de Stichting Landelijke Inspectiedienst (LID) tot de Dierenbescherming. De Dierenbescherming is voortdurend in gesprek met de overheid, politiek, bedrijfsleven en andere belangenorganisaties om hen te overtuigen van hun standpunt, met argumenten gebaseerd op feiten, wetenschappelijke inzichten en ethische overwegingen. Haalbare oplossingen worden aangedragen door erkende deskundigen op het gebied van dierenwelzijn. De Dierenbescherming zet zo nodig haar mening kracht bij door actie te voeren. Dit op een ludieke wijze en als nodig is wat meer confronterend, maar altijd met inachtneming van de wet (Dierenbescherming Noord-Overijssel, 2013). Ze voeren vier kerntaken uit:

- Maatschappelijke beïnvloeding (o.a. (publieks-)voorlichting);
- Toezicht dierenwelzijn (inspectiewerk);
- Politieke beïnvloeding (politieke lobby);
- Dierennoodhulp (o.a. opvang dieren) (Dierenbescherming Noord-Overijssel, 2013).

De Dierenbescherming en de veehouderij zijn in het verleden al uit elkaar komen te staan. Dit valt terug te leiden uit de geschiedenis van de Dierenbescherming en de veehouderij. Al sinds 1910 probeert de Dierenbescherming door middel van politieke beïnvloeding het dierenwelzijn van dieren in Nederland te verbeteren. Rond de jaren '50 van de vorige eeuw begon de focus van de Dierenbescherming zich te verplaatsen van de dieren in de stad naar de dieren op het platteland. Na de Tweede Wereldoorlog begon de intensieve veehouderij zijn opmars te maken in Nederland, waarbij niet alleen grote overschotten melk, vlees en eieren geproduceerd werden maar ook nieuwe vormen van dierenleed zich voordeden. Zo begon de Dierenbescherming door middel van lobbyen en inspectiediensten zich ook in te zetten voor de dieren in de vee-industrie. In 2006 wist de organisatie bijvoorbeeld een verbod op het houden van kalveren in kisten te bewerkstelligen (Geschiedenis, 2014).

Naast politieke beïnvloeding heeft de Dierenbescherming zijn eigen inspectiedienst opgericht. Deze werd opgericht in 1975. Deze landelijke Inspectie Dienst (LID) moest toezien op naleving van de wet, klachten behandelen en proefcontroles uitvoeren. Ze werken daarbij nauw samen met de politie en de NVWA. De beroepsinspecteurs zijn betaalde inspecteurs in dienst van de Dierenbescherming en hebben opsporingsbevoegdheid. Vrijwillige inspecteurs door het hele land worden ingezet om hen te ondersteunen. Deze samenwerking is nu nog intensiever geworden. Naast de inspecteurs van de LID is er bij de politie een aantal agenten in dienst dat toeziet op het dierenwelzijn, de zogenoemde dierenpolitie (NPO geschiedenis, 2011). De LID probeert het welzijn van dieren in de dagelijkse praktijk zoveel mogelijk te verbeteren. Hierbij doet zij onderzoek naar binnengekomen meldingen. Daarnaast bezoekt zij ook plekken waar veel dieren worden gehouden of verhandeld, zoals markten en fokkerijen (LICG, 2015).

Hoewel de LID zich in de praktijk meer richt op huisdieren, mag de LID wel degelijk optreden in de veehouderij. De LID mag een proces-verbaal opstellen wanneer er sprake is van dierenmishandeling of verwaarlozing, ongeacht of het gaat om productiedieren of niet. Naast de LID hebben veehouders voornamelijk te maken met de AID (Algemene Inspectiedienst). Naast het beoordelen van het dierenwelzijn kijkt de AID vooral naar de naleving van de wetten door de veehouders, bijvoorbeeld het naleven van de mestwet en het op orde hebben van de administratie (*Rijksoverheid, 2015*). Verwacht wordt dat de naamsverwarring tussen beide partijen een nadelig effect heeft voor de Dierenbescherming, omdat vaak niet duidelijk is welke van deze partijen heeft opgetreden.

Naast de verwarring tussen deze verschillende instanties waar de Dierenbescherming mee te maken heeft, heeft de Dierenbescherming ook te maken met verschillende acties van andere dierenbeschermingsorganisaties waarvan verwacht wordt dat zij ook het imago van de Dierenbescherming schaden. Dierenorganisaties worden naar verwachting in dezelfde hoek geplaatst als de Dierenbescherming. Acties van andere organisaties dragen bij aan dit beeld.

Zo heeft Partij voor de Dieren aandacht proberen te vragen voor misstanden in de veetransport. Dit hebben zij gedaan door het organiseren van een landelijke tour met een veewagen, om zo aan het publiek te kunnen laten zien hoe een veetransport eruit ziet (*Partij voor de Dieren, 2014*).

De partij heeft hierbij echter gebruikt gemaakt van verouderde veewagens. Dit draagt bij aan de imagoschade voor dierenbeschermingsorganisaties. In Nederland worden namelijk de meest recente en moderne vrachtauto's gebruikt voor het veetransport. Het gebruik maken van deze verouderde vrachtauto's is volgens de veehouders geen goede weergave van de werkelijkheid, en draagt bij aan 'negatieve beeldvorming over de veehouderij en stemmingmakerij' (*Boerenbusiness, 2014*).

Ook heeft het uitlaten van Wakker Dier over de geboortekrik, een apparaat dat wordt gebruikt in de melkveehouderij om kalfjes ter wereld te brengen, voor veel woede gezorgd onder veehouders. Het gebruik van de krik is verboden, echter wordt het gebruik ervan gedoogd in Nederland. Wakker Dier zegt dat bij het gebruik van het apparaat kalveren en koeien ernstig letsel oplopen (*Wakker Dier, 2013*). Als tegenreactie heeft de Dierenbescherming zich in het voordeel uitgelaten voor de veehouders en vindt dat het apparaat onder bepaalde voorwaarden wél moet worden toegestaan (*Melkvee, 2013*). De reacties op deze uitslating zijn typerend voor de naamsverwarring tussen beide partijen. Zo wordt er door veel veehouders gereageerd dat ze het belachelijk vinden dat de Dierenbescherming vindt dat het apparaat moet worden verboden, terwijl de Dierenbescherming juist tegen het verbod is. Deze reacties geven een goede indicatie over dat de uitslatingen van Wakker Dier nadelig zijn voor de Dierenbescherming. Tenslotte is uit een oriënterend gesprek met de Dierenbescherming gebleken dat er nog veel misverstanden over wat de Dierenbescherming precies doet, waaruit een (ongegronde) angst ontstaat om met de Dierenbescherming in contact te komen (*persoonlijke communicatie, Brenda Dijkstra, managementassistent, 5 maart 2014*).

Ook heeft de Dierenbescherming zich uitgelaten over het afschaffen van de melkquotering. Frank Dales, de directeur van de Dierenbescherming, heeft zich hier over uitgelaten in een column op de website van de Dierenbescherming. Hierin schrijft hij over het loslaten van de melkquotering per 1 april 2015, waarbij de veehouders onbepaald mogen gaan produceren. 'De boeren zijn overwegend blij, maar vergissen zich heerlijk. En voor de koe zal de nieuwe realiteit het begin zijn van permanente opsluiting als we niet oppassen, want in werkelijkheid dreigen oplopende schulden door schaalvergroting de melkveehouder gevangene te maken van zijn eigen bedrijf. Door de afschaffing van de melkquotering krijgt hij onherroepelijk te maken met schommelende opbrengstprijzen. Dit geeft een prikkel om zo veel mogelijk melk tegen zo laag mogelijke kosten te produceren, vooral bij bedrijven die veel geld geleend hebben om een sprong te maken naar meer dan 150 koeien' (*Frank Dales, 2014, Trouw*).

Voor dit onderzoek is de melkveehouderij onderzocht in Friesland. Friesland is een provincie met veel agrarische activiteit, zo werd de provincie uitgeroepen tot 'Beste Boeren Provincie' in 2013. Friesland scoorde onder meer goed met lage agrarisch grondprijzen, de gestegen productiewaarde, de relatief kleine afname van het aantal agrarische bedrijven, de ruime aanwezigheid van agrarisch onderwijs en van loonbedrijven. Ook beoordeelden de Friese agrariërs zelf hun eigen provincie erg goed (*Melkvee, 2014*). Friesland is de provincie met het meest aantal koeien (*Milieudefensie, 2013*). Zo zijn er 2610 melkveehouders in de provincie Friesland (*CBS, 2013*).

Er is gekozen voor de melkveehouders omdat zij het grootste deel van de veehouders in Nederland vertegenwoordigen. In Friesland vertegenwoordigen zij 91% van alle veehouders (*CBS, 2014*). Er is gekozen om alleen melkveehouders in Friesland te interviewen, omdat het onderzoek is uitgevoerd voor de afdeling Friesland.

Het onderzoek zal bijdragen aan een verbetering in de praktijksituatie. De praktische relevantie van het onderzoek is dat de veehouders een stem krijgen, en op die manier worden gehoord door de Dierenbescherming.

De doelstelling van dit onderzoek luidt als volgt: Het is de wens van de Dierenbescherming afdeling Friesland dat de afdeling een dusdanige relatie kan opbouwen met de sector zodat deze openstaat voor een inhoudelijke dialoog en de alternatieven en overwegingen die de Dierenbescherming inbrengt serieus neemt op het gebied van dierenwelzijn. Op deze manier kan er op een effectieve manier het dierenwelzijn in de sectoren verbeterd worden.

De volgende hoofdvraag wordt beantwoord in dit rapport:

'Hoe wordt de Dierenbescherming gezien door veehouders in Friesland en hoe kan dit worden verbeterd?'

Het onderzoeksrapport is als volgt opgebouwd. Allereerst zal de probleembeschrijving worden uitgediept, waarbij ook de doelstelling en de hoofd en deelvragen worden weergegeven. Hierna volgt in hoofdstuk 2 de methoden en technieken. Hier worden de gebruikte begrippen toegelicht, de onderzoekspopulatie beschreven en uitgelegd hoe de dataverzameling tot stand is gekomen.

In hoofdstuk 3 worden de resultaten weergegeven. De resultaten van de interviewvragen worden weergegeven in boomdiagrammen met een ondersteunende tekst. De resultaten van de begrippen waarnaar is gevraagd worden toegelicht waarbij de gemiddelden en de uitschieters worden besproken.

Na dit hoofdstuk volgt een discussie, waarbij een methode en een resultaten discussie wordt weergegeven. Na dit hoofdstuk volgt de conclusie, waarin er antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag. Hier opvolgend worden de aanbevelingen besproken, waarin een communicatiestrategie is opgesteld die de Dierenbescherming kan volgen om de praktijksituatie te verbeteren. Tenslotte volgt de literatuurlijst, waarin de geraadpleegde literatuur is weergegeven. In de bijlagen zijn de interviewschema's, de letterlijke uitgewerkte interviews en de open en axiale codering te vinden. Hierin is ook een geheel overzicht van de rangschikking van de begrippen opgenomen.

1. Probleembeschrijving

De Dierenbescherming afdeling Friesland wil graag het gesprek aangaan met de veehouders in Friesland. Door de onderlinge relatie te verbeteren kan er een betere dialoog ontstaan als het gaat over dierenwelzijnskwesties in de veehouderij. Anders dan andere dierenwelzijnsorganisaties wil de Dierenbescherming wel graag de dialoog aangaan. Verwacht wordt dat de groep veehouders in Friesland niet erg positief tegenover de Dierenbescherming staat. Er wordt verwacht dat de Dierenbescherming onder dezelfde noemer wordt geplaatst als Wakker Dier en Partij voor de Dieren. Deze verwachting is geen positieve bijkomstigheid voor de Dierenbescherming. Er ontstaat een ongegronde angst om met een dierenbeschermingsorganisatie in contact te komen.

Om te achterhalen wat er precies speelt onder de groep veehouders, is er een imago onderzoek uitgevoerd. Op deze manier wordt er achterhaald wat er speelt onder de groep veehouders en hoe de Dierenbescherming wordt gezien.

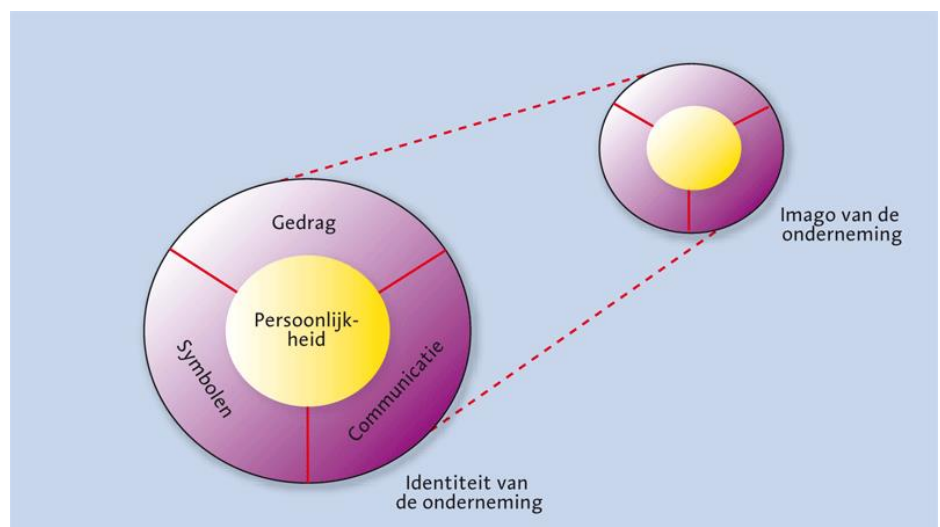
1.1 Doelstelling

Het is de wens van de afdeling Friesland dat de afdeling een dusdanige relatie kan opbouwen met de sector zodat deze openstaat voor een inhoudelijke dialoog en de alternatieven en overwegingen die de Dierenbescherming inbrengt serieus neemt op het gebied van dierenwelzijn. Op deze manier kan het dierenwelzijn op een effectieve manier worden verbeterd. Een andere positieve bijkomstigheid zou zijn als de sector de Dierenbescherming daadwerkelijk een steunwaardige organisatie gaat vinden (*persoonlijke communicatie, Ard Boersma, regiomanager, 13 februari 2014*).

Om dit te kunnen bereiken is eerst een imagoverbetering nodig onder de agrariërs zodat deze doelgroep meer benaderbaar wordt. De identiteit van een onderneming is intern bepaald, dit in tegenstelling tot het imago dat gevormd wordt door de externe belanghebbenden, in dit geval de veehouders. Het imago is een waarneming van de identiteit, van de werkelijke eigenschappen en de werkelijke persoonlijkheid van de organisatie. Een verandering van het imago is een verandering in het beeld dat de externe stakeholders van de organisatie hebben (*van Raaij, 2002*). Door een goed imago creëert een organisatie een emotionele meerwaarde, die een voorsprong geeft ten opzichte van de concurrentie (*van Riel, 1992*). Imago's kunnen helpen bij het zoekproces, daar de aandacht gericht kan worden op onderwerpen met een positief imago.

Om een imagoverbetering tot stand te brengen is het van belang om eerst te onderzoeken wat de huidige situatie is. Hiervoor is een imago onderzoek benodigd. Hierbij wordt gekeken naar het *corporate image* van de Dierenbescherming onder de groep veehouders in Friesland. Het corporate image is het beeld van de organisatie in de hoofden of de perceptie van personen die niet aan de organisatie verbonden zijn, in dit geval de groep veehouders in Friesland (*Verhage, 2013*). Het imago van een onderneming of organisatie hoeft namelijk niet altijd gebaseerd te zijn op eigen ervaringen met de organisatie.

Uit dit corporate image komen de bepaalde gedragingen voort ten aanzien van de organisatie. Wanneer het imago bekend is, kunnen gedragingen ten opzichte van de Dierenbescherming uitgelegd en verklaard worden. Het imago wordt uitgelegd aan de hand van het volgende model van het corporate image (*van Riel, 2010*) zie *figuur 1*. In dit figuur wordt zichtbaar gemaakt hoe een deel van het gedrag, de symbolen en de communicatie over wordt gebracht naar publieke groepen. Dit vormt samen het imago.

Figuur 1. Relatie organisatie identiteit en corporate image. (van Riel, 2010)

Identiteit is de verzameling kenmerken die door leden van de organisatie als typerend wordt gezien door de organisatie zelf (*van Riel, 2010*).

Deze figuur geeft weer hoe het corporate image overkomt bij publieksgroepen, in dit geval de veehouders. Links in de figuur geeft weer wat de identiteit vormt van een organisatie. De identiteit van een organisatie bestaat zoals het in de figuur wordt aangegeven uit het gedrag van de organisatie, de symbolen van de organisatie, de communicatie en ten slotte de persoonlijkheid van de organisatie. Van Riel stelt dat er maar een klein gedeelte van deze factoren overkomt bij de publieksgroepen, zoals af te lezen valt in de figuur. Zoals af te lezen valt in de figuur is het deel wat het imago vormt en wat overkomt bij een publieksgroep altijd kleiner dan de identiteit van een organisatie.

Er zijn verschillende theoretische uitgangspunten opgesteld van waaruit het verschil tussen de identiteit en het overgebrachte imago kan worden bekeken. Communicatie is hierbij noodzakelijk om dit verschil tussen het overbrengen van de gewenste identiteit – daarnaast het meedenken over dierenwelzijnskwesties binnen de sector- op te lossen (*Vos, 1992*). Communicatie is in dit geval noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de identiteit van de Dierenbescherming en het imago wat bekend is bij de veehouders aan elkaar gelijk zijn. Er zijn verschillende manieren om dit doel te bereiken.

Externe communicatie is de communicatie van de organisatie naar omstanders, ook middels de vrijwilligers en alle andere betrokkenen. Het is belangrijk dat de communicatie tussen de ontvanger, organisatie en betrokkenen van deze organisatie op een eenduidige manier verloopt. Op die manier wordt er een eenduidige boodschap naar buiten gedragen (*Zeithami & Bitner, 2000*). De boodschap wordt gestuurd door de zender, de Dierenbescherming. Daarnaast moet de ontvanger moet de motivatie, bekwaamheid en de gelegenheid hebben om de boodschap te ontvangen (*Hoyer & MacInnes, 2001*).

Om het imago van een organisatie te kunnen achterhalen moeten de volgende onderwerpen worden uitgezocht (*Schoemaker, 2007*): De *primaire impressie* die men heeft van de organisatie. Welke korte beschrijving geeft men in eerste instantie van de organisatie (in eigen woorden)? Daarnaast is het belangrijk om het eerste beeld te achterhalen dat de respondent voor ogen komt bij het noemen van de naam van de organisatie of de meest recente gebeurtenis waaraan men denkt bij het opnoemen van de organisatie. Deze eerste reactie levert geen doordacht beredeneerd beeld op van de organisatie, maar wel een belangrijke indicatie van de aspecten die bij de respondent het meest op de voorgrond treden. De primaire impressie wordt nader onderzocht bij deelvraag 1, zie paragraaf 1.2

De *bekendheid* die de organisatie heeft bij de doelgroep. Hoe intensief is de groep betrokken bij de organisatie, en op welke manier? En op welke ervaringen is deze bekendheid gebaseerd, op directe of indirecte ervaringen? Een directe ervaring wordt gevormd door direct contact met de organisatie. In het geval van de veehouders zou dit een ervaring kunnen zijn waarbij het eigen bedrijf en de Dierenbescherming direct bij betrokken zijn. Een indirecte ervaring is gebaseerd op alle ervaringen behalve de eigen. De bekendheid van de organisatie wordt nader onderzocht bij deelvraag 2 en 3, zie paragraaf 1.2.

De *perceptie*: Dit geeft aan hoe een persoon iets waarneemt, meemaakt of beoordeelt (*Encyclo, 2014*). Welke karakteristieken worden door de respondenten toegekend aan de organisatie? Om dit te kunnen onderzoeken worden er aan de respondenten een aantal karakteristieken voorgelegd en de respondent kan aangeven in welke mate hij of zij dit van toepassing vindt bij de Dierenbescherming. Dit wordt gedaan door het toekennen van een cijfer aan het gestelde begrip. De perceptie wordt nader onderzocht bij deelvraag 4, door het toekennen van karakteristieken door de respondent.

Tenslotte is de *positie* die men toekent aan de organisatie ten opzichte van andere organisaties van belang. Hier wordt onderzocht in hoeverre de organisatie zich onderscheidt van andere organisaties.

Een onderzoek naar het imago onder de veehouders is nodig om het uiteindelijke advies op te kunnen stellen hoe de onderlinge relatie verbeterd kan worden. Naast het imago wordt onderzocht wat de verwachtingen en wensen zijn van de veehouders. Hierbij wordt onderzocht wat de Dierenbescherming actief zou kunnen betekenen voor de groep veehouders. De positie van de Dierenbescherming ten opzichte van andere Dierenbeschermingsorganisaties wordt nader onderzocht bij deelvraag 5.

De onderzoeksdoelstellingen luiden als volgt:

Inzicht verkrijgen over hoe de groep agrariërs denkt over de Dierenbescherming in Friesland (het imago van de Dierenbescherming onder veehouders in Friesland);

Inzicht verkrijgen in de verwachtingen van de veehouders van ten aanzien van de Dierenbescherming;

De resultaten leveren een bijdrage aan het bij elkaar brengen van deze twee groepen in de provincie Friesland. De onderzoekinformatie zal leiden tot een verbetering in de praktijk en is daarom een praktisch relevant onderzoek (Baarda en Goede, 2001).

1.2 Hoofd en deelvragen

De volgende hoofdvraag wordt bij dit onderzoek beantwoord:

‘Hoe wordt de Dierenbescherming gezien door veehouders in Friesland en hoe kan dit worden verbeterd?’

De hoofdvraag wordt beantwoord door middel van het beantwoorden van de volgende deelvragen:

1. Wat is de primaire impressie van de Dierenbescherming bij de veehouders?
2. Hoe staat de Dierenbescherming bij veehouders bekend?
3. Op welke ervaringen (directe of indirecte) is dit gebaseerd?
4. Welke karakteristieken worden er toegekend door veehouders aan Dierenbescherming?
5. Wat is de positie van de Dierenbescherming ten opzichte van andere dierenwelzijnsorganisaties?
6. Wat is het imago van de Dierenbescherming onder veehouders?
7. Wat zijn de beste manieren voor de Dierenbescherming om veehouders te bereiken?
8. Wanneer zijn veehouders bereid om in gesprek te gaan met de Dierenbescherming?
9. Zijn er kwesties waarover de Dierenbescherming zich wel of niet zou moeten uitlaten?
10. Wat zijn de wensen van veehouders voor de Dierenbescherming?

2. Methode en technieken

Allereerst wordt in dit hoofdstuk de belangrijkste begrippen voor dit onderzoek weergegeven die gebruikt worden in dit rapport. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk weergegeven hoe de onderzoekspopulatie tot stand is gekomen en waaruit deze bestaat. Ook wordt weergegeven hoe de dataverzameling tot stand is gekomen bij dit onderzoek. Tenslotte worden de keuzes weergegeven hoe de resultaten worden weergegeven.

2.1 Begrippenlijst

Hieronder volgen de begrippen welke relevant zijn voor dit onderzoek. De begrippen zijn zo specifiek mogelijk weergegeven en toegespitst op dit onderzoek.

Tabel 1. Begrippenlijst

Begrip	Definitie
AJF	Agrarische Jongeren Friesland, een belangenvereniging voor jongeren in de agrarische sector.
Corporate image	Het corporate image is het beeld van de organisatie in de hoofden of de perceptie van personen die niet aan de organisatie verbonden zijn, in dit geval de groep veehouders in Friesland (Verhage, 2013).
Imago	Imago is het beeld dat de diverse publieksgroepen hebben van de organisatie. Dit is het geheel van gevoelens en overtuigingen die men heeft op grond van vroegere ervaringen, kennis en indrukken. Het imago hangt direct samen met de identiteit van een organisatie. De identiteit van een organisatie bestaat uit het gedrag van de organisatie, de symbolen van de organisatie, de communicatie en ten slotte de persoonlijkheid van de organisatie (H. Schoemaker, 1989).
LTO, NLTO	Land en Tuinbouw Organisatie, dit is de ondernemers en werkgeversorganisatie voor de land en tuinbouwsector. Het LTO vertegenwoordigt zo'n 50.000 agrarische ondernemers en maakt zich sterk voor hun economische en maatschappelijke positie (LTO, onbekend). Het NLTO is de Noordelijke afdeling van het LTO.
Megastallen	Het aantal dieren per bedrijf, bij koeien in de melkveehouderij is een stal een megastal wanneer er meer dan 250 dieren worden gehuisvest (Gies, 2007).
Melkveehouderij	Een melkveehouderij is een boerderij die zoogdieren houdt voor melk voor de consumptie door mensen. In dit onderzoek heeft dit specifiek betrekking op de melkveehouderij die gebruik maakt van koeien.
Veehouder (jong/oud)	Een persoon die vee houdt voor zijn beroep. In dit onderzoek wordt besproken over de 'jongere veehouder' (leeftijd tot 35) en de 'oudere veehouder' leeftijd vanaf 35.

2.2 Onderzoekspopulatie

De grootte van de steekproef is afhankelijk van de heterogeniteit van de onderzoekseenheden. Om de populatie duidelijk te kunnen weergeven is er gebruik gemaakt van een splitsingstechniek waarmee duidelijk wordt op welke populatie het onderzoek zich richt en de onderzoekseenheden duidelijk af te bakenen (Baarda, 2013). Een overzicht van de gekozen afbakening is te vinden in tabel 2.

Tabel 2. Afbakening onderzoekspopulatie

Hoofdcategorie	Soort veehouder	leeftijd	Geslacht	Biologisch
Veehouder in Friesland	Melkveehouder	Jongere veehouder (tot en met 35 jaar)	man	Ja
				nee
			Vrouw	ja
				nee
		Oudere veehouder (vanaf 35 jaar)	Man	ja
				nee
			vrouw	Ja
				nee

Zoals af te lezen valt uit bovenstaande tabel bestaat de onderzoekspopulatie uit melkveehouders uit Friesland, welke daarna op te delen zijn in oudere of jongere veehouders, naar geslacht en of zij een biologische bedrijfsvoering hebben. De bedrijven zijn geselecteerd door middel van de sneeuwbalmethode. De sneeuwbalmethode is een selecte steekproef. Gezien de populatie moeilijk toegankelijk bleek te zijn gezien het onderwerp, is er via het netwerken via gevonden respondenten aan nieuwe respondenten gekomen (Fischer, 2014).

Wanneer er een interview werd afgenomen op het bedrijf, werd er gevraagd of deze nog een geschikt persoon wist waarbij een interview zou kunnen worden afgenomen. Naast deze methode is er nog een oproep op social media geplaatst. Toch is de steekproef niet geheel select te noemen, omdat de representativiteit van beide groepen (oudere en jongere) veehouders in de steekproef vertegenwoordigd is. Dit wordt ook wel de gestratificeerde steekproef genoemd, wat een aselechte steekproefmethode is, waarbij beide gekozen groepen een evenredige vertegenwoordiging hebben, in dit geval de oudere en jongere veehouder (Fischer, 2014).

Op deze manier werd er doorgevraagd totdat het uiteindelijke aantal van dertien respondenten was bereikt. De dertien respondenten zijn niet van te voren vastgesteld. Het aantal respondenten is vastgesteld naarmate er geen nieuwe antwoorden naar voren kwamen in de antwoorden. De belangrijkste kenmerken van de respondenten worden weergegeven in tabel 3.

Tabel 3. Belangrijkste kenmerken respondenten

Resp.	Soort bedrijf	Leeftijd veehouder	Vestigingsplaats bedrijf	Grootte bedrijf aan de hand van het aantal dieren	Biologisch?
1	Melkveehouderij	Oudere veehouder	Tytjerk	100 koeien	Nee
2	Vleesvee	Jongere veehouder	Surhuizum	Verskillend, variërend van 20 tot 200	Nee
3	Melkveehouderij	Oudere veehouder	Beetsterzwaag	80 koeien	Nee
4	Melkveehouderij	Oudere veehouder	Vrouwenparochie	100 koeien	Nee
5	Melkveehouder	Jongere veehouder	Hiaure	300 koeien	Nee
6	Melkveehouder	Jongere veehouder	Rijperkerk	190 koeien	Nee
7	Melkveehouder	Jongere Veehouder	Vrouwenparochie	60 koeien	Nee
8	melkveehouder	Jongere Veehouder	Irnsum	110 koeien	Nee
9	Melkveehouder	Jongere veehouder	Hartwerd	70 koeien	Nee
10	Melkveehouder	Jongere veehouder	De Falom	340 koeien	Nee
11	Melkveehouder	Oudere veehouder	Minnertsga	190 koeien	Nee
12	Melkveehouder	Oudere veehouder	Baaijum	150 koeien	Nee
13	Melkveehouder	Oudere veehouder	Dronryp	105 koeien	ja

Uit bovenstaande tabel is af te lezen dat er zes oudere en zeven jongere veehouders zijn geïnterviewd. Er zijn drie kleine bedrijven bezocht, vijf bedrijven met een gemiddelde grootte, drie bedrijven met een grote bedrijfsomvang en volgens de laatste definiëringen zijn er twee megastallen bezocht. Tenslotte is er nog één biologisch bedrijf bezocht. De bezochte bedrijven zijn representatief over de populatie waarover uitspraken zijn gedaan. Er is namelijk één biologisch bedrijf bezocht, wat 7% maakt van de onderzoekspopulatie. Het totale aantal biologische bedrijven in Friesland bedraagt 4% (FBBF, 2003).

De populatie waar onderzoek naar wordt gedaan is erg heterogeen, wat blijkt uit de gegeven antwoorden tijdens de interviews. Er is gestopt met interviewen van respondenten naarmate er meer overeenkomsten in de antwoorden werden gevonden en er geen nieuwe informatie naar boven kwam. Het aantal interviews is niet vooraf vastgesteld. In tegenstelling tot kwantitatief onderzoek, waar grote aantallen data worden verzameld, kan bij een kwalitatief onderzoek het interviewen van tien tot twintig mensen al volstaan. De intensiteit van de dataverzameling kost veel tijd. Dit komt omdat een open interview een uitgebreid gesprek is en veel kennis oplevert over de wijze waarop iemand een situatie beleeft. Daarom kan er bij een kwalitatief onderzoek over een relatief klein aantal waarnemingseenheden uitspraken worden gedaan over een specifiek verschijnsel. (Bleijenbergh, 2013).

Er is gekozen om interviews af te nemen voor dit onderzoek en geen enquête. Interviews kosten echter veel tijd en daarom was de respons laag. Bij een interview kan er beter naar de meningen en achterliggende gedachten worden gevraagd. Door het open karakter kunnen ideeën, gevoelens en gedachten beter worden achterhaald.

Naarmate de antwoorden meer overeen kwamen, trad er homogeniteit op in de gegeven antwoorden. Ook trad er homogeniteit op na de vijfde respondent, omdat respondent 5 tot en met 10 dezelfde leeftijd hadden en allemaal hetzelfde doel voor ogen met hun bedrijf, namelijk uitbreiding van het bedrijf. Ook trad er meer homogeniteit in de antwoorden op omdat er naar een aantal interviews meer dezelfde vraagstelling werd

gehanteerd en er zo specifieker doorgevraagd kon worden. Ook is er tijdens de interviews steeds meer kennis opgedaan waardoor er specifieker gevraagd kon worden om het gesprek op gang te krijgen. Na het bezoeken van vijf bedrijven trad er al lichtelijk saturatie in de antwoorden op, wat betekent dat er minder nieuwe informatie naar boven kwam en geen nieuwe onderwerpen door de veehouders werden aangedragen (*Baarda et al., 2013*). Dit kwam ook terug in de gegeven cijfers bij de karakteristieken, die meer overeen kwamen bij respondent 5, 6, 7, 8, 9, 10 en 11, omdat zij hetzelfde doel voor ogen hadden met het bedrijf, namelijk uitbreiding van het bedrijf.

Naast de overeenkomende cijfers gegeven op de karakteristieken is er per onderwerp gekeken vanaf welke respondent er geen nieuwe onderwerpen zijn aangedragen door de respondent zelf. Om deze saturatie te kunnen verantwoorden is er met name gekeken naar de sublabels, welke onderwerpen zijn die door de respondenten zelf zijn aangedragen, wat dus geen vooraf opgestelde vragen zijn. Wanneer er geen nieuwe sublabels kunnen worden toegekend betekent dit dat er geen nieuwe onderwerpen zijn aangedragen welke relevant zijn voor het beantwoorden van de hoofdvraag. Om de saturatie te kunnen aantonen is er gekeken per onderwerp vanaf welke respondent er geen nieuwe onderwerpen zijn aangedragen. Een overzicht van deze onderwerpen is te vinden in tabel 4.

Tabel 4. Aangetoonde saturatie per onderwerp

Onderwerp	Geen nieuwe onderwerpen aangedragen vanaf respondent
Kenmerken geïnterviewde	Respondent 1
De veehouder en zijn bedrijf	Respondent 8
Primaire impressie	Respondent 10
Bekendheid van de Dierenbescherming	Respondent 7
Bereidheid	Respondent 1
Wensen van de veehouder voor de Dierenbescherming	Respondent 1
Relatie	Respondent 2

Zoals uit bovenstaande tabel valt af te lezen is er vanaf respondent 10 geen nieuwe informatie meer naar boven gekomen welke relevant zijn voor het beantwoorden van de hoofdvraag. Met name de onderwerpen 'primaire impressie', en het onderwerp 'bekendheid van de Dierenbescherming' zijn belangrijk voor het beantwoorden van de hoofdvraag. Om de verzadiging te garanderen zijn na respondent 10 nog drie interviews afgenomen tot het uiteindelijke aantal van 13 respondenten was bereikt.

2.2 Data verzameling interviews

In deze paragraaf wordt toegelicht op welke manier de data zijn verzameld waarmee de deelvragen en de hoofdvraag worden beantwoord. Er is gekozen voor een kwalitatief onderzoek omdat op deze manier een goede indicatie kan worden gegeven over wat er onder de doelgroep leeft en waarom. Er was van te voren vrijwel geen idee over wat er speelde onder de doelgroep, waardoor het lastig was om een kwantitatief onderzoek op te stellen. Om achter gedachten, ideeën en gevoelens te komen is een kwalitatief onderzoek bij uitermate geschikt (Bleijenbergh, 2013). Naast het kwalitatieve aspect van het onderzoek kan het verder worden gezien als een imago onderzoek.

Allereerst is er topiclijst opgesteld waarin alle onderwerpen aan bod komen die ter sprake moeten komen bij het interview. De topiclijst is opgesteld aan de hand van de deelvragen en de theorie van van Riel. Deze theorie geeft aan dat bij een imago onderzoek in elk geval de volgende onderwerpen aan bod moeten komen: De primaire impressie die men heeft van de organisatie, de bekendheid die de organisatie heeft bij de doelgroep, de perceptie die men heeft over de Dierenbescherming en ten slotte is de positie die men toekent aan de organisatie ten opzichte van andere organisaties van belang.

De topiclijst is te vinden in bijlage I. Aan de hand van deze topiclijst is er een interviewschema opgesteld. Na het opstellen van het interviewschema is er een proefinterview afgenomen met een veehouder. Na het afnemen van het proefinterview zijn er een aantal aanpassingen gedaan in het interviewschema, zoals de volgorde van de vragen. Het uiteindelijke interviewschema dat is afgenomen bij de veehouders is te vinden in bijlage II.

Bij het interviewen is zoveel mogelijk doorgevraagd om zoveel mogelijk achter gevoelens achter bepaalde antwoorden te komen. Dit wordt ook wel het zogenoemde open interview genoemd. Een open interview is een gesprek welke veel kennis oplevert over de wijze waarop iemand een situatie beleeft en over het probleem dat centraal staat. Naast het open karakter van het interview vallen de interviews verder onder de categorie half gestructureerde interviews. De formulering van de vragen is van te voren vastgesteld. De vragen zijn open van karakter maar de interviews hebben wel nagenoeg dezelfde structuur. Dit vergroot de betrouwbaarheid van de verkregen data (Bleijenbergh, 2013). Om deze reden zijn de resultaten en daarnaast ook de transcripten zeer uiteenlopend.

De interviews zijn opgenomen door middel van een voicerecorder op een mobiele telefoon. Het interview is afgenomen in de huiselijke omgeving van de respondent, zodat deze zich vrijuit voelt om te spreken. Vaak waren ook gezinsleden van de respondent aanwezig, waardoor het gesprek goed op gang kwam. Na het afnemen van de interviews is van elk interview een transcript uitgewerkt. Hierbij is gebruik gemaakt van de letterlijke transcriptie, waarbij elk woord dat is gezegd op papier is uitgewerkt (Notuleercentrum, 2015). De woordkeuze van de respondenten is letterlijk aangehouden, en daarom zijn de transcripten taalkundig ook niet geheel correct. De geluidsopnamen zijn meerdere malen beluisterd om zo de volledigheid van de transcripten te garanderen. Na elk interview volgde vaak een rondleiding in de stallen waar de veehouder zijn verhaal deed over zijn bedrijfsvoering. Na het maken van de open codering is de tekst opgedeeld in tekstfragmenten, waaraan een code is gekoppeld. Deze code omvat in steekwoorden het stuk tekst dat gezegd is tijdens het interview. Dit is de eerste analytische stap in het proces van het analyseren van de kwalitatieve data. Er is gebruikt gemaakt van samenvattende codes, de codes die gebruikt worden vatten de tekst samen in een aantal woorden (Baarda, 2013). Het eerste nummer dat aan een tekstfragment is gegeven is het nummer van de respondent. Zie tabel 5 voor een voorbeeld van deze open codering.

Tabel 5. Open codering

<i>Nummer</i>	<i>Code</i>	<i>tekst</i>
1.1	Soort bedrijf	Het is een melkveebedrijf.
1.2	Grootte bedrijf	We hebben iets van honderd koeien en we melken ongeveer tussen de 50 en 55. Ja je hebt ook je jongvee en je droge koeien en je kalfjes. Dus alles bij elkaar zitten we altijd rond de honderd dieren, maar wij melken iets van 50, 55. Nee. Vergeleken met andere bedrijven is het een betrekkelijk klein bedrijf.

Na de open codering volgt de stap: de axiale codering. De gecodeerde stukken tekst kunnen na deze stap met elkaar vergeleken worden. De interviews kunnen met elkaar vergeleken worden omdat de overeenkomende codes gegroepeerd kunnen worden. Deze clusters geven weer hoeveel er door de respondenten over bepaalde onderwerpen is gesproken. De vooraf vastgestelde vragen kwamen terug in de onderwerpen, deze worden de hoofdcodes genoemd. Zo werd er bijvoorbeeld door elke respondent gesproken over wat voor soort bedrijf zij hebben. Dit is een vooraf vastgesteld onderwerp en dus een hoofdcode.

Tabel 6. Axiale codering

Kenmerken geïnterviewde

Label	Sublabel	Aantal respondenten dat over het onderwerp gesproken heeft	Overeenkomende labels
Soort bedrijf		13	1.1, 2.1, 2.2, 2.8, 2.12, 3.1, 4.1, 5.1, 6.1, 7.1, 8.1, 9.1, 10.1, 11.1, 12.1, 13.1, 13.3
	Teveel nadruk op dierenwelzijn (in Nederland)	4	8.9, 8.10, 8.11, 8.12, 8.27, 9.11, 9.16, 9.21, 9.22, 10.24, 10.27, 12.7, 12.8

Hiernaast zijn nog allerlei andere onderwerpen naar voren gekomen tijdens de interviews, gezien het open karakter van de interviews. Deze onderwerpen die niet vooraf zijn vastgesteld worden geclusterd onder de zogenoemde subcodes. De uitkomsten van deze antwoorden zijn net zo waardevol als die van de hoofdcodes. Zo is er bijvoorbeeld uit tabel 6 af te lezen dat er door vier respondenten gesproken is over dat zij vinden dat er teveel nadruk ligt op het dierenwelzijn in Nederland.

Een overzicht van de coderingen zijn te vinden in bijlage III (de open codering) en bijlage IV (de axiale codering).

2.2.1 Data verzameling karakteristieken

In deze paragraaf wordt toegelicht hoe de dataverzameling van de karakteristieken tot stand is gekomen en wat de gewenste beoordeling is van de karakteristieken en waarom.

De karakteristieken zijn vooraf vastgestelde begrippen die kenmerkend zijn voor de organisatie, zoals het begrip 'Beter Leven Kenmerk'. Dit is een kenmerk dat nauw in verband staat met het imago van de Dierenbescherming, omdat het een kenmerk is van de Dierenbescherming. Door het toekennen van cijfers aan karakteristieken kan het imago worden gemeten. Om te kunnen meten in hoeverre de diverse karakteristieken van toepassing zijn, krijgen de respondenten schalen voorgelegd waarop zij per karakteristiek kunnen aangeven of zij dit weinig of sterk van toepassing achten op de desbetreffende organisatie (*Schoemaker, 2008*).

Ook zijn karakteristieken toegevoegd die niet kenmerkend zijn voor de organisatie. Wanneer er hoog op deze begrippen wordt gescoord, zegt dit ook iets over hoe de organisatie wordt gezien. Deze inschaling van de begrippen is belangrijk voor de Dierenbescherming, het geeft een cijfermatig inzicht en goede indicatie over hoe de organisatie wordt gezien door de publieksgroep veehouders (*Schoemaker, 2008*). Wanneer er laag wordt gescoord op een begrip zoals het Beter Leven Kenmerk wat een kenmerk is van de Dierenbescherming, geeft dit aan dat er bijvoorbeeld verbetering van de zichtbaarheid van dit kenmerk nodig is.

De kenmerken worden ingeschaald in cijfers van 1 tot en met 10. Een 1 geeft aan dat de veehouder vindt dat dit begrip helemaal niet past bij de Dierenbescherming. Een 10 geeft aan dat dit karakteristiek gelijk staat aan de Dierenbescherming en dus in zijn geheel past bij de identiteit van de Dierenbescherming.

Wanneer een karakteristiek terug te vinden is in een uitlating van de Dierenbescherming, missie of visie of andere publicatie van de Dierenbescherming wordt het gewenste cijfer ingeschaald op een 10. Wanneer deze niet terug te vinden is, wordt het begrip ingeschaald op een 1.

Er zijn vier onderwerpen gebruikt om de karakteristieken in te delen: Sector, functioneren, gedrag en identiteit. In tabel 7, 8, 9 en 10 worden de begrippen besproken met het gewenste cijfer.

In onderstaande tabel worden de karakteristieken 'sector' toegelicht.

Tabel 7. Gewenste cijfers karakteristieken 'sector'

Begrip	Gewenst cijfer	Toelichting gewenst cijfer
Productiedieren	10	Productiedieren zijn dieren die worden gehouden om hun melk, eieren of vlees (<i>Rijksoverheid, 2015</i>). De Dierenbescherming maakt geen onderscheid in het soort dieren welke dieren belangrijk zijn voor de organisatie. De Dierenbescherming is van mening dat er meer aandacht voor dierenwelzijn moet zijn in de vee-industrie (<i>Dierenbescherming, 2015a</i>).
Beter Leven Kenmerk	10	Het Beter Leven Kenmerk is een kenmerk van de Dierenbescherming. Hoe hoger het aantal sterren dat wordt gegeven op de verpakking van vlees, hoe beter het dierenwelzijn is geweest voor het dier (<i>Dierenbescherming, 2015b</i>). Zo is het kenmerk bijvoorbeeld terug te vinden op vlees en eieren.
Veehouders	10	De Dierenbescherming wil graag een dusdanige relatie opbouwen met veehouders en de sector dat zij ideeën op het gebied van dierenwelzijn serieus nemen. De Dierenbescherming vraagt aandacht voor de vee-industrie en probeert samen te werken met landbouworganisatie LTO (<i>Dierenbescherming, 2015c</i>).
Huisdieren	10	Huisdieren zijn één van de hoofdtaken van de Dierenbescherming. Zo is er onder andere het LICG opgericht, het Landelijke Informatiecentrum Gezelschapsdieren, wat mede mogelijk wordt gemaakt door de Dierenbescherming. Daarnaast houden ze overleg met dierenartsen en brancheorganisaties (<i>Dierenbescherming, 2015d</i>).
Natuur	10	Natuur hangt nauw samen met dieren in Nederland met de dieren in het wild in Nederland. De Dierenbescherming is van mening dat er zo min mogelijk moet worden ingegrepen bij in het wild levende dieren en de leefgebieden van deze dieren (<i>Dierenbescherming, 2015e</i>). De Dierenbescherming streeft naar robuuste, aaneengesloten, proces gestuurde natuur waarin dieren rustig kunnen leven en op natuurlijke wijze en zelfstandige wijze kunnen functioneren (<i>Dierenbescherming Afdeling Friesland, 2012</i>).
Weidevogelbeleid	10	De Dierenbescherming heeft een visie en advies ontwikkeld wat betrekking heeft tot het weidevogelbeleid (<i>Dierenbescherming Afdeling Friesland, 2012</i>).

Het volgende onderwerp waar naar begrippen zijn gevraagd is het onderwerp functioneren van de Dierenbescherming. Hier is gevraagd naar de volgende karakteristieken: Actiegroep, bemiddelaar, lobbyist en politiek. De karakteristieken worden toegelicht in tabel 8.

Tabel 8. Gewenste cijfers karakteristieken 'functioneren'.

Begrip	Gewenste cijfer	Toelichting gewenst cijfer
Actiegroep	1	De Dierenbescherming vraagt met ludieke acties vaak aandacht voor bepaalde problemen rondom dierenwelzijn. Echter zijn ze geen actiegroep die bijvoorbeeld illegaal beelden maakt zonder toestemming van stallen of fokkerijen. Ze voeren geen acties uit waarbij betrokkenen schade ondervinden en ook nooit buiten de wet om (<i>Dierenbescherming, 2009</i>).
Bemiddelaar	10	De Dierenbescherming is een organisatie die kan bemiddelen tussen verschillende partijen. Hierbij kan worden gedacht aan een partij die aandacht probeert te vragen voor dierenwelzijnskwesties door middel van politieke beïnvloeding. Daarnaast probeert de Dierenbescherming ook te bemiddelen bij het herplaatsen van dieren die zijn opgevangen. Hierbij werken ze samen met de overheid en potentiële nieuwe eigenaren (<i>Dierenbescherming, 2013b</i>).
Lobbyist	10	De Dierenbescherming probeert te lobbyen op verschillende politieke niveaus. Zo zijn er bij verschillende afdelingen vrijwillige lobbyisten die lokale gemeente politiek proberen te beïnvloeden. Naast de lokale politiek, probeert de Dierenbescherming landelijke politiek te beïnvloeden zodat zij dierenwelzijn verankeren in de wet (<i>Dierenbescherming, 2015f</i>).
Politiek	10	Zoals aangegeven bij lobbyist probeert de Dierenbescherming op verschillende niveaus de politiek te beïnvloeden. Dit is ook één van de kerntaken van de Dierenbescherming (<i>Dierenbescherming, 2009</i>).

Het volgende onderwerp waar de respondent cijfers aan moest toekennen is het onderwerp 'gedrag'. In tabel 9 wordt een overzicht weergegeven van de gewenste cijfers en een toelichting.

Tabel 9. Gewenste cijfers karakteristieken 'gedrag'

Begrip	Gewenst cijfer	Toelichting gewenst cijfer
Vasthoudendheid	10	Vasthoudendheid houdt in dat de organisatie doorzettingsvermogen toont omtrent de kwesties waar zij zich voor inzetten en past stopt wanneer het doel is bereikt. Het synoniem voor vasthoudendheid is doorzettingsvermogen (<i>Encyclo, 2015</i>). Doorzettingsvermogen wordt in elk profiel van de Dierenbescherming weergegeven (<i>Dierenbescherming, 2014</i>).
Geloofwaardigheid	10	De Dierenbescherming ziet zichzelf als geloofwaardige organisatie. Standpunten die worden uitgedragen, worden onderbouwd met wetenschappelijke inzichten en feiten (<i>Dierenbescherming, 2009</i>).
Bemoeienis	10	De Dierenbescherming probeert zich te bemoeien met kwesties rondom dierenwelzijn en wil hier ook graag invloed uitoefenen op bijvoorbeeld gemeentes en de politiek (<i>Dierenbescherming, 2015g</i>).

Het laatste onderwerp waar naar begrippen zijn gevraagd is de identiteit van de Dierenbescherming. Hieronder vallen het begrip dierenwelzijn en dierenleed. Dit zijn twee begrippen die nauw samenhangen met de identiteit van de Dierenbescherming.

Daarnaast wordt er gevraagd naar andere dierenbeschermingsorganisaties. Het cijfer wordt dat gegeven wordt aan de andere organisaties ten opzichte van de Dierenbescherming zegt iets over de positie van de Dierenbescherming (Schoemaker, 2008).

Tabel 10. Gewenste cijfers karakteristieken 'identiteit Dierenbescherming'

Begrip	Gewenst cijfer	Toelichting gewenst cijfer
Dierenwelzijn	10	Het verbeteren van het dierenwelzijn in Nederland is één van de hoofdtaken van de Dierenbescherming en staat in direct verband met de identiteit van de Dierenbescherming.
Dierenleed	10	Dierenleed is net als dierenwelzijn één van de hoofdtaken van de Dierenbescherming en staat ook in direct verband met de identiteit van de Dierenbescherming.
Partij voor de Dieren	1	Het toekennen van een cijfer aan een andere dierenbeschermingsorganisatie hangt direct samen met de identiteit van de Dierenbescherming en in hoeverre de Dierenbescherming wordt verward met andere dierenbeschermingsorganisaties.
Wakker Dier	1	Wakker Dier en de Dierenbescherming hebben geen onderlinge relatie, geen samenwerking en ook geen raakvlakken. De verwarring tussen deze twee organisaties wordt als een negatief effect gezien voor de Dierenbescherming.
AID	1	Tenslotte is er gevraagd naar de AID. Net als bovengenoemde organisaties is de AID een andere organisatie dan de Dierenbescherming. De AID is onderdeel van de overheid, van de Voedsel en Warenautoriteit. De dienst houdt zich met name bezig met het controleren op naleving van wetten opgesteld door het ministerie van Economische zaken, landbouw en innovatie.

2.3 Data-analyse

In deze paragraaf wordt uitgelegd hoe de data zijn geanalyseerd en welke methodes zijn aangehouden voor het analyseren van deze data. In tegenstelling tot kwantitatieve data is er geen vooraf vastgestelde methode die kan worden aangehouden van het analyseren van kwalitatieve data. Er zijn wel verschillende benaderingen en analyse vormen die kunnen worden aangehouden bij de analyse van de resultaten van het onderzoek (Boeije, 2014).

Voor de data analyse is gebruik gemaakt van de inductieve benadering, waarbij er theoretische uitspraken gedaan worden afgeleid uit het materiaal dat verkregen is uit de interviews. Uitgangspunt bij deze vorm van analyse is dat de onderzoeker niet teveel geleid wordt door vooraf vastgestelde verwachtingen en dus alle uitkomsten van het onderzoek analyseert. De transcripten zijn gecodeerd en vanuit deze coderingen worden patronen en verbanden zichtbaar (Boeije, 2014).

Er is ook gebruik gemaakt van de deductieve benadering. De deductieve benadering houdt in dat er een theorie gevolgd wordt, en is dus toetsend (*Wetenschap infonu*, 2015). Er wordt namelijk bij dit onderzoek het corporate image model gevolgd, wat bestaat uit het gedrag, de persoonlijkheid, symbolen en de communicatie van een organisatie. Het model gaat er vanuit dat deze kenmerken samenhangen met het imago van de organisatie. Het deel wat overkomt bij een publieksgroep van deze mix vormt samen het imago van de organisatie (Heuvelmarketing, 2012).

De codes die aan de teksten waren toegekend krijgen een ordening, waar vanuit een boomstructuur kan worden opgesteld. Om de resultaten weer te geven is ervoor gekozen om de gecodeerde teksten in de bijlage te plaatsen. De resultaten worden weergegeven in een boomdiagram weergave per onderdeel met dezelfde volgorde als de topiclijst die voorafgaand aan het onderzoek zijn vastgesteld. Een boomstructuur is een veelgebruikt hulpmiddel in kwalitatieve onderzoeken (Bleijenbergh, 2013). Zo wordt er een duidelijk overzicht weergegeven van de verkregen resultaten. Er is in de boomdiagrammen een combinatie gebruikt van citaten en korte tekstfragmenten die de kern van de tekst goed weergeven.

De resultaten van het kwalitatieve onderzoek worden geïnterpreteerd op een manier waarbij de vraagstellingen in het onderzoek centraal worden gesteld. Een klein deel van de fragmenten wordt gebruikt in de hoofdtekst, welke goed de kern van de uitkomsten weergeeft. Er is een combinatie van een beschrijving in eigen woorden gebruikt, ondersteund met citaten uit de interviewtekst die kenmerkend zijn voor de gegeven antwoorden van de respondenten. Dit wordt ook wel de inhoudsanalyse genoemd (Bleijenbergh, 2013).

2.3.1 Data analyse karakteristieken

In deze paragraaf wordt kort toegelicht hoe de data analyse van de karakteristieken tot stand is gekomen. De karakteristieken zijn vooraf opgestelde begrippen. Het geeft weer welke karakteristieken van toepassing zijn en het toekennen van een cijfer aan deze karakteristieken geeft weer in welke mate de karakteristieken belangrijk zijn.

De gewenste cijfers van deze karakteristieken zijn toegelicht in de vorige paragraaf. Er is voor gekozen om het verschil tussen het gemiddelde gegeven cijfer en het gewenste cijfer een toelichting te geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het gemiddelde cijfer, en daarnaast worden de uitschieters besproken. Deze uitschieters zijn met name belangrijk omdat dit wat zegt over de extreme beoordeelde karakteristieken.

3. Resultaten

Dit hoofdstuk geeft de belangrijkste resultaten weer. Er is gekozen om per onderwerp welke besproken zijn tijdens de interviews een boomdiagram op te stellen. Om resultaten van een kwalitatief onderzoek weer te geven kan er worden gekozen voor een boomdiagram (*Scribbr, 2015*). Een boomstructuur is namelijk een veelgebruikt hulpmiddel in kwalitatieve onderzoeken (*Bleijenbergh, 2013*).

De codes die gebruikt zijn bij de open codering zijn samenvattende codes die de interviewteksten weergeven. Door het groeperen van deze resultaten wordt automatisch een boomstructuur verkregen, waardoor de resultaten het beste kunnen worden weergegeven in deze structuur. Omdat er vele resultaten zijn verkregen met de interviews, verduidelijkt het gebruik van een boomstructuur de uitkomsten van het onderzoek en wordt er een goede, overzichtelijke weergave verkregen van de resultaten. Er wordt gebruik gemaakt van een hiërarchische structuur, waarbij eerst het hoofdonderwerp wordt weergegeven, waarna de sub begrippen worden weergegeven in het boomdiagram (*Lucassen, 2007*). Zo wordt er een duidelijk overzicht gecreëerd van de resultaten. De boomstructuren zijn dus een weergave van de gespreksonderwerpen van de interviews. Elke boomdiagram wordt ondersteund met een begeleidende tekst, waarin de resultaten worden toegelicht.

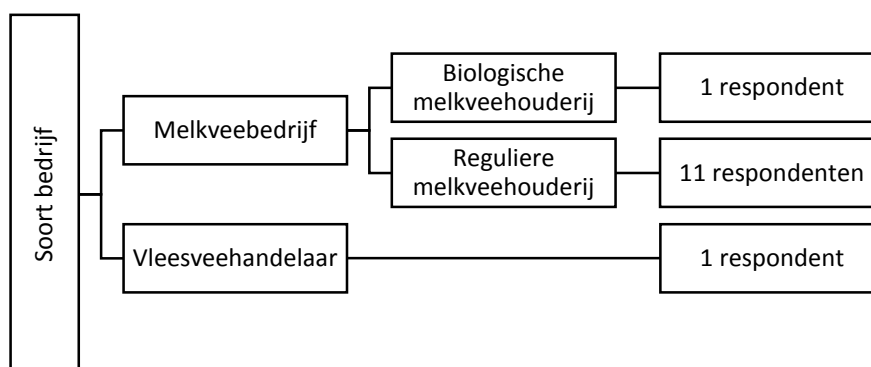
3.1 Algemene kenmerken bedrijf

Bij de algemene kenmerken van het bedrijf zijn de volgende onderwerpen besproken:

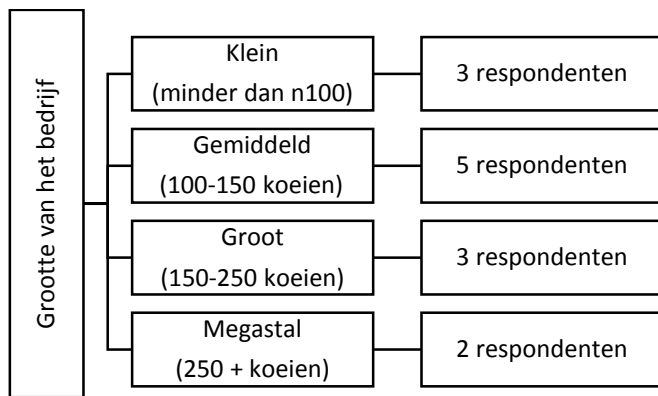
- Het soort bedrijf;
- De grootte van het bedrijf;
- Of de veehouder lid is van een vakbond of organisatie;
- Of de veehouder bijeenkomsten van deze vakbond of organisatie bezoekt.

Om een goed beeld te schetsen van de veehouder en zijn bedrijf, werd er eerst gevraagd naar de belangrijkste kenmerken van het bedrijf. Hier werd gevraagd naar het soort bedrijf, en daarnaast ook de grootte van het bedrijf weergegeven aan de hand van het aantal dieren. Twaalf van de dertien bedrijven zijn bedrijven die koeien houden, één van de bedrijven is een bedrijf die handelt in vleesvee van verschillende soorten dieren.

Er zijn twaalf bedrijven bezocht uit de reguliere sector. Daarnaast is er één biologisch bedrijf bezocht. Ook zijn alle veehouders die zijn gesproken niet lid van een dierenbeschermingsorganisatie en vinden dit ook niet nodig. Twee van de dertien veehouders geven aan dat ze op één of andere manier betrokken zijn bij de politiek of betrokken te zijn geweest bij de politiek. Een overzicht van de verkregen algemene resultaten zijn de vinden in figuur 2, 3, 4 en 5.

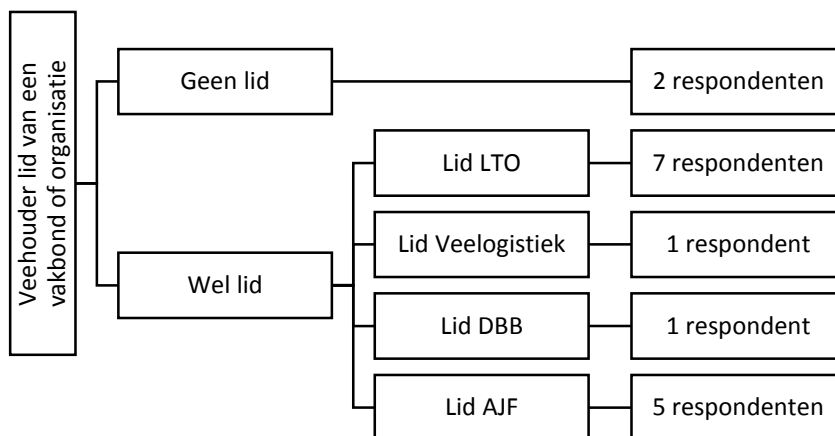

Figuur 2. Algemene kenmerken respondenten (n =13)

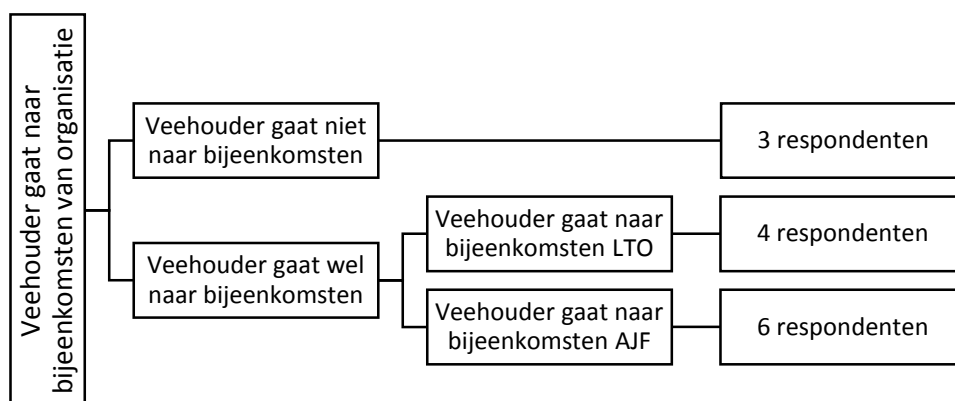
Figuur 3. Algemene kenmerken respondenten (n= 13)

Uit bovenstaande boomdiagram valt af te lezen dat er drie kleine bedrijven zijn bezocht, vijf bedrijven met een gemiddelde bedrijfsgrootte, drie grote bedrijven en tenslotte twee megastallen (Gies, 2007).

Figuur 4. Algemene kenmerken respondenten (n=13)

Daarnaast valt er af te lezen dat er twee veehouders niet lid zijn van een vakbond. Zeven zijn er lid van het LTO. Respondent 6, 7 en 8 zijn zowel lid van het LTO als het AJF, dit zijn de jongere veehouders.

Figuur 5. Algemene kenmerken respondenten (n=13)

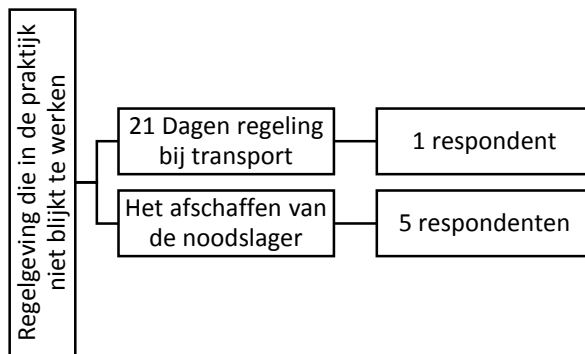
Tenslotte bij de kenmerken geïnterviewde wordt weergegeven of de veehouders naar bijeenkomsten gaan die georganiseerd worden door de vakbonden waar zij lid van zijn. Respondent 1 geeft aan dat ze niet heen gaat (in het verleden wel) en respondenten 2 en 11 ook niet. Respondent 3, 4, 12 en 13 gaan naar bijeenkomsten van het LTO. Respondent 6, 7, 8, 9 en 10 gaan naar bijeenkomsten van het AJF. Respondent 13 zit in de organisatie van het LTO, respondent 10 zit in het bestuur van het AJF.

3.2 De veehouder en zijn bedrijf

Bij de veehouder en zijn bedrijf zijn de volgende onderwerpen besproken:

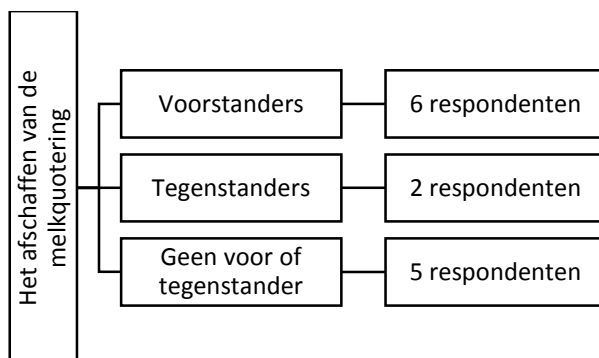
- Regelgeving die volgens de veehouder in de praktijk niet blijkt te werken;
- Het afschaffen van de melkquotering;
- Of de veehouder bezig is met uitbreiding van zijn bedrijf, of plannen heeft voor uitbreiding van zijn bedrijf;
- Veranderende wetgeving waar de veehouder tegen aanloopt.

Naast de algemene kenmerken zijn er een aantal vragen gesteld over de veehouder en zijn bedrijfsvoering. Hier kwamen een aantal dingen naar voren zoals regelgeving die in de praktijk niet blijkt te werken, zoals het afschaffen van de noodslager. Dit waren geen vooraf opgestelde vragen, deze onderwerpen zijn tijdens de interviews door de veehouders zelf aan bod gebracht. Meerdere keren lieten de veehouders hier zich over uit, dat het afschaffen van de noodslager juist meer dierenleed met zich mee brengt. Ook liet de vleesveehandelaar zich uit over het transport, waarbij hij vertelt dat het afschaffen van deze regeling naar zijn idee ook meer stress oplevert bij de dieren. Uit figuur 6 valt af te lezen dat 5 respondenten aangaven dat ze vinden dat het afschaffen van de noodslager meer dierenleed met zich mee brengt.

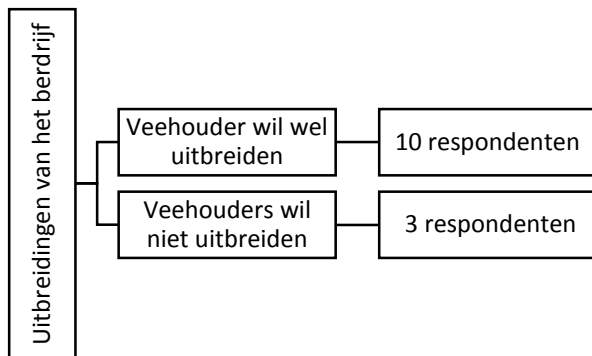

Figuur 6. De veehouder en zijn bedrijf (n=6)

De Dierenbescherming is tegen het afschaffen van de melkquotering (Frank Dales, 2014, Trouw). Deze mening is vergeleken met de mening van de veehouders. Zo zijn er twee tegenstander van het afschaffen van de melkquotering. Er zijn zes voorstanders van het afschaffen van de melkquotering. Er zijn vijf respondenten die aangaven geen voor of tegenstander te zijn.

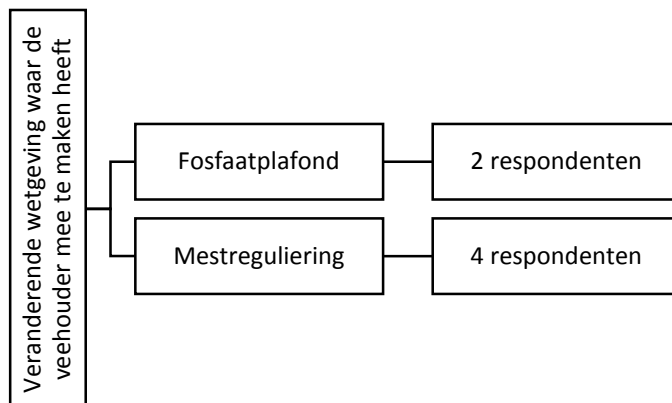

Figuur 7. De veehouder en zijn bedrijf (n=13)

Figuur 8. De veehouder en zijn bedrijf (n=13)

Zoals af te lezen is uit figuur 8 zijn er tien bedrijven die aangaven concrete plannen hebben om het bedrijf uit te breiden, of zijn al bezig met de uitbreiding van het bedrijf op het moment dat het interview werd afgenomen. Alle veehouders denken dat dit niet ten koste van het dierenwelzijn gaat. Drie gaven aan niet uit te gaan breiden.

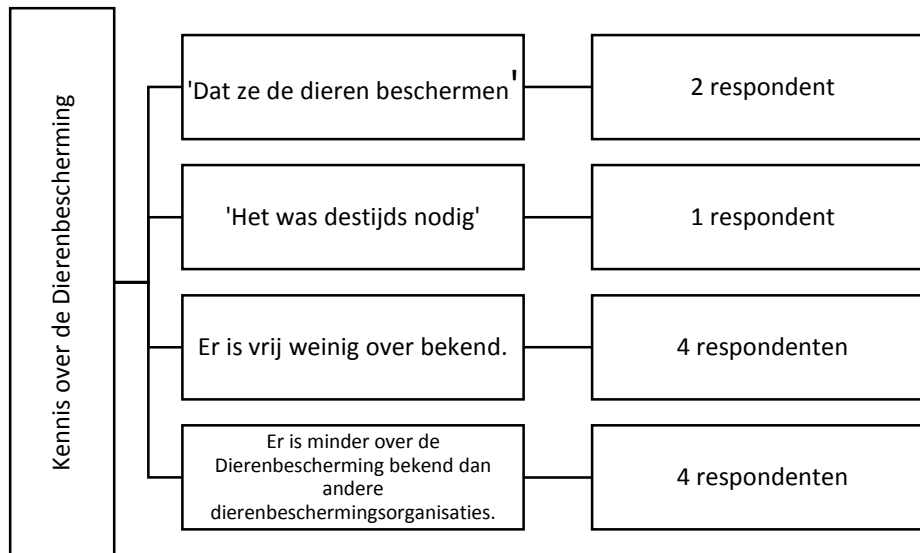
Figuur 9. De veehouder en zijn bedrijf (n=6)

Naast het afschaffen van de melkquotering zijn er nog andere regelgevingen waar de veehouder rekening mee moet houden, zoals het fosfaatplafond en de mestregulering. Deze onderwerpen zijn zelf aangedragen door de veehouder, terug te vinden in figuur 9.

3.3 Primaire impressie

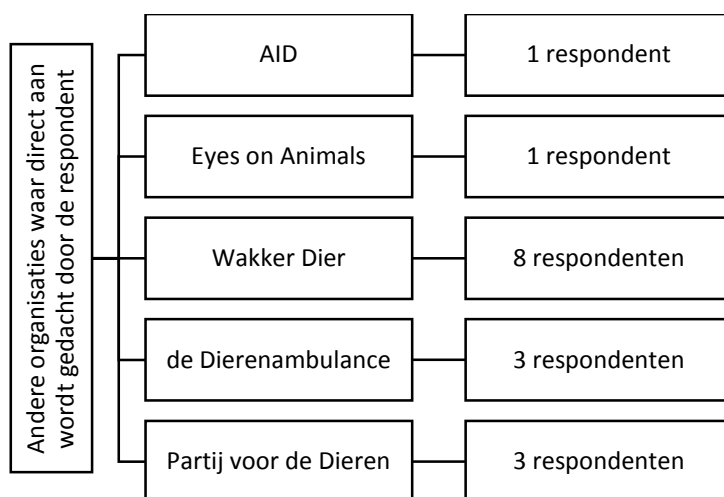
Voor dit onderdeel is de primaire impressie onderzocht bij de respondenten. Hiermee werden de aspecten achterhaald die bij de respondenten het meest op de voorgrond traden bij het noemen van de Dierenbescherming. Hieronder vallen:

- De kennis over de Dierenbescherming;
- Andere organisaties direct aan wordt gedacht bij het noemen van de Dierenbescherming;
- Het gevoel dat opgeroepen wordt bij het noemen van de Dierenbescherming;
- Acties van andere dierenwelzijnsorganisaties waar direct aan wordt gedacht bij het noemen van de Dierenbescherming.

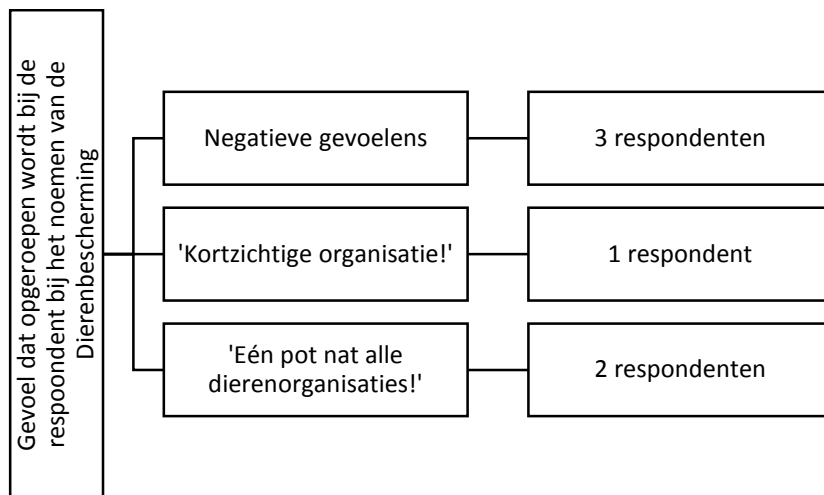
Figuur 10. Primaire impressie van de veehouder over de Dierenbescherming (n=11)

Uit bovenstaande boomdiagram valt af te lezen dat er vrij weinig kennis is over de Dierenbescherming. De veehouders kunnen geen inhoudelijke taken benoemen van de Dierenbescherming. De meest gegeven beschrijving van wat de veehouders weten over de Dierenbescherming is 'Dat ze de dieren beschermen'.

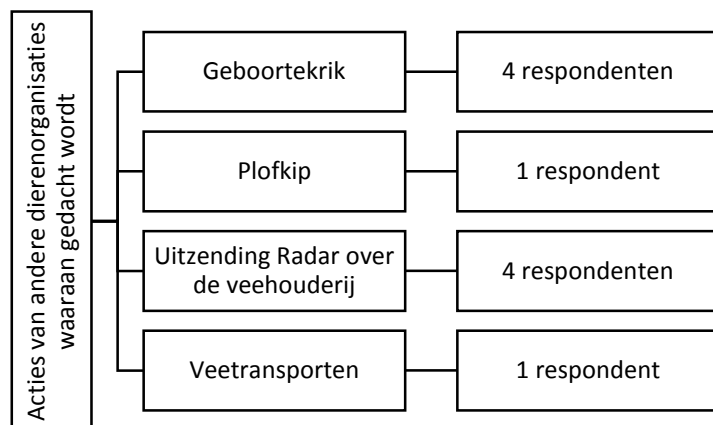
Figuur 11. Primaire impressie van de veehouder over de Dierenbescherming (n=13)

Andere organisaties waar direct aan gedacht wordt zijn: 'Eyes on Animals', waarvan gedacht wordt dat dit ook een onderdeel is van de Dierenbescherming. De Dierenambulance wordt genoemd door drie respondenten. Wakker Dier wordt zelfs door 8 van de respondenten genoemd. Door 1 respondent wordt gedacht dat de AID een onderdeel is van de Dierenbescherming en ten slotte wordt ook de PvdD genoemd.

Figuur 12. Primaire impressie van de veehouder over de Dierenbescherming (n=6)

De Dierenbescherming roept negatieve gevoelens op bij een aantal van de respondenten, zoals af te lezen valt uit figuur 12. Zij vinden dat het een kortzichtige organisatie is, en vinden dat alle dierenbeschermingsorganisaties wat met elkaar te maken hebben.

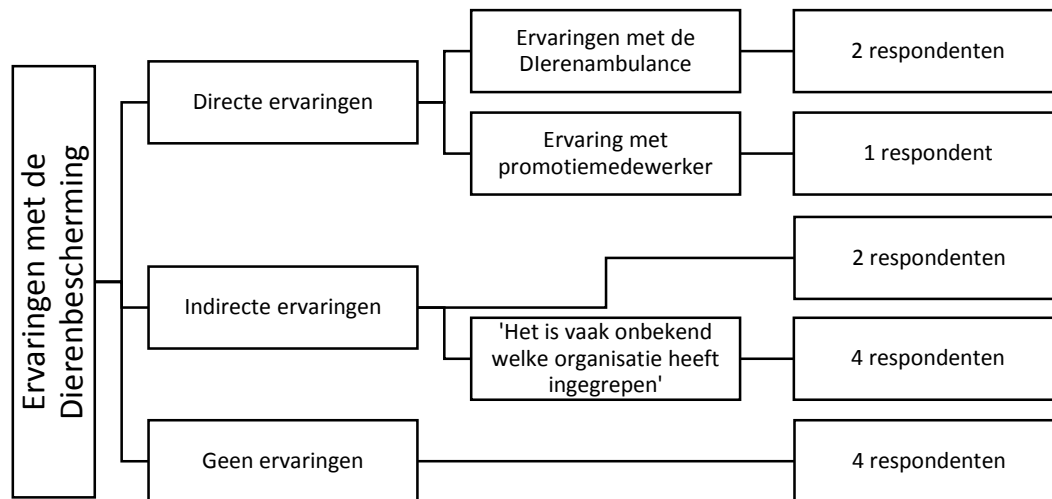
Figuur 13. Primaire impressie van de veehouder over de Dierenbescherming (n=10)

Tenslotte is er bij een aantal veehouders aan bod gekomen of zij ook aan andere acties denken bij het noemen van de Dierenbescherming. Zoals af te lezen valt uit figuur 13 worden de volgende acties genoemd: De plofkip van Wakker Dier, de geboortekrik van Wakker Dier, de uitzending van Radar over de veehouderij en tenslotte werd de actie van de PvdD over veetransporten genoemd.

3.4 Bekendheid

Nadat er naar de kennis over de Dierenbescherming is gevraagd, komt de bekendheid van de Dierenbescherming aan bod. Hierbij worden de volgende onderwerpen besproken:

- Ervaringen met de Dierenbescherming;
- Bekendheid van de Dierenbescherming.

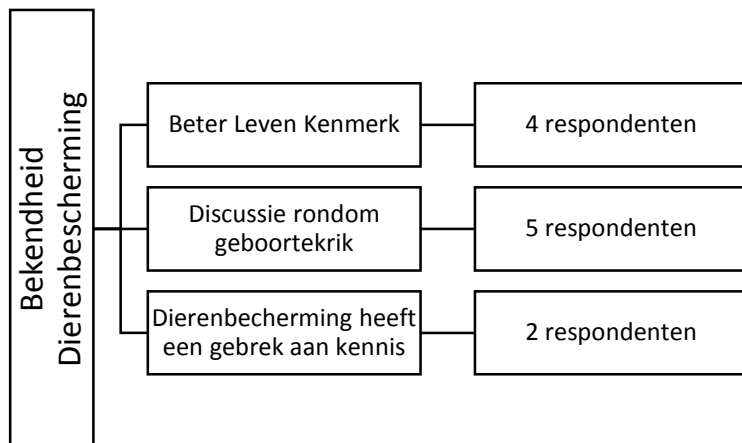

Figuur 14. Bekendheid van de Dierenbescherming onder veehouders (n=13)

Zoals af te lezen valt uit figuur 14 geven twee respondenten aan dat zij directe ervaringen hebben met de Dierenbescherming. Eén respondent geeft aan dat hij wist dat er iets mis was met een transport van dieren waar hij achteraan reed. Hij zegt dat hij hierover contact heeft opgenomen met de Dierenbescherming, omdat hij achter een busje van de Dierenbescherming aan reed. Hij geeft aan dat hij het gevoel had dat hij niet serieus werd genomen, en niet op een fatsoenlijke manier werd behandeld. Hij geeft hierbij aan ook niet meer contact op te nemen met de Dierenbescherming in de toekomst. Een andere veehouder heeft ook een 'directe' ervaring met de Dierenbescherming. Hij heeft contact met ze opgenomen omdat hij een nest stekelbaarsjes op zijn bedrijf vond. Deze zijn toen opgehaald en hij was erg positief over de manier waarop ze het hebben afgehandeld.

De overige ervaringen zijn gebaseerd op indirecte ervaringen. Zo is er vaak niet helemaal duidelijk welke instantie er heeft ingegrepen.

Zoals af te lezen valt hebben 6 respondenten indirecte ervaringen. Dit zijn verhalen over burens, kennissen of personen in de omgeving waar een instantie heeft ingegrepen. Vier respondenten geven hier direct bij aan dat ze er niet zeker van zijn welke organisatie er precies heeft ingegrepen.

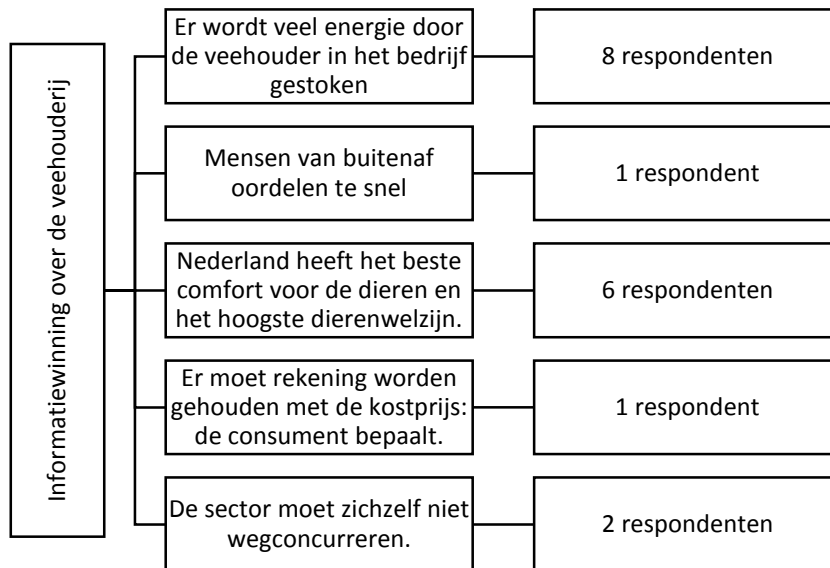
Figuur 15. Bekendheid van de Dierenbescherming onder veehouders (n=11)

Er is niet bekend van welke organisatie het 'Beter Leven Kenmerk' is, zoals af lezen is uit figuur 15. Ook worden er actuele discussie opgehaald bij het noemen van de Dierenbescherming. Zo worden er door 5 respondenten de discussie rondom de geboortekrik opgehaald, en denken dat deze is aangehaald door de Dierenbescherming. Tenslotte geven twee respondenten bij dit onderwerp aan dat de Dierenbescherming gebrek aan kennis heeft over de sector en zich ook niet over horen uit te laten.

3.5 Bereidheid

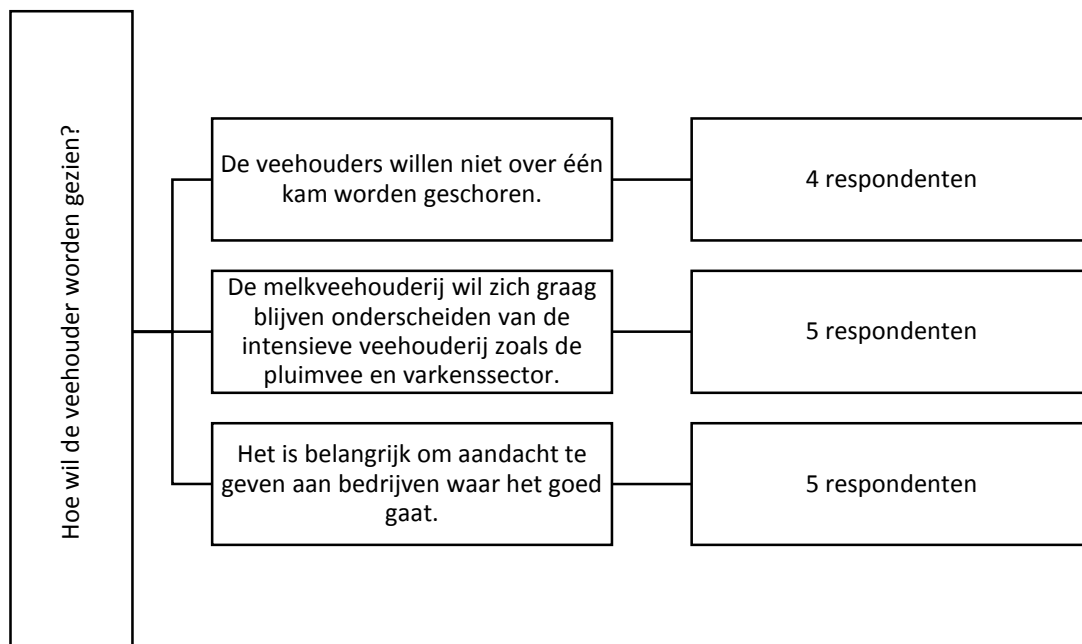
Voor het onderwerp 'bereidheid' zijn de volgende onderwerpen besproken:

- Informatiewinning over de veehouderij;
- Hoe wil de veehouder eigenlijk worden gezien?

Figuur 16. Bereidheid van de veehouder om in gesprek te gaan (n=13)

Zoals af te lezen valt in figuur 16 wordt er door 8 respondenten aangegeven dat er veel energie in het bedrijf wordt gestoken en dit nogal eens vergeten wordt. Hierbij wordt ook aangegeven dat zij het idee hebben dat mensen van buitenaf te snel oordelen. Ook moet niet worden vergeten dat Nederland al het beste comfort heeft voor de koeien en dit ook één van onze Unique selling points is op de wereldmarkt. Ook wordt door 6 respondenten aangegeven dat Nederland al het beste comfort heeft voor de dieren ten opzichte van andere landen.

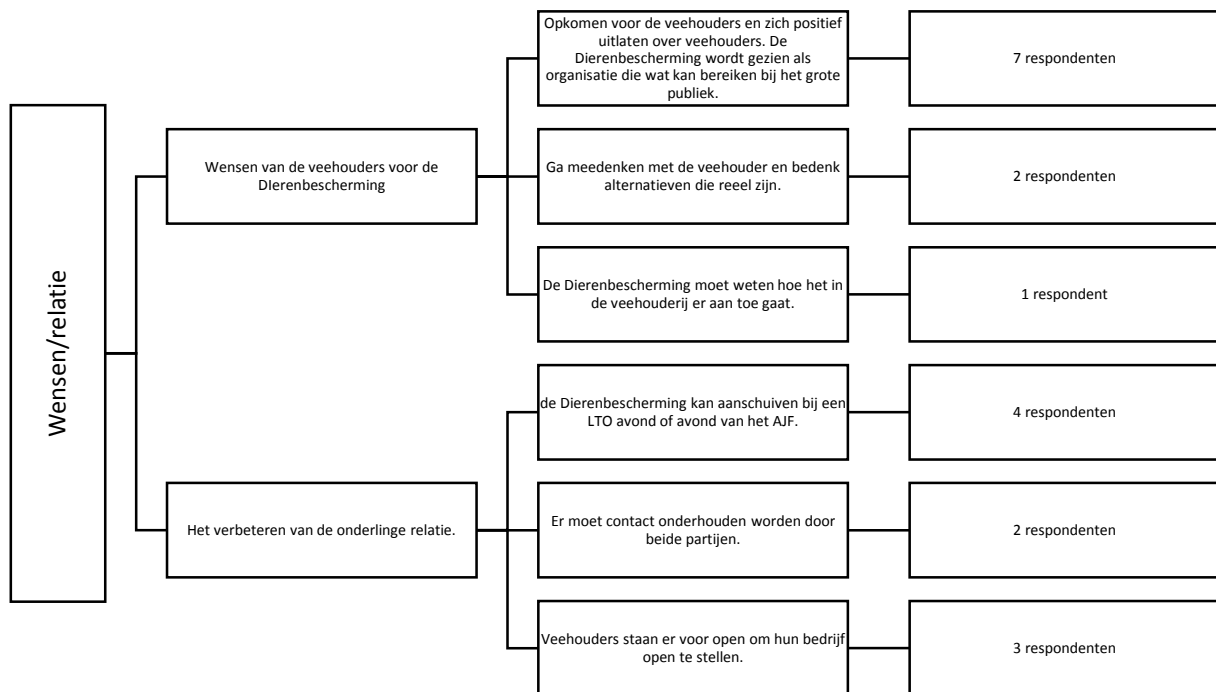

Figuur 17. Bereidheid van de veehouder om in gesprek te gaan (n=13)

De sector wil daarnaast niet graag over één kam worden geschoren, zoals af te lezen valt in figuur 17. Zo geven veehouders zelf aan dat veehouders die er een potje van maken mogen hard worden aangepakt. Daarnaast geven 5 respondenten aan dat het belangrijk is dat de melkveehouderij onderscheiden blijft van de intensieve veehouderijen, zoals de pluimvee en varkenssector. Ook geven de veehouders aan dat het belangrijk is om de bedrijven te belichten waar het dierenwelzijn voorop staat.

3.6 Wensen/relatie

In deze paragraaf wordt besproken wat de wensen van de veehouders zijn voor de Dierenbescherming. Ook worden ideeën besproken over hoe de onderlinge relatie tussen de veehouders en de sector kan worden verbeterd.

Figuur 18. Verbeteren van de onderlinge relatie sector-Dierenbescherming (n=13)

Uit bovenstaande figuur valt af te lezen dat door de veehouders wordt aangegeven dat de Dierenbescherming wordt gezien als een organisatie die wat kan bereiken bij het grote publiek. Zo kunnen de burgers beter worden geïnformeerd over de sector, zoals dat Nederland bekend staat om zijn goede kwaliteit melk en dit zeker wat zegt over het dierenwelzijn.

Er wordt aangegeven door 4 respondenten dat aanschuiven op een LTO of AJF avond een idee is om in goed contact te komen met de veehouders. Wel wordt aangegeven dat er dan een goed verhaal moet klaar staan vanuit de Dierenbescherming, omdat er boeren zijn die hier sceptisch tegenover kunnen staan. Tenslotte geven 3 veehouders aan dat ze er voor open staan om hun bedrijf open te stellen voor publiek, zodat zij zelf kunnen ervaren hoe het in de veehouderij aan toe gaat.

3.7 Karakteristieken Dierenbescherming

In deze paragraaf wordt weergegeven welke cijfers er aan de karakteristieken zijn toegekend door de veehouders. Het volledige overzicht van de beoordeelde karakteristieken is te vinden in bijlage V.

De karakteristieken zijn vooraf opgestelde begrippen. Het cijfer dat wordt toegekend aan de karakteristieken geeft aan in hoeverre het begrip overkomt bij de respondent. Aan deze begrippen heeft de veehouder een cijfer gekoppeld in hoeverre hij of zij het begrip vindt passen bij de organisatie. De karakteristieken zijn onderverdeeld in verschillende onderwerpen. Aan de volgende begrippen is een cijfer toegekend:

- Sector: Productiedieren, beter leven kenmerk, veehouders, huisdieren, natuur, weidevogelbeleid.
- Functioneren: Actiegroep, bemiddelaar, lobbyist, politiek.
- Gedrag: Vasthoudendheid, geloofwaardig, bemoeienis.
- Identiteit: Dierenwelzijn, dierenleed, partij voor de dieren, wakker dier, AID.

In de volgende paragrafen worden de gemiddelden besproken en daarnaast de opmerkelijke uitschieters. Achter elk begrip staat het gewenste cijfer.

3.7.1 Sector

Productiedieren (10)

Door de respondenten is een gemiddeld cijfer 5 aan het begrip productiedieren toegekend. van de dertien respondenten gaven een onvoldoende aan het begrip. Dit geeft aan dat de respondenten productiedieren niet samen vindt hangen met de identiteit van de Dierenbescherming. Hieruit blijkt dat de sector en de Dierenbescherming nog ver van elkaar verwijderd zijn.

Beter Leven Kenmerk (10)

Het gemiddelde cijfer wat aan dit begrip wordt toegekend is een 6. Dit is 4 punten lager dan het gewenste cijfer. Daarnaast is het opmerkelijk dat er door zeven van de dertien respondenten aan dit kenmerk een onvoldoende is toegekend. Alle respondenten kennen het kenmerk wel en een aantal kunnen een summiere omschrijving geven van het kenmerk. Twee van de dertien respondenten zijn op de hoogte dat dit een kenmerk is van de Dierenbescherming en geven een 10. Naast dat de respondenten niet op de hoogte zijn dat dit kenmerk van de Dierenbescherming is, wordt er door drie respondenten aangegeven dat zij denken dat dit kenmerk van Wakker Dier is. Dit geeft aan dat de zichtbaarheid van de Dierenbescherming bij dit kenmerk moet worden verhoogd.

Veehouders (10)

De Dierenbescherming wil graag een dusdanige relatie opbouwen met veehouders en de sector dat zij ideeën op het gebied van dierenwelzijn serieus nemen. Het gemiddelde cijfer dat is toegekend door de respondenten ligt 6.4 punten lager dan het gewenste cijfer. Er worden door tien van de dertien respondenten een onvoldoende aan dit karakteristiek toegekend. Daarnaast wordt er door vier respondenten een één toegekend aan dit begrip. Hieruit valt af te lezen dat er een grote gap is tussen het gewenste cijfer de beoordeling door veehouders.

Huisdieren (10)

Het gemiddelde cijfer dat gegeven is door de respondenten is een 7,8. Er zijn tien voldoende toegekend door de respondenten. Hierop scoort de Dierenbescherming dus goed. Dit geeft aan dat huisdieren als één van de speerpunten door de veehouders wordt gezien en dus nauw samenhangt met het imago dat wordt uitgestraald.

Natuur (10)

Natuur hangt nauw samen met dieren in Nederland met de dieren in het wild in Nederland. Natuur wordt door de respondenten beoordeeld met een gemiddeld cijfer van een 5,2. Zeven van de dertien respondenten geven dit kenmerk een voldoende. Twee respondenten geven dit kenmerk een 1 en geven hierbij aan dat ze het begrip niet vinden passen bij de Dierenbescherming.

Weidevogelbeleid (10)

De veehouders geven een gemiddeld cijfer van een 5,2. Door vier respondenten is zelfs een 1 toegekend. Uit het beoordelen van deze karakteristiek is niet gebleken dat veehouders veel affiniteit met weidevogels hebben.

3.7.2 Functioneren

Actiegroep (1)

Door de veehouders wordt een gemiddeld cijfer van een 6,9 toegekend. Wat opmerkelijk is, is dat er door vijf respondenten een 10 wordt toegekend. Hieruit blijkt dat zij de Dierenbescherming echt als een actiegroep zien en dit ook nauw samenhangt met het imago dat de organisatie uitstraalt naar veehouders toe.

Bemiddelaar (10)

Het gemiddelde cijfer dat is toegekend is een 4,1. Er worden zeven onvoldoendes toegekend. Hiervan worden door vier respondenten een één toegekend, waaruit valt af te leiden dat de Dierenbescherming niet wordt gezien als een organisatie die kan bemiddelen. Hieruit blijkt dat de Dierenbescherming niet als bemiddelende organisatie wordt gezien door de veehouders. Dit hangt nauw samen met de gegeven interview antwoorden, waarbij vaak werd aangegeven dat de Dierenbescherming niet wordt gezien als organisatie die iets kan bereiken bij de groep veehouders.

Lobbyist (10)

Door de respondenten wordt een gemiddeld cijfer toegekend van een 5,2. Door twee respondenten werd zelfs een 1 toegekend aan dit begrip, wat aangeeft dat door deze personen de Dierenbescherming niet wordt gezien als lobbyist die iets kan bereiken bij de politiek.

Politiek (10)

Het gemiddelde cijfer dat is toegekend aan de respondenten is een 5,5. Wederom is door twee van de respondenten een 1 toegekend aan dit begrip, wat wederom aangeeft dat door deze personen de Dierenbescherming niet wordt gezien als organisatie die enige politieke beïnvloeding heeft.

3.7.3 Gedrag

Vasthoudendheid (10)

Het begrip wordt gemiddeld met een voldoende beoordeeld, een 6,2. Er is twee keer een 10 toegekend door de respondenten, die de organisatie dus als een vasthoudende organisatie zien. Vier respondenten geven de organisatie een onvoldoende voor dit kenmerk.

Geloofwaardig (10)

Het volgende begrip dat is voorgelegd met betrekking tot het imago aan de respondenten is geloofwaardig. Er blijkt een gap van 5,6 punten tussen het gewenste en de beoordeling te zitten. Het gemiddelde cijfer is namelijk een 4,4. Op dit kenmerk wordt slechts door drie van de dertien respondenten een voldoende toegekend. Daarnaast worden er door twee respondenten een één toegekend. Dit geeft aan dat de Dierenbescherming niet als geloofwaardige organisatie bekend staat bij de veehouders.

Bemoeienis(10)

Door de respondenten is een gemiddeld cijfer van een 6,5 toegekend. Door acht respondenten is een voldoende toegekend.

3.7.4 Identiteit

Dierenwelzijn (10)

Dierenwelzijn is één van de hoofdtaken van de dierenbescherming. Het begrip hangt direct samen met het imago van de Dierenbescherming. Door de veehouders wordt het begrip gemiddeld beoordeeld met een 7,4, wat geen grote afwijking is van het gewenste cijfer. Opmerkelijk hierbij is wel dat het door vier respondenten met een onvoldoende wordt beoordeeld.

Dierenleed (10)

Dit begrip kan op meerdere manieren worden geïnterpreteerd worden, zoals uit het onderzoek is gebleken. Dierenleed is net als dierenwelzijn beoordeeld met een 7,4. Wat aangeeft dat het nauw samenhangt met de identiteit van de Dierenbescherming.

Partij voor de Dieren (1)

Partij voor de Dieren is een politieke partij en heeft geen samenwerking met de Dierenbescherming. Het gemiddelde wat door de respondenten is toegekend is een 5,5. Door zes van de dertien respondenten is een voldoende toegekend. Dit geeft aan dat deze respondenten denken dat er wel een relatie is tussen de Dierenbescherming en Partij voor de Dieren.

Wakker Dier (1)

Het gemiddelde cijfer dat is toegekend door de respondenten is een 5,2. Dit houdt in dat er een verschil van 4,2 punten zit tussen het gewenste cijfer en cijfer dat is toegekend. Opmerkelijk hierbij is dat door zeven respondenten een voldoende is toegekend. Een aantal respondenten denkt dat de organisatie in dezelfde hoek zit en dus met elkaar te maken hebben.

AID (1)

Tenslotte is er gevraagd naar het begrip AID. Het gemiddelde cijfer dat hier is toegekend is een 5,7. Het gewenste cijfer is een 1, wat aangeeft dat het een organisatie is die niet in verband staat met de Dierenbescherming. Door vijf respondenten is er een voldoende toegekend aan dit begrip. Dit geeft aan dat vijf respondenten denken dat er een verband is tussen de Dierenbescherming en de AID.

4. Conclusie

In dit hoofdstuk wordt er antwoord gegeven op de hoofdvraag. De hoofdvraag die met die onderzoek is beantwoord luidt als volgt:

‘Hoe wordt de Dierenbescherming gezien door veehouders in Friesland en hoe kan dit worden verbeterd?’

De primaire impressie bestaat uit de korte beschrijving die wordt gegeven door de respondenten. Zo wordt er eerst antwoord gegeven op de vraag of de respondenten op de hoogte zijn van wat de Dierenbescherming doet. De respondenten geven vrijwel allemaal als antwoord op de vraag of zij op de hoogte zijn van wat de Dierenbescherming doet ‘de dieren beschermen’. Verder dan deze beschrijving komen de respondenten niet. Daarnaast wordt door de respondenten aangegeven dat de Dierenbescherming minder zichtbaar is dan andere dierenbeschermingsorganisaties. Er wordt direct gedacht aan andere organisaties, zoals Eyes On Animals, de AID en Wakker Dier en de PvdD. Dit geeft aan dat de zichtbaarheid van de Dierenbescherming laag is. Dit komt overeen met de beoordeelde karakteristieken. Dat de zichtbaarheid van de Dierenbescherming laag is komt naar voren bij het beoordelen van begrip ‘Het Beter Leven Kenmerk’ wat een kenmerk is van de Dierenbescherming. Ondanks dat dit kenmerk door de Dierenbescherming is opgezet, wordt dit door zeven respondenten beoordeeld met een onvoldoende.

De Dierenbescherming staat bij de veehouders bekend als een clubje doorgeslagen dierenliefhebbers. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de Dierenbescherming niet positief bekend staat bij de veehouders. Dit gevoel dat de veehouders hebben is echter gebaseerd op indirecte ervaringen. Vrijwel geen veehouders hebben een directe ervaring met de Dierenbescherming. Dit komt ook overeen met de cijfers gegeven op de karakteristieken. Zo wordt het karakteristiek ‘actiegroep’ beoordeeld door negen respondenten met een voldoende, wat aangeeft dat de Dierenbescherming door het merendeel wordt gezien als actiegroep. Ook staat de Dierenbescherming niet bekend als bemiddelaar. Maar liefst acht respondenten beoordelen het karakteristiek met een onvoldoende.

Ook de positie die de Dierenbescherming heeft ten opzichte van andere dierenbeschermingsorganisaties is slecht. De Dierenbescherming onderscheidt zich niet van andere organisaties bij de veehouders. Dit komt ook overeen met de gegeven cijfers op de karakteristieken. Zo wordt het verband tussen de Dierenbescherming en de organisatie ‘Wakker Dier’ door zeven respondenten beoordeeld met een voldoende, wat aangeeft dat het merendeel van de veehouders denkt dat deze twee organisaties een verband hebben. Ook wordt het verband tussen de AID en de Dierenbescherming door vijf respondenten beoordeeld met een voldoende.

Op de vraag hoe het imago het beste kan worden verbeterd kan worden geantwoord dat dit het beste gedaan kan worden via de organisaties waar de veehouders lid van zijn, zoals het NLTO of het AJF.

De ouderen zijn vrijwel allemaal lid van het NLTO, de Noordelijke afdeling van het LTO. De jongeren zijn allemaal lid van het AJF. Dit geeft weer dat de veehouders goed verenigd zijn. De beste manier om de veehouders te bereiken is dan ook via deze organisaties. Ook geven de veehouders aan dat ze openstaan voor een dialoog met de Dierenbescherming, en ook bereid zijn om in gesprek te gaan met de Dierenbescherming. Wel geven ze aan dat als ze komen spreken tijdens een avond, dit geen avondvullend programma moet zijn.

De veehouders geven aan dat ze vinden dat de Dierenbescherming meer naast de veehouders moet gaan staan in plaats van erboven.

Wat opmerkelijk is, is dat de Dierenbescherming wel gezien wordt als een organisatie die wat kan bewerkstelligen bij het grote publiek. De Dierenbescherming zou kunnen helpen het imago van de sector te verbeteren of het grote publiek beter in te lichten over de melkveesector.

5. Discussie

In dit hoofdstuk wordt de toegepaste methode bediscussieerd en daarnaast worden opmerkelijke resultaten besproken.

5.1 Methode discussie

In deze paragraaf worden (mogelijke) oorzaken gegeven voor keuzes in de methoden die zouden kunnen afwijken van de verwachtingen voorafgaand aan het onderzoek. Ook wordt besproken of de resultaten voldoen aan de verwachtingen voorafgaand aan het onderzoek.

De resultaten kwamen overeen met de verwachtingen voorafgaand aan het onderzoek. Van te voren werd verwacht dat de veehouders niet erg positief tegenover de Dierenbescherming zou staan. Er werd verwacht dat de Dierenbescherming in het zelfde straatje zou worden geplaatst als Wakker Dier en zelfs de PvdD. Dit bleek overeen te komen met de verwachtingen. Daarnaast werden nog andere organisaties genoemd, zoals de dierenambulance en Eyes On Animals. Acties van andere organisaties zorgen ervoor dat de Dierenbescherming niet in een positiever daglicht wordt gesteld. Daarnaast bestaan er veel misverstanden over wat de Dierenbescherming precies doet, waaruit een (ongegronde) angst ontstaat om met de Dierenbescherming in contact te komen.

Ook kan er gediscussieerd worden over de steekproef. Er zitten zowel selecte als aselechte elementen in de getrokken steekproef. Door het gebruiken van de sneeuwbal methode zullen wellicht 'gelijkgestemden' zijn geselecteerd, die zich graag wilden uitlaten over de Dierenbescherming.

5.2 Resultaten discussie

In deze paragraaf worden puntsgewijs opvallende resultaten per onderwerp uit de interviews besproken en wordt een mogelijke verklaring gegeven.

Algemene kenmerken bedrijf

Opvallend aan de resultaten die gaan over de algemene kenmerken van het bedrijf is dat tien van de dertien bedrijven gaan uitbreiden. Ook geven ze hier allemaal aan dat ze denken dat dit niet ten koste gaat van het dierenwelzijn. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat ze allemaal vinden dat ze goed bezig zijn op het bedrijf en het dierenwelzijn in de gaten houden. Daarnaast denken ze dat de uitbreidingen niet zo'n vaart zullen gaan lopen, echter als tien van de dertien bedrijven zullen uitbreiden zal dit toch een vergroting van de veestapel in Nederland betekenen.

De veehouder en zijn bedrijf

Opvallend aan de resultaten van de veehouder en zijn bedrijf zijn vooral dat er maar twee tegenstanders zijn van het afschaffen van het melkquotum. Vijf respondenten geven aan dat ze het afschaffen van het melkquotum niet positief of negatief vinden. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn is dat de boeren zich vooral bezig houden met de bedrijfsvoering op het eigen bedrijf en het dus gewoon gaan afwachten. Er zijn zes voorstanders van het afschaffen van de melkquotering. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn is dat de veehouders het uitbreiden van het bedrijf rooskleurig voor zich zien.

Primaire impressie

De kennis over de Dierenbescherming is gering. Er worden direct een groot aantal andere dierenbeschermingsorganisaties genoemd, omdat de zichtbaarheid van deze andere organisaties groter is.

Bereidheid

Opvallend aan deze resultaten is dat de veehouders vinden dat het dierenwelzijn al erg groot is, en dat er al erg de nadruk op wordt gelegd in Nederland. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn is dat de veehouders naar hun idee al erg bezig zijn met dierenwelzijn, omdat zij zich moeten houden aan strenge regelgevingen en controles. Daarnaast is een mogelijke verklaring dat door alle nadruk van de media op de sector met rapportages en documentaires er al een vergrootglas ligt op de sector.

Wensen/relatie

Hoewel de Dierenbescherming door de veehouders niet wordt gezien als een organisatie die ze kan helpen bij het verbeteren van het dierenwelzijn in de sector zelf, wordt de Dierenbescherming wel gezien als een organisatie die wat kan betekenen bij het verbeteren van het imago van de sector van het grote publiek. Dit geeft aan dat de veehouders wel denken dat de Dierenbescherming een geloofwaardige organisatie is bij het grote publiek.

6. Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de aanbevelingen voor de praktijksituatie en voor een vervolgonderzoek weergegeven. Voor de aanbevelingen is een onderscheid gemaakt tussen de aanbevelingen die bedoeld zijn voor de praktijk, waarbij een communicatiestrategie (paragraaf 6.2) is opgesteld welke de Dierenbescherming kan volgen om imagoverbetering te bewerkstelligen onder melkveehouders in Friesland. Daarnaast worden in 6.3 de aanbevelingen gegeven voor een vervolgonderzoek.

6.1 Aanbevelingen praktijksituatie

Uit het onderzoek is gebleken dat boeren goed verenigd zijn. Ze zijn vrijwel allemaal lid van het NLTO of lid van het AJF. Een enkeling is niet lid een vakbond. Daarnaast blijkt dat een groot deel van de boeren naar bijeenkomsten gaat van het LTO of de AJF. Dit zijn informatieve avonden waarop sprekers worden uitgenodigd die informatie verstrekken over actuele problemen waar boeren tegenaan lopen. Hier kan gedacht worden aan informatieavonden over het verkrijgen van bouwvergunningen, het opstellen van voerantsoenen en veranderende wetgevingen waar de veehouder mee te maken heeft. Onder de respondenten waren ook twee veehouders die in de organisatie van het LTO of organisatie van het AJF zaten.

Het AJF behartigt de belangen van de agrarische jongeren (in een leeftijd tussen de 16 en 35 jaar) in Friesland. Het AJF telt zo'n 1000 leden. De provincie is weer onderverdeeld onder 26 afdelingen. Er worden regelmatig excursies, regio- en discussieavonden, workshops en ludieke activiteiten georganiseerd (*Ajfriesland, 2015*).

Om een grote groep veehouders te bereiken, kan dit het beste gedaan worden via deze organisaties. Met name het LTO en het AJF zijn hierbij onmisbaar. De avonden van bijvoorbeeld het AJF worden niet alleen als leerzaam ervaren, maar worden ook gezien als een sociale bijeenkomst waar jongere boeren elkaar treffen. Om een grote imagoverandering teweeg te brengen bij de veehouders zal de Dierenbescherming zich direct tot een grote groep moeten richten.

Om een imagoverbetering teweeg te kunnen brengen moeten eerst de standpunten van de Dierenbescherming rondom dierenwelzijnskwesties in de melkveehouderij duidelijk zijn. De Dierenbescherming heeft verschillende standpunten over kwesties rondom dierenwelzijn in de veehouderij. Zo zijn er factsheets gemaakt voor intern gebruik over verschillende onderwerpen. De (beknpte) standpunten rondom de relevante onderwerpen voor dit onderzoek zijn als volgt: 'De Dierenbescherming wil dat de zuivelketen zich meer richt op het creëren van 'melk met meerwaarde', waaronder een hoog dierenwelzijn voor de koe door middel van weidegang en ruime stallen met zachte looppaden en ligplaatsen. Alle dagverse zuivel en kaas in Nederland en Duitsland zou van weideoorsprong moeten zijn. Ook als koeien weidegang krijgen staan ze een groot deel van het jaar binnen in verband met het weer. De dierenbescherming pleit daarom voor betere binnenhuisvesting (o.a. ruimere stallen, minder harde vloer) (*Dierenbescherming Factsheet, 2011*).

Wanneer de standpunten van de Dierenbescherming duidelijk zijn, kan er gericht een strategie worden opgezet hoe de Dierenbescherming via de belangen organisaties kan werken aan een imagoverbetering onder veehouders. Er zijn drie verschillende instrumenten die een organisatie kan inzetten waarmee het doel bereikt kan worden. Dit zijn: financiële en materiele middelen, regels voorschriften en bepalingen en tenslotte communicatie (*Peter 't Lam, 2008*). Communicatie is hierbij een middel om de gewenste identiteit, intern door de organisatie bepaald, over te brengen naar de huidige betrokkenen en daarbij potentiële nieuwe betrokkenen, in dit geval de veehouders. Communicatie is flexibel, en snel inzetbaar. Wanneer er naar de doelgroep wordt gecommuniceerd, komt deze sneller over dan wanneer het alleen via het gedrag van de organisatie wordt overgebracht.

Dit kan gebeuren door het organiseren van een debat. De veehouders geven aan dat het een mogelijkheid is dat de Dierenbescherming komt spreken op één van deze bijeenkomsten van het LTO of het AJF. Alvorens er deelgenomen kan worden aan één van deze avonden moet er een vooraf vastgesteld communicatiestrategie worden opgesteld. Imago en identiteit zijn veelgebruikte begrippen geworden als het gaat om het vaststellen van de communicatiestrategie van een organisatie (*van Riel, 2004*).

Om een imagoverbetering tot stand te kunnen brengen is het belangrijk dat er eerst een duidelijk beeld wordt gecreëerd over wat precies de Dierenbescherming doet en wat deze organisatie precies inhoudt. Uit het onderzoek is gebleken dat er vaak onduidelijk is wat voor organisatie er heeft ingegrepen, of welke organisatie een reportage heeft gemaakt over de veehouderij. Vaak wordt gedacht dat al deze organisatie dezelfde zijn. Om een imagoverbetering tot stand te kunnen brengen moet er eerst duidelijk naar de doelgroep de belangrijkste kerntaken worden besproken.

Naast de benodigde imagoverbetering van de Dierenbescherming onder veehouders zelf, is een ander belangrijk speerpunt van de veehouders wat naar voren is gekomen tijdens de interviews het verbeteren van het imago van de sector bij het grote publiek. De Dierenbescherming wordt gezien door een aantal respondenten als een organisatie die genoeg aanzien heeft om een imagoverbetering te bewerkstelligen. De Dierenbescherming zou, nadat zij een dialoog hebben opgestart met de veehouders via de organisaties, een constructief plan kunnen opstellen waarmee de Dierenbescherming de veehouders zou kunnen versterken in het verbeteren van het imago van de sector.

6.2 Communicatiestrategie

In deze paragrafen wordt een communicatiestrategie weergegeven die uitgevoerd kan worden door de Dierenbescherming. Er wordt gebruik gemaakt zeven vooraf vastgestelde stappen om de communicatiestrategie vorm te geven (*Peter 't Lam, 2008*).

6.2.1 Situatieschets

Uit het onderzoek is gebleken dat er veel misverstanden zijn over wat de Dierenbescherming precies doet en wat de kerntaken van de Dierenbescherming zijn. Er is vrijwel niet bekend wat de Dierenbescherming doet, en wanneer ze ingrijpen. Om een imagoverbetering tot stand te laten komen, is het belangrijk dat eerst de kerntaken van de Dierenbescherming verduidelijkt worden naar de doelgroep toe.

6.2.2 Doelgroep

De doelgroep zijn alle melkveeveehouders in Friesland. Deze doelgroep kan het beste worden bereikt via de organisaties waar de veehouders lid van zijn. Dit zijn de NLTO (de Noordelijke afdeling van het LTO) of via de AJF.

6.2.3 Doelstelling

De doelstellingen die opgesteld zijn voor de communicatiestrategie zijn informatief en daarnaast persuasief/activerend (*Peter 't Lam, 2008*). De volgende doelstellingen zijn opgesteld:

- Kerntaken Dierenbescherming verduidelijken naar de doelgroep toe. Hierbij moet duidelijk worden gemaakt aan de doelgroep wat de Dierenbescherming precies doet en wat de kerntaken zijn. Daarnaast is het belangrijk dat er de organisatie duidelijk wordt onderscheiden van andere organisaties. Dit doel is meetbaar te maken door de doelgroep de kans te geven vragen te stellen wanneer het niet duidelijk is.
- Een constructief plan opstellen waarbij er wederzijdse doelstellingen worden nagestreefd. Zoals al een aantal veehouders aangaven bij het onderzoek, is de Dierenbescherming een organisatie die wat kan betekenen voor de veehouderij. Er kan echter pas aan deze doelstelling worden gewerkt als de voorgaande doelstelling behaald is. Na dat er een wederzijds draagvlak is gecreëerd kan er nagedacht worden met de doelgroep over wat de Dierenbescherming kan betekenen voor de sector. Voordat dit proces in gang kan worden gesteld, moet er eerst een wederzijds vertrouwen zijn opgebouwd alvorens aan deze doelstelling kan worden gewerkt.

6.2.4 Communicatiemiddelen

1. Kennismakingsgesprek met bestuurders of organisatie van het NLTO of AJF.
2. Spreken tijdens een informatiebijeenkomst tijdens LTO of AJF avond.
3. Debatavond met als onderwerp 'Het beter in beeld brengen van de veehouderij naar de burger toe'
4. Opzetten werkgroep.

6.2.5 Strategie

Zoals uit het uitgevoerde onderzoek is gebleken is er veel onduidelijkheid over wat de Dierenbescherming precies inhoudt en wat haar taken zijn. Er is vooral veel verwarring met andere dierenbeschermingsorganisaties. Er is een negatief gevoel bij de ondervraagde respondenten, echter is dit niet gebaseerd op directe ervaringen. Naast dat er verwarring is, kunnen er door respondenten geen kerntaken worden benoemd van de Dierenbescherming. Zo wordt er aangegeven dat zichtbaarheid van de Dierenbescherming lager is dan andere dierenbeschermingsorganisaties.

Om een groot deel van de veehouders te kunnen bereiken kan dit het beste gedaan worden via de vakbonden (het NLTO, de noordelijke afdeling van het LTO) of via het AJF, de Agrarische Jongeren. Een groot deel van de veehouders is verenigd via deze organisaties. Naast het informatieve aspect hebben deze bijeenkomsten ook een sociaal aspect voor de veehouders, zoals is aangegeven door één van de respondenten.

Om een dusdanige relatie op te kunnen bouwen met de groep veehouders zal er eerst een kennismakingsgesprek moeten plaatsvinden met bestuursleden of mensen die in de organisatie zitten van één van deze organisaties. Er zijn bij het onderzoek één bestuurslid van het NLTO en één persoon die in de organisatie zit van het AJF geïnterviewd. Zij kunnen als eerst worden benaderd vanuit de Dierenbescherming. Zij hebben meegewerkt aan het onderzoek en er wordt verwacht dat ze openstaan voor een dialoog met de Dierenbescherming. Tijdens het kennismakingsgesprek kan er al worden nagedacht over hoe de imagoverbetering kan worden bereikt onder veehouders.

Er zijn een aantal onderwerpen aan bod gekomen waarvan de mening van de veehouders erg verschilt van die van de Dierenbescherming. Zo heeft Frank Dales bijvoorbeeld uitgesproken dat hij zich zorgen maakt over het afschaffen van de melkquotering, dat de veehouders blij zijn maar dat ze zich wel degelijk vergissen (*Frank Dales, 2014, Trouw*). Uit het onderzoek is echter gebleken, dat de helft (5) van de respondenten voorstander is van het afschaffen van de melkquotering. Daarnaast zijn er 6 respondenten die aangeven dat ze geen voor of tegenstander zijn. Omdat deze mening verschilt met die van de Dierenbescherming, zal dit een focuspunt zijn die moet worden besproken.

Ook is de naamsverwarring met andere dierenorganisaties nadelig voor de Dierenbescherming. Om dit te kunnen voorkomen, zal de Dierenbescherming zijn kerntaken duidelijk moeten maken naar de veehouders. De volgende kerntaken zullen moeten worden toegelicht:

- De maatschappelijke beïnvloeding (o.a. (publieks-)voorlichting);
- Toezicht dierenwelzijn (inspectiewerk);
- Politieke beïnvloeding (politieke lobby);
- Dierennoodhulp (o.a. opvang dieren) (*Dierenbescherming Noord-Overijssel, 2013*).

Daarnaast is uit het onderzoek is gebleken dat er een aantal karakteristieken die nauw samenhangen een negatief zijn beoordeeld door de veehouders. Deze karakteristieken kunnen onderwerpen worden van de informatieavonden over de Dierenbescherming. Door het bespreekbaar maken van de onderwerpen die negatief zijn beoordeeld, kan het imago van de Dierenbescherming direct worden verbeterd. De volgende karakteristieken zijn negatief beoordeeld en moeten in elk geval aan de orde komen tijdens de bijeenkomsten:

- Het Beter Leven Kenmerk, de veehouders zijn niet op de hoogte dat dit een kenmerk is van de Dierenbescherming. Bij bespreken moet worden uitgelegd wat het kenmerk precies inhoudt en hoe dit kenmerk tot stand is gekomen.
- De Dierenbescherming wordt gezien als actiegroep. Hierbij moet goed worden aangegeven dat de Dierenbescherming geen actiegroep is en geen acties organiseert waarbij partijen schade ondervinden.
- De Dierenbescherming wordt niet gezien als bemiddelaar, ook worden ze niet gezien als lobbyist.
- Daarnaast wordt de organisatie niet als geloofwaardige organisatie gezien. Door dit onderwerp bespreekbaar te maken kunnen de veehouders aangeven waarom zij dit vinden en hoe deze geloofwaardigheid kan worden vergroot onder de doelgroep.
- Tenslotte moet worden aangegeven hoe de Dierenbescherming zich onderscheidt van organisaties zoals de Partij voor de Dieren en Wakker Dier.

6.2.6 Activiteitenplanning

Activiteit In chronologische volgorde	Opmerkingen
❖ Contact opnemen met de bestuurders van het NLTO	<i>Er zijn voor dit onderzoek twee bestuurders geïnterviewd van het NLTO en AJF. Deze zouden het beste kunnen worden benaderd. Zij zijn op de hoogte van het onderzoek.</i>
❖ Contact opnemen met de bestuurders van het AJF	
❖ Kennismakingsgesprek AJF/NLTO	<i>Alvorens er wordt deelgenomen aan een NLTO of AJF avond zal er eerst een kennismakingsgesprek worden gehouden waarbij wordt besproken hoe de informatieavond het beste kan worden ingericht. Ook kan worden besproken wat voor tegenstand er kan worden verwacht zodat de Dierenbescherming zich hier op kan voorbereiden.</i>
❖ Bijwonen informatieavond door medewerkers/voorzitter/vrijwilliger Dierenbescherming van het AJF/NLTO	<i>Hierbij is het belangrijk dat de bijwoner namens de Dierenbescherming wordt geïntroduceerd door een bestuurder van het NLTO.</i>
❖ Informatievoorziening tijdens bijeenkomst NLTO/AJF over de kerntaken van de Dierenbescherming en daarbij onderscheid van andere organisaties duidelijk kenbaar maken.	<i>Geen avondvullend programma wegens verwachting lage opkomst. Wederom introductie door bestuurder/organisatie NLTO/AJF. Onderwerpen opstellen die besproken kunnen worden tijdens de debatavond. Informatieavond moet worden</i>
❖ Discussieavond	<i>Debat over dierenwelzijnskwesties met vooraf vastgestelde discussiepunten.</i>
❖ Opzetten werkgroep	<i>Opzetten van een werkgroep van vrijwilligers van de Dierenbescherming en leden van het AJF of NLTO die constructief willen meedenken over hoe het imago van de sector kan worden verbeterd met hulp van de Dierenbescherming.</i>

6.3 Aanbevelingen vervolgonderzoek

Bij het opstellen van het onderzoeksvoorstel is er van uitgegaan dat de hele veehouderij sector zou worden onderzocht in Friesland. Naarmate het onderzoek vorderde is het gebleken dat dit te omvangrijk zou zijn voor één onderzoek. Om meerdere kanten vanuit ook de pluimveesector en varkenssector te belichten, is vervolgonderzoek nodig. Dit onderzoek belicht enkel en alleen de melkveehouderij. Hierdoor kunnen er geen uitspraken gedaan worden over de pluimveehouderij, de varkenshouderij of geiten/schapenhouders. De melkveehouderij is wel de grootste sector van de veehouderij in Friesland, namelijk 91% van de bedrijven is melkveehouder. Daarnaast zijn er de pluimveeouders (3%), schapen/geitenhouders (4%) en een aantal varkenshouders (2%) (CBS, 2013).

Tijdens het onderzoek kwam ook een aantal keer naar voren dat de melkveehouderij zich wil onderscheiden van de pluimveehouderij en de varkenshouderij. Zo werd er aangegeven door respondent 1: 'Net als met die varkens, dat is toch afschuwelijk.' Of door respondent 10: 'Als we alle koeien binnen gaan doen, dan worden we hetzelfde als de varkens en de kippen. Het imago van de sector'. Om uitspraken te kunnen doen hoe de andere veehouders denken over de Dierenbescherming is vervolgonderzoek nodig onder deze sectoren.

Daarnaast is er bij dit onderzoek ervoor gekozen om een kwalitatief onderzoek te verrichten. Nu er een goede indruk verkregen is over de meningen, gedachten en standpunten van de veehouders, kan gerichter onderzoek verricht worden waarbij er een cijfermatig inzicht verkregen kan worden over de melkveehouderij in Friesland. Dit kan gedaan worden door middel van een enquête met als basis de uitkomsten van de verkregen interviews.

Literatuurlijst

Websites

AJF Friesland.(2015). 'Over ons'. Gevonden op 5 februari 2015. Geraadpleegd op <http://www.ajfriesland.nl/>

Boerenbusiness. (2014). 'Stemmingmakerij dierenpartij moet stoppen'. Gevonden op 10 april 2015. Geraadpleegd op <http://www.boerenbusiness.nl/varkensmarkt/artikel/10851396/stemmingmakerij-dierenpartij-moet-stoppen>

CBS. (2014). 'Rundveestapel, april en decemberstand'. Gevonden op 22 januari 2014. Geraadpleegd op <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=80274ned&D1=a&D2=6-9&HDR=G1&STB=T&VW=T>

Dierenbescherming. (2013a). 'Algemene informatie – organisatie'. Gevonden op 10 januari 2015. Geraadpleegd op <http://www.dierenbescherming.nl/dierenbescherming-algemene-informatie>

Dierenbescherming. (2015b). 'Beter Leven Kenmerk.' Gevonden op 10 februari 2015. Geraadpleegd op http://beterleven.dierenbescherming.nl/?gclid=Cj0KEQIA9eamBRDqvlz_qPbVteABEiQAnIBTEAYAXEpLzCzITPxLWKd35JRbnxgId_DwLvb-GmxAyVYaAr8H8P8HAQ

Dierenbescherming. (2015e). 'In het wild levende dieren.' Gevonden op 12 april 2015. Geraadpleegd op <https://www.dierenbescherming.nl/wat-wij-doen/ons-werk/dierenbeleid-beinvloeden/in-het-wild-levende-dieren>

Dierenbescherming. (2014f). 'Lobbyist.' Gevonden op 12 april 2015. Geraadpleegd op <https://www.dierenbescherming.nl/wat-kan-jij-doen/wat-kan-ik-doen/word-vrijwilliger/vrijwillige-functies/lobbyist>

Dierenbescherming. (2015d). 'Recreatie en gezelschapsdieren: de maakbaarheid van het dier.' Gevonden op 12 april 2015. Geraadpleegd op <https://www.dierenbescherming.nl/wat-wij-doen/ons-werk/dierenbeleid-beinvloeden/recreatie-en-gezelschapsdieren>

Dierenbescherming. (2013b). 'Tweede kans voor verstoten paarden en pony's. Gevonden op 3 maart 2015. Geraadpleegd op <https://www.dierenbescherming.nl/wat-wij-doen/actueel/nieuws/nieuws-overzicht/tweede-kans-voor-verstoten-paarden-en-pony-s>

Dierenbescherming. (2015e)'Wat is en doet de Dierenbescherming?'. Gevonden op 12 april 2015. Geraadpleegd op <https://www.dierenbescherming.nl/contact/service-en-informatie/faq#cat-over-de-dierenbescherming#faq1>

Dierenbescherming. (2015c). 'Vee-industrie: Meer ruimte voor dierenwelzijn nodig.' Gevonden op 12 april 2015. Geraadpleegd op <https://www.dierenbescherming.nl/wat-wij-doen/ons-werk/dierenbeleid-beinvloeden/vee-industrie>

Dierenbescherming. (2015g) 'Wat is en doet de Dierenbescherming'. Gevonden op 3 maart 2015. Geraadpleegd op <http://www.dierenbescherming.nl/faq/question/1>.

Encyclo. (2014). 'Perceptie'. Gevonden op 4 april 2014. Geraadpleegd op <http://www.encyclo.nl/begrip/perceptie>

Encyclo. (2015). 'Vasthoudendheid.' Gevonden op 12 april 2015. Geraadpleegd op <http://www.encyclo.nl/begrip/vasthoudendheid>

FBBF. 'Ferieniging Biologyske Boeren Fryslân'. (2003). 'Overzicht biologische bedrijven Friesland'. Gevonden op 22 januari 2014. Geraadpleegd op <http://www.fbbf.nl/modules/siteviewer/page.asp?id=185>

Geschiedenis (2014). 'Geschiedenis van de Dierenbescherming'. Gevonden op 18 maart 2015. Geraadpleegd op <http://www.isgeschiedenis.nl/nieuws/geschiedenis-van-de-dierenbescherming/>

Heuvelmarketing. (2012). 'Corporate identity mix. Is de identiteit van jouw organisatie helder?'. Gevonden op 11 april 2015. Geraadpleegd op <http://www.heuvelmarketing.com/blog/bid/80769/Corporate-identity-mix-is-de-identiteit-van-jouw-organisatie-helder>

LICG.(2015). 'Over houden van huisdieren'. Gevonden op 18 maart 2015. Geraadpleegd op <http://www.licg.nl/139/>

LTO. (i). 'Over LTO Nederland'. Gevonden op 2 februari. Geraadpleegd op <http://www.lto.nl/over-lto/lto-organisatie>

LTO. (2007). 'Visie op dierenwelzijn. Samen verantwoordelijkheid nemen!'. Gevonden op 3 maart 2015. Geraadpleegd op <http://www.lto.nl/media/default.aspx/emma/org/10819803/v.pdf>

Notuleercentrum. (2015), 'Letterlijke transcriptie- puur'. Gevonden op 5 februari. Geraadpleegd op http://www.notuleercentrum.nl/transcriptieservice/letterlijke_transcriptie_puur.asp

NPO Geschiedenis. (2011). 'Dierenpolitie'. Gevonden op 18 maart 2015. Geraadpleegd op <http://www.npogeschiedenis.nl/nieuws/2011/November/dierenpolitie.html>

Partij voor de Dieren. (2014). 'Partij voor de Dieren maakt tour met campagneveewagen'. Gevonden op 12 april 2015. Geraadpleegd op <https://www.partijvoordedieren.nl/news/partij-voor-de-dieren-maakt-tour-met-campagneveewagen>

Melkvee. (2013). 'Massale steun voor acties Anti Wakker Dier'. Gevonden op 3 maart 2015. Geraadpleegd op <http://www.melkvee.nl/nieuws/4233/massale-steun-voor-actie-anti-wakker-dier>

Melkvee. (2013). 'Friesland beste boeren provincie 2013'. Gevonden op 13 januari 2014. Geraadpleegd op <http://www.melkvee.nl/nieuws/3758/friesland-de-beste-boeren-provincie-2013>

Melkvee, (2013), 'Dierenbescherming tegen verbod geboortekrik'. Gevonden op 10 april 2014. Geraadpleegd op <http://www.melkvee.nl/nieuws/4245/dierenbescherming-tegen-verbod-geboortekrik>

Milieudefensie. (2013). 'Gegevens Friesland'. Gevonden op 10 januari 2014. Geraadpleegd op <https://www.milieudefensie.nl/vee-industrie/megastallen/provincies/friesland>.

Radar TV. (2014). 'De koe en melk.' Gevonden op 3 maart 2015. Geraadpleegd op <http://www.radartv.nl/uitzending/archief/detail/aflevering/10-11-2014/de-koe-en-melk/>

Rijksoverheid. (2015), 'Dieren- productiedieren'. Gevonden op 3 maart 2015. Geraadpleegd op <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/dieren/dierenwelzijn/productiedieren>

Rijksoverheid. (2015). 'Ontwikkelingen in de veehouderij'. Gevonden op 18 maart 2015. Geraadpleegd op <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/veehouderij/ontwikkelingen-in-de-veehouderij>

Scribbr. (2015). 'Kwalitatief vs kwantitatief onderzoek'. Gevonden op 10 april 2015. Geraadpleegd op <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/kwalitatief-vs-kwantitatief-onderzoek/>

Trouw. (2014). 'Einde melkquotering is slecht voor koe en boer'. Gevonden op 19 maart 2014. Geraadpleegd op <http://www.trouw.nl/tr/nl/4328/Opinie/article/detail/3599827/2014/02/19/Einde-melkquotering-is-slecht-voor-koe-en-boer.dhtml>

Wakker Dier. (2013), 'Massaal illegaal gebruik geboortekrik' Gevonden op 10 april 2015. Geraadpleegd op <http://www.wakkerdier.nl/persberichten/massaal-illegaal-gebruik-geboortekrik>

Boeken

Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., Goede, M. de, Peters, V., & Velden, T. van der. (2013). *Basisboek kwalitatief onderzoek* (3e ed.). Noordhoff Uitgevers. Groningen, Nederland.

Bleijenberg, I. (2013). *Kwalitatief onderzoek in organisaties*. Boom Lemma Uitgevers. Den Haag, Nederland.

Boeije, H. (2014). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: denken en doen*. Boom Lemma Uitgevers. Den Haag, Nederland.

Fischer, T., Julsing, M. (2014). *Onderzoek doen! Kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. Noordhoff Uitgevers. Groningen/Houten, Nederland.

Floor, J.M.G., en W.F. van Raaij. (1998). *Marketing-communicatie strategie*. EPN. Houten, Nederland.

Grinten, J. v. (2010). *Mind the Gap, Stappenplan identiteit en imago*. Boom Lemma Uitgevers. Den Haag, Nederland.

Hoyer, W.D., D.J. Mac Innes. (2001). *Consumer behavior*. Houghton Mifflin Company. Boston, Verenigde Staten.

Lam, P. (2008). *Werkboek communicatieplanning*. (2e druk). Uitgeverij Coutinho. Bussum, Nederland.

Lucassen, P.L.B.J. (2007). *Kwalitatief onderzoek. Praktische methoden voor de medische praktijk*. Bohn Stafleu van Loghum. Alphen aan de Rijn, Nederland.

Riel van, C.B.M. (1992). *Identiteit en imago: een inleiding in de corporate communication*. Schoonhoven, Academic Service. Den Haag, Nederland.

Riel, van C.B.M. (2004). *Identiteit en imago*. Schoonhoven, Academic Service. Den Haag, Nederland.

Schoemaker, H. en M. de Vos. (1989). *Kijk op het imago, voor non-profit organisaties die de band met het publiek willen versterken*. 1^e druk. Van Loghum Slaterus. Den Haag. Nederland.

Schoemaker, H en M. Vos. (2007). *Geïntegreerde communicatie* (8^e druk). Boom Onderwijs. Hoofddorp, Nederland.

Van Raaij, W.F. , G. Antonides (2002). *Consumentengedrag; een sociaal wetenschappelijke benadering*. Lemma uitgevers. Utrecht, Nederland.

Verhage, B. (2013). *Grondslagen van de marketing*. 8^e druk. Noordhoff Uitgevers. Groningen/Houten. Nederland

Vos, M.F. (1992). *The corporate image concept, a strategic approach*. Universiteit Wageningen. Wageningen, Nederland

Zeithaml, V.A., M.J. Bitner.(2000). *Service marketing: integrating focus across the firm*. Irwin / MacGraw-hill. Boston, Verenigde Staten.

Artikelen/publicaties

Dierenbescherming. (2011). *Factsheet Melkveehouderij. Intern gebruik.*

Dierenbescherming. (2009). *Dierenbescherming jaarverslag 2009*. Gevonden op 12 april 2015. Geraadpleegd op http://www.cbf.nl/Uploaded_files/Jaarverslagen/Jaarverslag2009Dierenbescherming.pdf

Dierenbescherming. (2012). *Weidevogels en predatiebeheer in Fryslan. Visie Dierenbescherming*. Gevonden op 12 april 2015. Geraadpleegd op file:///C:/Users/Ruth/Downloads/3f.%20Dierenbescherming_Weidevogels_en_predatiebeheer_in_Fryslan.pdf

Gies, E., Os, J. van, Hermans, T. en Olde Loohuis, R. (2007). *Megastallen in beeld*. Alterra-rapport 1581 ISSN 1566-7197. Geraadpleegd op 1 februari op <http://content.alterra.wur.nl/Webdocs/PDFFiles/Alterraraapporten/AlterraRapport1581.pdf>

Bijlage I. Topiclijst

topic	subtopic
Kenmerken geïnterviewde	Woonplaats Leeftijd Bedrijfsgrootte Bedrijfsvorm Biologisch/niet biologisch Lid Dierenbescherming
Primaire impressie	Beschrijving Dierenbescherming Waar denkt men aan bij Dierenbescherming
Bekendheid	Betrokkenheid bij de organisatie Ervaringen Direct/indirect Standpunten organisatie
Perceptie van gesprekspartner	Karakteristieken Dierenbescherming (cijfer toekennen 1-10, 10 past heel erg bij Dierenbescherming, 1 helemaal niet) sector productiedieren beter leven kenmerk veehouders huisdieren natuur weidevogelbeleid functioneren actiegroep bemiddelaar lobbyist politiek gedrag vasthoudendheid geloofwaardig bemoeienis identiteit dierenwelzijn dierenleed partij voor de dieren wakker dier AID
Positie	Onderscheiden andere dierenwelzijnsorganisaties

Bereiken	Contact veehouders Praten met veehouders Waarover praten Wanneer praten
Bereidheid	Voorwaarden contact Uitlatingen Dierenbescherming over veehouders Waar liggen kansen en valkuilen voor de Dierenbescherming
Wensen	Waarbij kan Dierenbescherming helpen Positief in beeld brengen
Relatie	Verbeteren

Bijlage II. Interviewschema

Datum/Tijd:

Bedrijfsnaam:

Plaats:

Duur interview:

Hallo, ik ben Ruth, student aan het van Hall Larenstein. Ik heb diermanagement gestudeerd en daarbij de afstudeerrichting dier & samenleving. Vorig jaar heb ik mijn majorstage gedaan bij de Dierenbescherming afdeling Friesland. Hier heb ik geholpen om de collecteweek voor de Dierenbescherming te organiseren.

Eén van mijn collega's bij de Dierenbescherming die heeft een melkveebedrijf, waar soms uit die omgeving verbaasd op werd gereageerd dat zij voor de Dierenbescherming werkt. Daarnaast werd mijn manager destijds gevraagd om te spreken namens de Dierenbescherming afdeling Friesland tijdens het Noordelijk landbouw debat in oktober 2013. Hier heeft de Dierenbescherming geprobeerd zich zoveel mogelijk genuanceerd op te stellen om zo in gesprek te komen met de boer.

Hieruit is andere ook gebleken dat er nog veel onduidelijkheid bestaat over wat de Dierenbescherming precies doet. Zo is er het idee ontstaan om een onderzoek te doen naar het imago van de Dierenbescherming onder veehouders. Daarom zou ik u graag willen interviewen. Alles wat u zegt tijdens het interview wordt vertrouwelijk en anoniem behandeld. Neem daarom vooral geen blad voor de mond! Het is belangrijk dat u gehoord wordt. Het interview wordt opgenomen.

Ik zal beginnen enkele algemene vragen.

1. Wat voor bedrijf heeft u?
2. Hoe groot is uw bedrijf?
3. Bent u lid van een vakbond / ander soort organisatie van uw vakgebied? Zo ja, wat voor vakbond?
4. Komt u wel eens op regionale bijeenkomsten van veehouders? Zo ja, welke?
5. Bent u lid van een dierenbeschermingsorganisatie? Zo ja, welke?

Nu zal ik enkele vragen stellen over waar u aan denkt bij de Dierenbescherming.

6. Wat weet u van de Dierenbescherming?
7. Wat doet de Dierenbescherming volgens u?
8. Wat vindt u van de Dierenbescherming?
9. Wat vindt u van het afschaffen van de melkquotering? (indien van toepassing)
10. Bent u op de hoogte van de standpunten of de visie van de Dierenbescherming? Zo ja, kunt u voorbeelden geven?
11. Aan welke organisaties denkt u nog meer bij de Dierenbescherming?
12. Heeft uzelf wel eens contact gehad met de Dierenbescherming? Hoe heeft u dit ervaren?
13. Heeft u op een andere manier ervaringen met de Dierenbescherming?
(via de media, mensen in uw omgeving, via de vakbonden)

14. Ik ga u nu een aantal begrippen voorleggen. Van elk begrip kunt u aangeven in hoeverre u dit begrip vindt passen bij de Dierenbescherming. U mag een cijfer geven van 1 tot en met 10. 1 past helemaal niet bij de Dierenbescherming, 10 heel erg.

sector	functioneren	gedrag	identiteit
productiedieren	actiegroep	vasthoudendheid	dierenwelzijn
beter leven kenmerk	bemiddelaar	geloofwaardigheid	dierenleed
veehouders	lobbyist	bemoeienis	partij voor de dieren
huisdieren	politiek		wakker dier
Natuur			AID (onderdeel van NVWA)
Weidevogel(beleid)			

Nu zou ik u graag nog een aantal vragen willen stellen over of u ideeën heeft hoe de groep veehouders het beste te bereiken is en de bereidheid van veehouders om met de Dierenbescherming te praten. De Dierenbescherming zou graag serieus genomen willen worden als gesprekspartner van de veehouders.

15. Wat moet de Dierenbescherming weten over de veehouderij?
 16. Wanneer bent u bereid om in gesprek te gaan met de Dierenbescherming?
 17. Kan de Dierenbescherming de veehouders ook helpen?
 18. Hoe zou de Dierenbescherming de veehouders kunnen bereiken? Heeft u hier ideeën over?
 19. Zijn er onderwerpen waarvan u vindt dat de Dierenbescherming niet over hoort te praten?
 20. Over welke onderwerpen zou u in gesprek gaan met de Dierenbescherming?
- Ik kom nu aan bij de laatste vraag.
21. Heeft uzelf nog wensen voor de Dierenbescherming? Zou u nog iets kwijt willen?

(Kent u nog andere veehouders die bereid zijn om mee te werken aan het onderzoek?)

Bijlage III. Open codering

Elk interview is voor dit onderdeel uitgewerkt. Alle interviews worden opgedeeld in fragmenten, die elk weer een code en een code krijgen, het zogenoemde open coderen.

<i>Nummer</i>	<i>Label</i>	<i>tekst</i>
1.1	Soort bedrijf	Het is een melkveebedrijf.
1.2	Grootte bedrijf	We hebben iets van honderd koeien en we melken ongeveer tussen de 50 en 55. Ja je hebt ook je jongvee en je droge koeien en je kalfjes. Dus alles bij elkaar zitten we altijd rond de honderd dieren, maar wij melken iets van 50, 55. Nee. Vergeleken met andere bedrijven is het een betrekkelijk klein bedrijf.
1.3	Geen lid vakbond	Ja ik was wel altijd lid van de melk veehouders vakbond maar op dit moment niet. Ja zij gingen een bepaalde richting op.
1.4	Niet eens met vakbond	Ook zelf melk vermarkten en dat soort dingen. Daar was ik het niet mee eens. Zij zijn een belangenbehartiger. Zij horen bijvoorbeeld kritisch tegenover de melkfabrieken te zijn. En niet het werk van de melkfabriek overnemen.
1.5	Politiek	Het zit nog iets ingewikkelder. Ik zit in de politiek. En als ik dus lid ben, er zijn eigenlijk twee belangenbehartigers, de LTO en de NMV, en bij beide vind ik wel iets, en bij beide vind ik ook wel dingen waar ik het niet mee eens ben. En nu ben ik gewoon vrij om mijn mening te verkondigen, ik ben geen LTO en geen NMV. Dus politiek gezien vind ik dit makkelijker. Ik zit in de gemeenteraad in Tytjerkstradeel. Voor de VVD. Boeren stemmen VVD of CDA. Haha dat is wel heel generaliserend.
1.6	Bijeenkomsten vakbonden	Ja ik ben 3 jaar bestuurder geweest van de NMV.
1.7	Lid dierenbeschermingsorganisatie	Nee
1.8	Kennis over Dierenbescherming	Dat ze dieren beschermen. Haha eh. Ehm. Ja als de dieren verwaarloosd worden. Dan komt de Dierenbescherming wel in beeld. En bij veehouders, als de dieren echt niet goed verzorgd worden. Dan is de Dierenbescherming die alles in werking zet.
1.9	Dierenbescherming anders dan Wakker Dier	Ja. Hmm. Ik weet wel dat de Dierenbescherming bijvoorbeeld wat anders is dan bijvoorbeeld Wakker Dier. Of bijvoorbeeld partij voor de dieren. Ik probeer nu wel echt als een melkveehouder te denken zeg maar. Maar ik kan zo niet de standpunten opnoemen ofzo. Ja verder het welzijn van dieren verbeteren.
1.10	Andere organisaties waaraan gedacht wordt	Ja de AID, van de NVWA. Maar daar heb ik dan gelukkig nog nooit mee te maken gehad. Dus nog nooit meegemaakt ofzo.
1.11	Contact Dierenbescherming	Nee, nog nooit.
1.12	Indirecte ervaringen	Ehm, nou ja, ze hebben hier in de buurt wel eens hier ingegrepen. Maar ik was er natuurlijk niet bij. En ik weet niet of dat nou precies de Dierenbescherming was. Of de AID of. Daar wordt ook niet over gesproken. Wat het is natuurlijk niet iets waar de boer trots op is.
1.13	Ingrijpen	Nou ja, niet goed voor zijn vee zorgen. Dus gewoon de mest laten staan. En kreupele dieren en dat soort dingen.
1.14	Profilering Dierenbescherming	Nee, ik weet niet welke dit was. De dierenpolitie heb ik hier nog nooit gezien. Nee. Maar dat is natuurlijk wel één van de problemen waar de

		Dierenbescherming mee te maken heeft, een stukje profilering. Dat alles door elkaar geroepen wordt.
1.15	Afschaffen melkquotering	Kijk, de VVD gaat voor een vrije markt. Maar een markt kan niet zonder een goede marktmeester. Zoals het er nu uit komt te zien, komt het gewoon niet goed. Dus dit betekent, diegenen die teveel zijn, die gaan omvallen. De melkquotering heeft toch wel zijn werk gedaan. Dus dat je niet alleen maar de hele grote bedrijven hebt maar ook de gezinsbedrijven. Zodat zij ook een fatsoenlijk inkomen kunnen hebben. Ik denk dat dat wel veel beter is. Nou daar zit dus ook een beetje de strubbeling bij het LTO. Het LTO zegt van afschaffen. Dan kunnen we lekker melken en dan kunnen we lekker geld verdienen. Ja als je wil uitbreiden, dat kost ons heel veel geld.
1.16	In elkaar donderen markt	De markt die dondert nu gewoon in elkaar, omdat er veel te veel melk is. Dat is logisch. Daarom zei ik ook al, je hebt iets van een instrumentarium nodig om te zorgen dat er niet veel te veel komt. En melk kun je ook niet bewaren. Ja je kunt er poeder van maken. Maar op een gegeven moment dan moet je het afzetten. En gebeurt dat niet, dan gaan alle handelaren achterover hangen zeg maar. Het is heel ingewikkeld.
1.17	wereldmarkt	Je praat ook niet alleen over Nederland. En ook niet alleen over Europa. Het is gewoon wereldwijd. Als ze in Nieuw Zeeland slecht melken dan hebben we daar hier profijt van, want die producten gaan de hele wereld over. Op het moment is er gewoon veel te veel melk. Ze kunnen bijvoorbeeld niet exporteren naar Rusland. De markt is nu gewoon veel minder. Dan krijg je de boeren weer met de krokodillentranen met 'slechte melkprijs' terwijl dat volledig logisch is. Ja.
1.18	Melkquotering zoals deze nu is	Want om nou te zeggen de melkquotering moet zo blijven zoals die was dat is ook weer niet waar. Wel een bepaald iets om te zeggen hoeveel melk is er nou eigenlijk. Als je ergens veel te veel van hebt, dan blijft er niks van de prijs over.
1.19	Melkquotering niet zo blijven	Ja. Want om nou te zeggen de melkquotering moet zo blijven zoals die was dat is ook weer niet waar. Wel een bepaald iets om te zeggen hoeveel melk is er nou eigenlijk. Als je ergens veel te veel van hebt, dan blijft er niks van de prijs over.
1.20	Weinig macht van de boer	Ja, de boer heeft dus helemaal geen macht. Die zit gewoon alleen op zijn eigen bedrijf. Die weet niet wat er in Nieuw Zeeland of in Denemarken gebeurt. Dus je moet gewoon wachten, het is heel passief. Je moet gewoon wachten op wat voor melkprijs je krijgt. Daar heb je zelf weinig invloed op. Of je zou met z'n allen moeten zeggen, vanuit de NMV is de DBV weer geboren, die zeiden joh, we moeten ons verenigen, en zorgen van nou, dat moeten we in de gaten houden, dat moeten we monitoren, en wanneer er teveel melk dreigt te komen, dan met z'n allen een tandje minder.
1.21	Verdeeldheid onder boeren	Maar goed, daar was heel veel verdeeldheid over. Maar hoe dat gaat lopen dat moet de tijd uitwijzen.
1.22	Grote bedrijven	Oké dus de grote jongens die- Ja maar die kunnen nog wel eens het hardste op hun bek gaan denk ik. Omdat die heel veel kosten hebben moeten maken. Die zitten heel zwaar gefinancierd.
1.23	Uitlaten Dierenbescherming over melkquotering	Oh ja, volgens mij ken ik dat stukje wel. En daar heeft hij dus volledig gelijk in.

1.24	Uitbreiden melkveehouderij			Ja, dat zie je hier ook wel als je hier rond rijdt. Dan zie je overal grote stallen. En dat is allemaal hartstikke mooi, maar dat geld hadden ze natuurlijk niet op de plank liggen. En we hebben met z'n allen afgesproken dat de melkveehouderij in Nederland grondgebonden is. Dus dat betekent dat er enorm veel vraag naar grond is. Er werd hier al iets van €45.000 per hectare betaald. Een hectare is ook niets. Dus dan heb je 10 hectare, dat is al bijna een half miljoen. Ik bedoel, dat verdienen je nooit weer. En een bedrijf met 100 koeien heeft wel 70 of 80 hectare nodig.
1.25	Aantal grond			Ja maar het heeft ook niet zozeer te maken met dat ze buiten komen. Je hebt het vooral nodig voor je voer en voor je mestafzet. Dus het heeft meer met de mestwetgeving te maken. Ja, want er zijn nu natuurlijk heel veel boeren die hadden een klein stalletje en die hebben een stal neergezet die drie keer zo groot is en ze hadden niet in één keer drie keer zoveel grond erbij.
1.26	Teveel mest			Dus die hebben veel te veel mest. En dat moeten we dan nu verplicht afzetten. En dat is dan gewoon een instrument van de overheid om te zorgen dat ja, we hadden dus eigenlijk de melkquotering maar nu hebben we een andere beperking zeg maar.
1.27	Overschot aan dieren			Ja en dat kost natuurlijk ook weer veel geld, want je moet het verwerken. Dus dan moet je gaan rekenen van hey heeft het dan wel zin om zoveel koeien erbij te nemen, want dan heb ik zoveel opbrengst. Want zou dat allemaal niet hoeven dan proppen ze die stallen vol en dan krijg je natuurlijk veel te veel dieren in Nederland. Ja, want er zijn er al miljoenen. Ja precies.
1.28	Afschaffen noodslager			Kijk sommige maatregelen, kijk vroeger mocht je een koe met een gebroken poot mocht je naar de slager brengen en dan werd ie geslacht en dan had je de opbrengsten van het vlees. Tegenwoordig mag je een koe met een gebroken poot niet meer vervoeren. Ik heb daar wel eens een discussie met iemand over gehad diegene had een duur sportpaard. Dan zei ik, oké, ik mag mijn koe niet meer vervoeren, dan mag jij je dure sportpaard niet meer vervoeren, die moet je ter plekke afschieten. Die ga je niet naar de dierenkliniek brengen. Die ga je ter plekke afschieten. Toen zei diegene, nee dat is heel wat anders. Maar dat is niet wat anders. Het is hetzelfde dier, en die heeft pijn. Maar dat is hetzelfde met mijn kind, als die zijn been breekt ga ik die ook naar het MCL brengen. Dat wordt dan niet een leuk ritje, maar goed. Er is toen bepaald dat je een koe met een gebroken poot die mag je niet meer vervoeren. Ja en dan vraag ik me weer af, wie heeft ze daar toe aangezet he.
1.29	Averechts noodslager	effect	afschaffen	Want weet je wat het averechtse is, je moet dat beest dus nu ter plekke doodschieten. En als dat beest op je erf is doodgemaakt mag je het vlees niet meer gebruiken. Dus het kost alleen maar geld voor die boer. Dus wat je nu dan ziet, dan denkt de boer wat moet ik er mee, dan laat ik hem wel liggen en dan ligt 'ie daar achter de stal. Dan denkt ie misschien valt het wel mee, want je gaat er geen foto's van laten maken. Vroeger had je 'm naar de noodslager gebracht. Dat kon ook in het weekend. Dan was ie binnen twee uurtjes einde lijden van de koe. Dus dit is echt een maatregel die echt averechts werkt.
1.30	Informatiewinning veehouderij		over	Ja, ze moeten hun informatie echt halen bij degenen die echt op het erf komen.
1.31	Je wordt als één behandeld			Het grootste probleem nu, je wordt gewoon als veehouder word je gewoon als één clubje behandeld.
1.32	Profilering Wakker Dier	veehouderij	door	En dan door Wakker Dier het liefst als mensen die echt slecht voor hun dieren zijn. Daar kan ik dus echt heel erg woest om worden. Want ik

		ben 's ochtends eerder bij mijn dieren dan bij mijn kinderen, bij wijze van spreken. En als je ziet hoe wij met onze dieren omgaan. En als je dan bijvoorbeeld hoort dat mensen hun mooie jachthond de hele dag in de bench laten zitten. Dan denk ik van jemig, wat een onrecht. Dus echt informatie uit de praktijk
1.33	Bereidheid in gesprek gaan	Haha nou ja, vandaag. Maar ik sta er wel voor open. Dat vind ik gewoon heel belangrijk. Dat zie je ook bij heel veel boeren. Dat ze heel veel razen en roepen maar als er iets is dan hebben ze geen tijd of weet ik het wat. Of geen zin er in.
1.34	Positieve berichtgeving	Nou, ja ehm als de Dierenbescherming positiever zou zijn over diegenen die het goed doen. Dan zou dat wel helpen. En dan moet je ook echt heel streng zijn. En degenen die het niet goed doen en die niet goed op hun beesten passen die mogen ze dan van mij ook wel keihard aanpakken.
1.35	Sprekend vanuit andere hoek	Maar het zou ook wel handig zijn als er eens vanuit een andere hoek wat positiever over veehouders gesproken zou worden
1.36	Actievoering	Haha, zet een leuk meisje zoals jij op een beurs dan komt het vanzelf goed! Wij hebben een keer iets gedaan met het NMV. Ze hadden toen een première in het Tschuzinski theater over 'meat the truth'. Dus ik daar naar toe bellen, en ze vroegen verder ook nergens naar. Dus wij kregen kaarten. En toen gingen we daar dus heen, als NMV. We hadden flyers gemaakt met dus de andere kant van het verhaal. Dat was dus best wel heel erg spannend. Want je hebt toch het gevoel dat je daar in het hol van de leeuw zit. Dus na die première hebben wij folders uitgedeeld. Dus onder die van die 'partij voor de dieren'-types. Maar dat werkte heel goed. Dat zou de Dierenbescherming dus ook kunnen doen. Zich meer laten zien. En dit was ook wel echt de harde kern. Maar ze hadden toch echt wel heel veel begrip. Maar kijk het is ook best wel lastig. Hier hebben we mooi alle dieren in het stro. Maar van de zomer ben ik met Sanne naar de Veluwe geweest, en dan zie je van die stallen met van die kalfjes erin gepropt. En daarbij had ik zelf ook zoiets van god, dat wil je toch niet.
1.37	Onderscheid melkveehouderij andere sectoren	En om dan te zeggen je moet de melkveeouders weer apart zien van de kippen en andere intensieve veehouders zien dat is ook weer lastig. Net als met die varkens, dat is toch afschuwelijk.
1.38	Wensen	Ja nouja, qua dierenwelzijn, dat is natuurlijk ook al enorm onder de aandacht. Dus, nee. Zoals ik al zei ik denk dat het belangrijk is voor de Dierenbescherming, die zijn niet zo extreem.

<i>nummer</i>	<i>label</i>	<i>tekst</i>
2.1	Soort bedrijf	Ik heb een gemengd bedrijf. Meestal alleen maar vleesvee. Zoals schapen, vleeskalveren en runderen. Allemaal dus voor de slacht. Ik handel ook alleen maar in slachtvee. Niet in fokmateriaal, maar puur dus allemaal voor de slacht.
2.2	Werkwijze bedrijf	Ik ga twee keer per week bij de boeren bij langs. Of ze bellen mij dat ze wat te koop hebben. Dan rij ik er bij langs en dan kijk ik wat het is. Of het bestemd voor de slacht is of voor de mesterij. Dan ga ik een prijs met die mensen afspreken. En dan zoek ik afnemers in de tijd dat ze de dieren kwijt willen. Ja. Het vee is 100% gezond. Anders dan mag het niet voor de slacht weg. Het zijn allemaal uitgeschifte dieren. Het zijn melkkoeien die afgeschreven zijn. Voor bijvoorbeeld een nieuwe bloedlijn er in te krijgen. Dan worden de oude koeien worden weer opgeruimd. Om dan weer vers bloed in de productie te krijgen. Of een koe die niet meer fit genoeg is die niet meer op z'n lactatie komt. Zo zijn er allemaal dingen. Of bijvoorbeeld het aantal is te groot. Hij heeft 80 melkkoeien en zoveel stuk jong vee. Dan denkt hij straks in welke zit nog productie en welke niet. Die worden dan uitgezocht en die gaan dan weg. Dan heeft de volgende generatie weer plek.
2.3	Regelgeving die niet werkt	Ja. Ik doe heel veel via het verzamelcentrum. Want thuis verzamelen mag niet. Daar staan hoge boetes op. En sinds vorig jaar had de NVWA en de Dierenbescherming hadden een nieuwe regel bedacht. Wat echt totaal niet werkte. Dat hebben ze een hele tijd volgehouden. Op een gegeven moment hebben ze gezegd we gaan weer op de oude manier verder.
2.4	Regelgeving die niet werkt in praktijk	De 21 dagen regeling. Dat wou zeggen je had een eerste verzamelslag en een tweede verzamelslag. De eerste verzamelslag was er af. Dat mocht niet meer. Dus dan kreeg je. Ik koop in voor Klaas V, die heeft in heel Nederland handelaren zitten die kopen voor hem in. Dus die gaan naar handelaar verzamelcentrum. Dus die jongens die kopen dat dus voor hem in. En dan gaan ze naar het volgende naar export of naar het slachthuis. Dus dat is dan de tweede verzamelslag. Maar de tweede verzamelslag hadden ze er af gehaald. Dus nu is het gewoon zo ze gaan naar een verzamelplaats, daar mogen ze niet weg. Ze moeten direct naar de eindbestemming. En dat werkte gewoon niet.
2.5	Laden van het vee	Ze waren bang voor ziekten, op de tweede verzamelplaats. Maar ook voor langere reistijden. Maar nu is het gewoon het geval zo, die tweede verzamelslag, daar heb je nu veel meer reistijd.
2.6	Dieren nu meer stress	De dieren hebben nu veel meer stress. Ze moeten van de auto af, en weer de auto weer op. Ze moeten wel vier of vijf keer geladen worden op een dag. Terwijl eerst had je bij de tweede verzamelslag, eerst lossen, uitzoeken en weer laden. Dus dan heb je maar drie dingen.
2.7	Grootte van het bedrijf	Hangt af van de periodes. Oktober, november, december, dan gaan de meeste dieren bij de boeren weg omdat ze weer ruimte in de stallen nodig hebben voor het nieuwe spul. Januari en februari is altijd een rustige maand. Maart, april, mei, juni heb je vaak de boeren die zijn gestopt. En dan koop ik dan dat vee. Maar dat varieert dus van zo'n 200 schapen in een week naar 20 schapen in een week.
2.8	Variatie bedrijf	Ja, schapen, koeien kalveren.
2.9	Lid vakbond	Ja, Nederlandse Bond van Handelaren en vee. En dat heet nu Vee logistiek. Dat zit volgens mij in Zoetermeer. Het was Nederlandse bond van Handelaren en Vee. Die hadden verzamelplaatsen voor

		varkens. En in januari is alles bij elkaar gemixt. En dat is dus Vee logistiek Nederland geworden.
2.10	vakbond	Ja, nu heeft iedereen zijn eigen taak. Iedereen heeft zijn eigen doel. En dus ook meer verstand van dat doel. Want anders ging dat altijd gemengd. Die van de schapen die bemoeide zich dan weer met dat van de paarden. Dat werkte niet. Ze hebben iedereen op een hoop gegooid, die daarvoor, die daarvoor en die daarvoor, klaar.
2.11	Vakblad	Ja één keer in de maand wordt ook dit blad uit gegeven.
2.12	Slacht	Ja. Vanmiddag om 4 uur komt ook iemand om schapen te kijken. Hij koopt de dieren in. En dan gaan we kijken of de dieren goed genoeg en klaar zijn voor de slacht. En dan gaan ze gelijk weg.
2.13	Lid dierenbeschermingsorganisatie	Nee, bewust niet.
2.14	Kennis over Dierenbescherming	Nou ik weet heel veel van de dierenbescherming. En ik weet ook dat ze dingen beslissen wat eigenlijk niet met de werkelijkheid gebeurt.
2.15	Profilering Dierenbescherming	Nou zoals Wakker Dier. Die maken allemaal reportages. Voor veetransporten en weet ik veel wat allemaal. 95% zijn allemaal buitenlandse transporten. Dus buitenlandse vrachtwagens. Russische, Bulgaarse, noem maar op. Ik wil niet zeggen dat onze markt 100% vrij is. Maar wij worden wel heel streng er op toegezien. Ook door de NVWA. We worden wel 4 keer gecontroleerd bij het laden en lossen van een dier. Niemand heeft er in Nederland baat bij dat een dier beschadigd is. Dat kost alleen maar geld. Dat kost je zo 10duizend euro als er twintig dood liggen.
2.16	Positieve benadering	Nee dat kost geld. Maar ze staan er altijd bij met tv en dat soort dingen. Meng je er meer tussen. Ga ook de positieve kanten laten zien. Hoe het wel kan. Altijd maar de negatieve kant om leden te krijgen.
2.17	Afschaffen melkquotering	Nu is iedereen eigen baas. Ze kunnen doen en laten wat ze met de melkprijs doen. Iedereen is verantwoordelijk voor z'n eigen ding nu moet iedereen vechten voor z'n eigen ding. Daar komt ook een stukje ondernemerschap bij kijken. Schaalvergroting. De sterksten die blijven over. Die moeten het goed kunnen organiseren.
2.18	Standpunten dierenbescherming	Nee daar heb ik geen idee van.
2.19	Aan welke organisatie wordt er nog meer gedacht	Wakker Dier. Eh. Verder weet ik het eigenlijk niet.
2.20	Contact met de dierenbescherming	Ja. Één keer.
2.21	Waarover contact met Dierenbescherming	Dat was met die nieuwe regelgeving. Twee of drie adressen op een vrachtwagen. Toen was er een transport toen had de Dierenbescherming samen met een andere groep iets bedacht over het laden van dieren. Minder adressen op een auto. Toen was er iets, ook een transport. Daar reed ik toen achteraan. Daar was iets, dat strookte niet helemaal met dat transport. En daar reed ook een busjes van de dierenbescherming achteraan. En toen heb ik de dierenbescherming gebeld. Maar ze wouden nergens van weten en degene die op de bus zat die wou me niet te woord staan. Niemand wou me eigenlijk te woord staan van de Dierenbescherming.
2.22	Zelf melding doen	Ja. En het busje van de dierenbescherming reed daar achter.

2.23	Niet serieus genomen worden	Nee dat bedoel ik. Dan word je ook niet serieus genomen. Ik bleef ook nog knippen zodat de bus kon blijven staan en hij bleef doorrijden.
2.24	Serieus genomen worden door Dierenbescherming	Want die reed er dus toevallig achteraan en ik wou graag vertellen hoe dat dus in elkaar zat. Maar die reed dus gewoon door en nam een andere afslag. Dus ik ging bellen met de dierenbescherming en dan heb je dus speciale contactnummers daarvoor ook voor 's avonds. Dus ik belde dat nummer 's avonds, waar ik me dan wel niet mee bemoeide. Ik zei ik wil een melding doen en ik word niet serieus genomen. En ik was degene die fatsoenlijk bleef.
2.25	Niet weer bellen	Ja dat viel me ook wel vies tegen. En nu bel ik dus ook nooit weer.
2.26	Contact afdeling Friesland	Ja. En die wouden niet te woord staan. En toen zei ik dus ook, dit is eenmalig en nooit weer. Het wordt gewoon niet serieus genomen.
2.27	Ervaring NVWA	Nee niet met de dierenbescherming. Meestal met de NVWA. Daar heb ik zelf ook heel veel last van gehad. Een boer hier die had zijn oren niet geblikt. Nou van die oordingen. Sommige stonden wel geregistreerd en sommige stonden niet geregistreerd. En toen kwam er iemand van de NVWA langs en die bepaalde even die koeien zijn niet geoornd die moeten allemaal doodgemaakt worden en die moeten naar de dierentuin. Voor de tijgers.
2.28	Zichtbaarheid Dierenbescherming	En daar wijken ze absoluut niet van af. Geen stukje medewerking, niks. Maar ook weer voor de dierenbescherming, dat is een tijdje geleden hier gebeurd, van de week zijn hier heel veel kalveren geruimd. Maar dan zie je niemand. Ook de dierenbescherming niet. Ook die andere organisatie, wakker dier die zie je niet.
2.29	Behoeft steun dierenbeschermingsorganisaties	Niet één om die boer te steunen of wat dan ook. De boer die heeft er alles aan gedaan om die kalveren te houden. Ze waren niet met het voer besmet. De rechter die heeft gezegd, ze mogen geruimd worden. De NVWA heeft direct sancties genomen, meteen beslag gelegd en geruimd. En dan zie je ze niet. Wakker dier, je ziet geen een.
2.30	Kansen dierenbescherming	Ook weer een stukje promotie van hun kant, om die boer te steunen.
2.31	Beste regelgeving	Ja, en volgens mij is Nederland toch wel één van de landen waar het het beste is geregeld qua dierenwelzijn. Die kistkalveren zijn er allang niet meer. En er wordt zo streng gecontroleerd.
2.32	Elke keer wat anders bedenken	En nu willen ze weer dat de kalfjes bij de koe moeten blijven. Nou dat is ook onmogelijk. Dat kan gewoon niet. Ze bedenken altijd weer wat anders. Dat is wel een beetje zonde.
2.33	Acties Wakker Dier	Ook met die acties die ze vorige maand hadden (wakker dier) met dat veetransport. Dan kwamen ze met zo'n oude vrachtwagen en daar hadden ze allemaal van die knuffeldiertjes door die ventilatieluiken heen gedaan. Nou die vrachtwagen die kwam uit 1990. En dat is een milieuvriendelijke auto. Geen EUR3 of EUR 1. En daar rijden ze dan mee door Amsterdam. Wij hebben de allernieuwste auto's, met EUR6, allernieuwste techniek. Nu hebben ze dat als tegen actie, gingen ze met de modernste vrachtauto, zijn ze daarheen gereden, met een paar kalfjes er in, om te laten zien hoe het nu is, en niet toen.
2.34	Wat moeten ze weten over de sector	Beter omgaan met de boeren. Ga fatsoenlijk met ze in gesprek. Bedenk een oplossing met hun samen. En ga niet alleen voor een doel dat een ander kwetsbaar maakt.
2.35	Bereidheid om in gesprek te gaan	De boeren staan er niet voor open. Maar als je ze positief benadert, dus positief als een fatsoenlijk mens behandelt en je komt daar één of

		twee keer, dan is het ijs wel gebroken en dan kun je heus wel in gesprek.
2.36	Meedenken met de veehouder	Ga meedenken, ga meedenken over de situatie in de stallen. Ga met de milieubeweging in conclaaf. Ga een alternatief bedenken. Niet in één keer dat gaan we verbieden, maar ga een alternatief bedenken, van nou. Maar als je bijvoorbeeld Hessel Fokkema belt, dat die daar heus wel voor open staat. En bijvoorbeeld Vee Vlees ook wel.
2.37	Medewerking	Meedenken. Ga meedenken met de situatie in de stal. Ga met de milieubeweging in conclaaf. Ga een alternatief bedenken. Ga niet bedenken hoe je iets kan verbieden, maar ga een alternatief bedenken. Van, mooi, de ammoniak uitstoot moet minder, of het dierenwelzijn met die roosters moet beter, ga dan subsidie creëren om die boeren tegemoet te komen om ze op stro te laten, dat soort dingen. Bedenk een alternatief.
2.38	Bereiken van veehouders	Ja, benader ze gewoon op het erf. Ga een rondje doen.
2.39	Realistisch	Ja, dat denk ik wel. Beter dan telefonisch. Dan blijven ze ook wel even staan om te woord te staan. Bij de telefoon is het heel makkelijk om op te hangen.
2.40	Fatsoenlijk gesprek aangaan	En als je face to face, zoals nu, een fatsoenlijk gesprek, sommige zullen zeggen, pak op weggeven ik wil er niks mee te maken hebben, maar als je dan je verhaal een beetje beter uitlegt, ik denk dat je dan sowieso al met een voet in de deur staat.
2.41	Verbod terugvoeren	Ja, zoals brak vee, dat is door Wakker Dier en de Dierenbescherming verboden. Dat is laat maar zeggen, geen gezond vee. Dat heeft een poot gebroken, dat heeft een maagbloeding, of zwaar afgekald, noem maar op. Dat moeten ze gewoon weer in het leven roepen. Ze moeten gewoon zorgen in een straal van tien kilometer, een afspraak maken. Want wat nu gebeurt, want dat is voor de boer niet leuk, voor het dier niet leuk, en voor de dierenarts vooral niet leuk, want de dierenarts moet soms gezonde dieren afmaken.
2.42	Afschaffen noodslager	Ja, want als je een gezonde koe hebt, en die breekt door het spelen in het land een poot, dan moet de dierenarts die afmaken en die gaat dan naar Rendac. Die wordt dan opgeruimd. De dierenarts is er alleen om dieren beter te maken. Niet om dieren kapot te maken. Alleen in situaties waarin het niet meer kan. Wat ook veel gebeurt is dat er nu gezonde kalfjes worden afgemaakt omdat de prijs te laag ligt.
2.43	Te lichte kalfjes geruimd	Nee de kalveren die zijn nu gewoon omdat de vleesprijzen zo slecht zijn, ze hebben een contract met een driegroep zeg maar, en die zeggen gewoon, alles wat daar en daar onder zit, dat willen we niet hebben. Vroeger was het gewoon zo, een paar jaar geleden, voor die kalfjes was gewoon plek. De buurman die wou er twee, de andere buurman wou er twee. Maar dat mag niet meer. Dus daar is geen plek meer voor. Dus die kalfjes die komen op de verzamelplaats, hup spuit er in, afmaken en klaar.
2.44	Tegenstrijdige regelgeving	Dat is dus weer een regelgeving van Pietje Jantje, van het is zielig om met die dieren om te slepen, maar ja, die dieren kregen dan wel een nieuwe eigenaar. En die worden dan niet afgemaakt.

<i>Nummer</i>	<i>label</i>	<i>tekst</i>
3.1	Soort bedrijf	Ik heb een melkveehouderijbedrijf.
3.2	Grootte bedrijf	Gemiddeld. Ik heb 80 koeien. Daar zijn ook droge koeien bij. Maar dat zijn wel koeien.
3.3	Droge koeien	Ja dat is door de boot genomen wel zo. Ik heb een poosje geleden rond de 18 droge koeien gehad en dat vind ik weer veel droge koeien. Dus 9 a 10 dat vind ik wel normaal. Het schuift toch een beetje door. Ze staan uiteindelijk toch maar 8 a 9 weken droog. Dus op jaarbasis is dat niet zo veel. Ze kunnen ook niet allemaal droog staan.
3.4	Lid vakbond	Ja van het LTO.
3.5	Bijeenkomsten vakbond	Ik zit in het gemeentebestuur. Dus ik heb sowieso zo nu en dan vergaderingen en we moeten ook avonden organiseren voor de gemeente. En de voorzitter gaat ook naar het provinciale overleg. Maar ik snap niet dat zij geen gesprek aan gaan of daar niet aan reageren. Ik denk dat er gewoon iets mis is gegaan. Ik denk niet dat dat opzettelijk gebeurt. Want ze willen.. want ik denk wel dat ze openstaan. Ik denk niet dat dat moedwillig gebeurt.
3.6	Gemeentebijeenkomsten	Informatief. En ook praktisch.
3.7	Besprekingen gemeentebijeenkomsten	Nou soms eens een dierenarts die komt met dingen die spelen, ziekten of wat dan ook maar, dingen die besproken kunnen worden.
3.8	Casussen	Ja. En daarnaast hebben we op gemeentelijk of landelijk niveau ook ontwikkelingen. Zoals mestwetgeving. Ik bedoel continue krijg je dingen om de oren gegooid, dus dan moeten de leden weer geïnformeerd worden. En wij zelf ook. Want wij weten het ook niet allemaal.
3.9	Veranderende wetgeving	Ja er is veel. En het gaat maar door. Ja want wat de mest betreft, dan hebben ze het wiel uitgevonden en dan zijn er weer een paar die worden teruggefloten. En dan zijn er weer een paar nieuwen die hebben het dan weer uitgevonden. Het is steeds een beetje anders maar uiteindelijk komt het op hetzelfde neer.
3.10	Lid Dierenbescherming	Nee. Als ze dat aan me zouden vragen dan zou ik zeggen ik bescherm mijn eigen dieren 24 uur per dag. En dan ga ik niet nog een ander betalen die hier en daar eens een hond of een kat weghaalt.
3.11	Kennis over Dierenbescherming	Daar weet ik niet heel veel van. Maar je hoort wel eens wat van die uitwassen. Er zijn ook mensen die dieren verwaarlozen. En dan vind ik het terecht. En er zijn ook dingen die er in sluipen. En dan kun je zeggen het ligt aan die mensen, het ligt aan de boer. Het is niet verkeerd dat er bescherming is.
3.12	Afschaffen melkquotering	Ik word er niet blijer of minder blij van. Ik zit op een pachtbedrijf. Ik heb weinig eigendommen. En dan heb je dus op het laatst, een warme sanering, boeren die hun quotum nog moeten verkopen. Ik ben nu over de 50, stel dat ik over 10 jaar of over 13 jaar zeg ik verkoop mijn quotum, dat kan dus niet.
3.13	Schuld melkquotum	Ik heb dus nu alleen nog maar de schuld van het quotum van een ton. Het quotum is nu weg, dus je hebt alleen nog maar schuld.

		En dat is dus het vervelende aan dingen als regulering. Dus op die manier, met quotum enzo, dus dan moet je investeren, en opeens is het weg. Want de schuld blijft staan. En dat vind ik jammer. Aan de andere kant, misschien is er straks iets anders, ammoniak quotum, dat je ammoniak rechten kunt verkopen of weet ik het wat.
3.14	Mestregulatie	Ja, dat klopt, zoals met nitraatrichtlijnen en wat er verder allemaal speelt.
3.15	Uitbreiding van het bedrijf	Ik moet nog even terugkoppelen. Naar zo net. Het was altijd heel extensief. Ik had nog zo'n 60 hectare te gebruiken in de pacht. Maar de eigenaar die heeft bijna 30 omgevormd naar natuur. Dus van extensief ben ik nu opeens intensief. En nu gaat de melk eraf dus in plaats van dat ik meer zou kunnen gaan melken en gewoon genoeg land heb op mijn mest op af te zetten, heb ik opeens te kort. Dus dat is even een verschil. Het mes snijdt een beetje aan twee kanten. Dus ik kan niet uitbreiden. Ik zit aan mijn max. Ik kan niet groeien.
3.16	Op de hoogte van standpunten van de Dierenbescherming	Nee. Ik heb ook geen contacten.
3.17	Werkwijze dierenbescherming	Nee ik weet niet iets van standpunten. Ik weet niet. Hebben ze echt mensen die betaald de buurt afstruinen en die kijken hoe zijn de misstanden? Of zijn dat vrijwilligers? Of zijn dat gewoon mensen die hun inlichten? Of hoe werkt het? Ik weet het niet.
3.18	Contact met de dierenbescherming	Nee.
3.19	Indirecte ervaringen Dierenbescherming	Ja bij de burens kwam de bescherming van de staarten die moesten eraf, de beesten die konden niet achteruit lopen want dan stonden ze op hun staart. Dus die staarten waren te lang, van die shetjes. En die manen waren te lang. Nou ja dat vind ik dan, dat hoort bij een shet. En dat daar dan knopen in zitten dat kan ik me ook niet echt druk om maken want er zijn ook mensen die met zulke bossen met knopen en daar wordt ook niks van gezegd. Nou ik vind die hoeven moeten bekapt worden en die staarten moeten eraf. Dat vind ik prima. Maar die manen, die waren te lang, en ik vind dat hoort bij een shet.
3.20	Beter Leven kenmerk	Een beetje wassen neus. Bij kip en dat soort dingen. Dat het niet altijd zo slecht hoeft te zijn. Het is maar net, welke plaatjes laat je zien. Als je inderdaad zo'n kreupele kip laat zien. En die zullen overal wel zijn. Ook bij het beter leven kenmerk heb je kippen die het niet halen. En die zullen zich op een gegeven moment ook zo gedragen. Ik ga er vanuit dat een veehouder z'n best doet om z'n dieren zo gezond mogelijk te laten zijn. Ik heb geen kippen, ik heb er geen verstand van. Maar ik denk niet dat ze moedwillig een stal vol met zoveel duizend kippen laten creperen. Dat kost hun geld. En dat geloof ik niet.
3.21	Discussie rondom geboortekrik	Ja ze bedenken steeds wel weer wat.
3.22	Inzet van de veehouder	Ze moeten weten hoeveel energie er sowieso al ingestoken wordt. Je komt uiteindelijk aan een heleboel dingen in je leven niet toe want je bent veel met je beesten bezig. Dus je laat veel. En dat moet niet uitgeoetst worden.
3.23	Bereidheid in gesprek gaan Dierenbescherming	Geen probleem.
3.24	Contact veehouder en Dierenbescherming	Je zou eigenlijk op gemeentelijk niveau op zo'n avond eens ergens moeten kunnen aanschuiven. Op zo'n LTO avond. Dat zou een optie zijn.

3.25	Dierenbescherming serieuze gesprekspartner	Ja als je daar bent dan word je serieus genomen. Je moet wel van goeden huize komen en weten wat je zegt. Want er zijn natuurlijk boeren die zijn goed van de tongriem gesneden. En misschien zijn er wel voorgevallen geweest waar ik geen weet van heb die dan boven tafel komen en daar moet je dan wel even mee kunnen dealen.
3.26	Kennis van Dierenbescherming	Kijk heel veel mensen van de dierenbescherming, dat zijn vaak vrijwilligers en hebben geen verstand van landbouwhuisdieren. Ja dat zijn echt mensen van de Dierenbescherming die gewoon geen verstand hebben van landbouwhuisdieren.
3.27	Kennis van mensen van landbouwhuisdieren	En, bijvoorbeeld mijn schoonouders die wonen in Bakkum, Noord Holland. En wat daar dan langskomt. Er hoeft maar een kreupele koe te staan. En die moet eigenlijk direct afgemaakt worden. En mijn schoonvader direct van, heeft u dan wel eens een been gebroken of een voet verstuikt? Dan wordt u toch ook niet direct afgemaakt? Of er staat een koe buiten te kalven en dan is het direct van nou dat kan niet! Vooral daar, die hebben echt geen idee. Of schapen die staan buiten in de sneeuw, wat zielig. Het is juist zielig als je een schaap binnen houdt. Ja want ... had ook een wandeltocht in Groningen met allemaal mensen, en daarbij kwamen ze ook langs allemaal boerderijen. En daar hadden ze ook van alles over op te merken. En die beesten hadden het harstikke goed! En er waren schapen en er waren ook beesten binnengehouden. En dan direct, oh wat zielig, moeten die in een hokje. En ja, er zaten een paar schapen in een hokje. In een dikke laag stro. Waar heb je het over?
3.28	Afschaffen noodslager	Ik denk nu he. Met dat wetgeving. Dat de dieren die niet meer naar de noodslachter kunnen. Dat dat een hoop ellende veroorzaakt.
3.29	Financien afschaffen noodslager	Ja nu moeten ze afgespoten worden. En dan gaat de boer wel rekenen op een gegeven moment. Wat ga ik doen. Ga ik die koe nog helpen of niet.
3.30	Sneller afvoeren koeien	Been breken gebeurt gelukkig niet zo vaak. Dan kan de dierenarts komen en bepalen wat er aan de hand is. En het daar dan ter plekke afmaken. Maar als je dan een koe hebt die een week, of twee weken kreupelt, en dat gaat door en er is verder iets, dan kun je er op een gegeven moment niks mee. Want als het dan verergert, dan kun je hem niet weg doen. Dan krijgt ie een spuit en dan is ie voor Rendac. Dan moet ie weg. Want hij kan geen andere kant op. Want je hebt nu minder ruimte om de tijd te geven. Je zegt ik breng hem nu gelijk naar de slager. Je probeert het niet eens meer. Dus de koeien krijgen minder kans.
3.31	Gevolgen afschaffen noodslager	Terwijl wij kunnen ook eens ziek zijn. Ik had laatst ook een koe liggen, die had tussen de buizen gelegen. En toen bedacht ik, ga ik nu nog wat doen? Nee. De dierenarts is toen geweest, die heeft de koe geknald en is opgehaald. De koe had nog wel een paar dagen kunnen lopen, gooi je 'm in de zandbak. We hebben pas nog één gehad in de zandbak, die had iets, ik weet ook niet meer wat, maar die heeft het niet gered. En dan ga je rekenen. Want het kost alleen maar. Je beurt niks. En dan doe je de koe weg.
3.32	Misstanden transport	Ja en dan ook met dat transport. Wakker Dier die laat van die oude, antieke vrachtauto's zien, die dingen die mogen de weg niet eens meer op. Er is nu zulk goed transport. Of altijd die stroomprikkers. Er zal een groepje zijn die dat doet, maar over het algemeen. Dat gaat allemaal netjes. Ja en op die veemarkten... daar zal wel eens wat geks gebeuren.

3.33	Beboeten veehouders	Of, op de veemarkt. Daar krijgt de koe een kalf. Dat is wel eens gebeurd. En dan krijgt de boer een boete, en de koopman krijgt ook een boete, want die koe mag daar niet kalven. Dus dat hoeft dan niet moedwillig te zijn. Een kennis dan van mij, die heeft allemaal paarden, en die koopt dan slachtvee op, die mest die dan af en dan gaat het weg. En die had een koe, die wou niet drachtig worden. Krijgt die daar toch een kalf! Dat dier was wel ingevoeld, maar niet geconstateerd. Dus die koe kreeg toch nog een kalf. En toen was dat kalf daar gemengd met ander vee, en een boer die wil geen instroom van ander vee. Een keer weg blijft weg.
3.34	Certificaten veehouderij	Hoe heet die ziekte ook alweer... IBR.. DVR.. Er zijn heel veel dingen. Dus als je ziekte vrij bent, dan moet je dat niet gaan inkopen. En je hebt ook je gezondheidscertificaten. Als je die hebt betekent dat dat je vrij bent van bepaalde ziektes. En op het moment dat je dan een dier aanvoert van lager in status dan ga jij er dus op achteruit. Dn schrijven ze je af. Dan ben je dus jaren voor niks aan het sparen geweest. Dus dan wil je geen inmenging van je vee. Bijvoorbeeld je moet een bepaalde status hebben anders halen ze je kalveren niet op. Dus dat kun je dan niet hebben. En er zijn meer bedrijven die zeggen ik wil vrij zijn van dit of dat.
3.35	Uitlaten van Dierenbescherming over boeren	Nee. Als er ergens een misstand is dan vind ik dat je daar wel over moet praten.

<i>Nummer</i>	<i>Label</i>	<i>tekst</i>
4.1	Soort bedrijf	Een melkveebedrijf. En mijn zwager heeft hier nog een aantal schapen. En ik heb ook nog een scheit. Een jongen liep hier stage. Ja dat is een combinatie van een geit en een schaap. Van het Fryske Gea had hij daar zo'n lam gekocht want die zouden hem dood laten gaan. Want er mankeerde dus wat aan. Dus nu loopt 'ie hier wat.
4.2	Grootte bedrijf	Oke. En hoeveel koeien heb je? 90 tot 100. Ja daar zitten 10 droge koeien bij.
4.3	geiten	Een stuk of vier. Toevallig, morgen gaan ze het land weer in.
4.4	Lid vakbond	Nee. Ik ben wel lid van het LTO. LTO Noord. De landbouworganisatie.
4.5	Bijeenkomsten LTO	Ja geregeld. Ja ik ben wel op de hoogte van alles dat daar wordt besproken.
4.6	Onderwerpen bijeenkomsten LTO	Mestbeleid, landbouwbeleid, milieubeleid, en de mestwetgeving. Alles wordt er behandeld.
4.7	Koudmerken koeien	En nu hadden ze het dan over het koudmerken van de koeien. Tot 2016 is dat geoorloofd. En daarna niet meer. Ze zeggen dat het dierenmishandeling is. En daar wordt dan van alles over gezegd. Maar de koe die voelt er niks van, het is gewoon koud. Net zoiets als brandmerken maar dan koudmerken.
4.8	Bijeenkomsten LTO	Nou zo'n drie a vier keer in het jaar. Er gaan steeds minder boeren heen.
4.9	Bezoeken bijeenkomsten LTO	Want ik ga wel eens naar Joure toe, of naar Heerenveen. Maar het moet maar net uitkomen. Voorheen was het hier altijd vlakbij. Maar de laatste was wel in de buurt. En je hebt ook meer algemene onderwerpen hier in de regio, want hier komen de akkerbouwers, tuinbouwers enzo bij elkaar
4.10	LTO onderverdeling	Dat is ook een LTO, dat is de afdeling van het Bildt. De akkerbouwers en de veehouders. Maar daar komen meer algemene onderwerpen zoals verkeersbeleid.
4.11	Lid dierenbescherming	Nee
4.12	Eerste dierenbescherming gevoel	Vaak wel negatieve dingen.
4.13	Ervaring dierenambulance	Maar ook wel positieve dingen. En ook wel over de dierenambulance. Die heb ik een keer ingeschakeld. Er lag hier een nest met kleine stekelbaarsjes. Mooi spul maar je kan er nergens mee heen. Toen hebben ze dat dus opgehaald.
4.14	Mensen denken om dieren	Ja, stekelvarkentjes. Hele kleintjes waren het. Ja die dieren moeten beschermd worden. En dat is mooi dat daar dan mensen om denken. Ze zitten vaak op van die bepaalde plekjes.
4.15	imago	Nou ja, in feite je moet een product verkopen dat ook de consument wil. Wij hebben de koeien buiten enzo hier. Goed imago laten zien. Weet wat je doet. Die tijd dat de mensen de koeien allemaal in de stallen houden.. als je goed bezig met dieren bent levert dat je ook opbrengsten op. Het dier moet het goed hebben. Zo een dier die ziek is kost alleen maar geld. Je moet er zelf goed op passen.
4.16	Mening over biologische landbouw	Ik kom wel op verschillende plekken, en ik mag het niet afkraken de biologische landbouw, maar die dieren krijgen te weinig eiwitten. Ik heb er een paar gezien en die waren onderontwikkeld.
4.17	Tekorten biologische landbouw	Als er dan wat is met die dieren, en dat zijn dan allemaal biologische bedrijven, en ik wil ze ook niet afkraken, er zijn ook wel goede bij, de

		boer hier in de buurt, die dieren waren heel mager, die krijgen gewoon te weinig eiwit.
4.18	Te lichte dieren	Je ziet altijd dieren die zijn niet goed in conditie. Zelf heb ik dat wel, de dieren goed in het voer en alles. Ik heb laatst ook wat dieren verkocht, naar verschillende bedrijven, en dan zie je de kalfjes van anderen, te licht. En dan van jezelf in goede conditie
4.19	Weidegang dieren	Ik vind dat ze buiten moeten komen en dat ze kunnen grazen ja dat vind ik heel belangrijk. Wat hier allemaal binnen komt dat gaat de volgende week naar buiten toe.
4.20	Afschaffen melkquotering	Ja het heeft voor en nadelen. Om dezelfde marges te halen, als er teveel geproduceerd wordt zakt de prijs in, en dan moet je nog meer vee houden. Het is wel hard concurreren.
4.21	Verwachting eigen bedrijf	Nou ik heb hier nog wel wat ruimte. Sowieso je hebt te maken met een aantal beperkingen. Mestbeleid, en mestafvoering. Ja ik kan nog uitbreiden.
4.22	Verwachting ontwikkeling melkquotering	Dat moet je afwachten. Je kunt nu wel dubbel gaan produceren maar dan denk ik wat voor kostprijs heb je dan. Het wordt allemaal wel harder.
4.23	Antwoord dierenbescherming	Nou er is genoeg vraag. En dan is de vraag. Hoeveel geld heeft iemand. Je kan wel zeggen je kan wel biologisch. Maar dat is niet realistisch. En dat is dan wel het antwoord van de dierenbescherming.
4.24	Afschaffen noodslager	ja je hoort wel eens dingen dan hebben ze bepaalde standpunten. Zoals dat een koe een kapotte poot heeft. Als een koe dat heeft dan mag er niks meer mee he. Dus wat je dan ziet, de veehouder die kijkt er naar een paar dagen. Want als je de dierenarts laat komen, spuitje en dan krijg je er niks meer voor he. Vroeger dan had men de sleepregeling en dan werden ze in de auto gedaan en dezelfde dag nog opgehaald. Dus dan werden ze er met een matje ingesleurd.
4.25	Afschaffen noodslager	Ja noodslager maar dat mag dus niet meer
4.26	Voor en nadelen afschaffen noodslager	En dat heeft dus zijn voor en nadelen. Want er waren ook mensen bij die het niet goed deden. En dan heb ik dat ook wel gezien op televisie, dat slaan en schoppen van die beesten. Dat kan niet. Dat doe je niet
4.27	Sneller af laten maken	En als je een mat nodig hebt dan moet je er een mat bij hebben, dat is geoorloofd. En anders is het maar afspreken. Je hebt nu sneller, wat je als boer had gedaan, doe hem vandaag maar weg, hij staat misschien wel, of niet, en nu heb je dan drie of vier dagen, dat je hem laat liggen. En dan krijg je dierenleed. En dat is de andere kant.
4.28	Nadeel afschaffen noodslager	Dus dat is dan het nadeel ervan waarvan ik denk. Je wil ook geen dierenleed hebben. Als boer denk je er ook wel eens anders over, als boer denk je, weg, en nu denk je maar even een paar dagen aanzien. En ik denk dat die dieren er dan niet beter op worden. Je laat hem dan een paar dagen liggen om te kijken hoe het dan gaat he. Nu kijk je, wat is er met deze, nou doe maar weg, dan heb je weer een paar centen en alles
4.29	Af laten maken op het bedrijf	Er zit natuurlijk ook een stukje economie bij. En als een koe dan twee of drie dagen ligt, dan kun je ze direct wel afmaken, dan kun je er niks meer mee. Hebben ze hier ook wel eens gehad, de koe die mocht niet meer vervoerd worden, dus de nek uitgesneden, dan krijg je een verklaring en dan krijg je dus nog een paar centen. Ik vind het verschrikkelijk. Ik praat er als veehouder niet over.
4.30	Koe dood laten bloeden	Ja dat mag dan weer wel. Een koe dood laten bloeden. Een veearts kot 150 euro misschien. En dan krijg je misschien 200 euro voor de koe. Dat mag wel. En een noodslager dat mag dan niet meer. Ja dat

		hebben wij niet bedacht. En wat is geweest dat krijg je ook niet meer terug.
4.31	Beter leven kenmerk	Het moet niet doorgeschoten zijn.
4.32	Doorgefokte dieren	Het gaat te ver door, met alles. Dat hebben ze in het verleden ook wel gehad, van die dikbilkoeien, die kunnen niet meer normaal kalveren krijgen, alleen nog maar met keizersnede. Ik heb een aantal van die beesten gehad, en ik ben er gewoon mee opgehouden. Want dat wordt verboden he, dat met die keizersnee.
4.33	Te ver doorgefokt	Te ver doorgefokt. Ik heb ze hier ook wel gezien op de keuring, en ze zakten bijna door de poten heen. Echt doorgefokte beesten, heel zwaar.
4.34	Regelgeving	Nou, ja ik vind mensen die hebben daar hun brood vandaan, maar als mens zijnde vind ik het een beetje te gek. Mooi dat daar natuurlijk regels voor zijn.
4.35	Verkeerd imago	Want als je verkeerd bezig bent, dan krijg je een verkeerd imago
4.36	Vleeskoeien	Ik ben daar ook wel van geschrokken hoor, toen ik die beesten zag lopen op de keuring. Dus dat vind ik dan ook wel doorgeschoten.
4.37	Kennis over veehouderij	Ik denk dat ze heel veel moeten weten over de veehouderij. Weet wat er bezig is.
4.38	Geluid van veehouders	Ze moeten ook ons geluid laten horen. Dat we ook goeie dingen doen. We moeten de burger ook laten zien hoe het allemaal gebeurt. Dus openheid. Hoe gaan we met de beesten om. Als je dingen goed laat zien heb je er ook waardering voor. En als het niet goed is dan klopt het ook niet.
4.39	Veranderingen veehouderij	Het moet niet gesloten zijn, dan ben je niet goed bezig. Vroeger hadden we de beesten allemaal in de stal vast, dat is gewoonte. Dat is tegenwoordig verboden.
4.40	Vroeger	Vroeger hadden we de beesten allemaal in de stal vast, dat is gewoonte. Dat is tegenwoordig verboden. Die beesten stonden altijd op dezelfde plek, en ze wisten niet beter. Ik heb ook wel van die stallen gehad, dat is al wel wat aantal jaren geleden. Als de beesten dan naar buiten gingen, dan waren ze harstikke gek. Dan waren ze wel een uur aan het springen in de wei, zo blij waren ze.
4.41	Huidige situatie	En hier zijn ze allemaal los in de stal. Ik hou ze nu voor het eerst binnen, want ook het weer wordt slechter. Maar met de warmte, dan heb je de ventilatoren, en dan staan ze liever binnen. Want daar heb je meer luxe. Ik denk dat we op dit moment al heel goed bezig zijn
4.42	Begrip hebben voor elkaar	Je moet contact houden over de regels. Die mogen niet te ver doorgeschoten zijn. Contact. Dan heb je begrip voor elkaar.
4.43	Verkeerde beoordeling	Ik ken ook een geval waarbij het niet goed ging. Een veehoudster. Dat was een biologisch. En ze hebben haar ten nadelen behandeld. Het vee was wel gezond. Maar het vee dat had wat lager voer gehad, en dat ging dus wat minder groeien, en daar hebben ze dus een heleboel van opgeruimd. Zoiets moet je goede coördinatie geven. Dus de goede mensen op de goede plaats. Daar waren fouten gemaakt, en dat vind ik heel erg. Wat ze die veehoudster hebben aangedaan. Want achteraf hadden ze het verkeerd beoordeeld.
4.44	Dierenarts heen sturen	Want als je zo'n geval hebt, dan moet je daar met de dierenarts heen. En niet iemand van de AID of de Dierenbescherming. Iemand van de AID die dat eigenlijk niet goed kon inschatten.
4.45	Contact houden met de betrokkene partijen	En je moet goede mensen hebben die de regels bedenken. Je moet goed met elkaar contact houden. Dat je dingen goed oplost. En dat je geen regels maakt die niet kloppen. Ze hebben al vaak contact met elkaar, via de politiek. De LTO mensen en de Dierenbescherming en alles. Praat met elkaar, houd contact met elkaar.
4.46	Realistische regelgeving maken	Maar ja, dat loopt ook wel eens wat anders. Ik had van de week ook een discussie met een hier op de buurt over de verkeersregels, en die zei 'ja die boeren' ja kijk zo kun je niet met elkaar omgaan. Je

		moet wel begrip voor elkaar hebben. En ook wel dingen die worden zo doorgezet dat het niet helemaal reëel is.
4.47	Goede dingen van de Dierenbescherming	Maar dat heeft ook met de politiek en Brussel te maken. Maar de dierenbescherming, er zijn ook wel heel veel goede dingen waar ze opkomen.
4.48	Bemoeienis van de Dierenbescherming	Nou ze hebben het ook wel over veetransporten gehad, en daar hebben ze ook wel gelijk in, daar hou ik ook niet van. Dat vee dat gaat dan helemaal naar Italië. Ja ze mogen er wel mee bemoeien.
4.49	Acties van Wakker Dier	Maar ik weet dan, van Wakker Dier, dan hebben ze de ruiten enzo ingegooid van die vrachtauto's, en dat van alles, dat gaat gewoon te ver. Je moet het niet te ver laten komen.
4.50	Overeenkomsten Wakker Dier en Dierenbescherming	Nou het is wel verschillend.
4.51	Legbatterij in Europa nog wel	Maar in principe, vroeger had je hier van die legbatterijen, en ik heb zelf vroeger ook op de legbatterijen gewerkt, als stage. En ja die kleine hokjes, dat is dan tegen de kostprijs. En dan zijn ze hier allemaal weg, maar in Spanje hebben ze ze allemaal nog.

<i>Nummer</i>	<i>Label</i>	<i>tekst</i>
5.1	Soort bedrijf	Een melkveehouderij.
5.2	Grootte van het bedrijf	150 stuks en 150 stuks jongvee. Dus we zitten op bijna 300. En die 150 die worden gemolken.
5.3	Lid van een vakbond	Ja ik ben lid van DBO. Nee DBB trouwens..
5.4	Wat voor soort vakbond	Die zetten zich in voor melkveehouders. Qua melkprijs. Ja wat doen ze nog meer. Ze zetten zich in voor bepaalde. Ja hoe moet ik dat even verwoorden. Hetzelfde eigenlijk als de LTO. Dat is gewoon een vakbond die zich inzet voor de boeren. Als er bepaalde nieuwe regels komen dan of afweren, of in samenwerking met. De LTO is landelijk. De DBB durf ik niet te zeggen. Ik heb geen idee. Volgens mij wel.
5.5	Niveau vakbond	Het is gewoon op politiek niveau. Dus al die leden van een vakbond.
5.6	Vakbond opkomen voor veehouders	Het is eigenlijk hetzelfde als een vakbond voor werknemers. Zoiets. Dus net zoiets als een FNV. Een organisatie die wat voor de boeren kan betekenen. Want als het alleen maar van de politiek weg kwam dan krijgen we ineens regels die in de praktijk nooit mogelijk is. Dus zo proberen zij dan weer wat voor de boer te doen.
5.7	Staking door lage melkprijs	Nee, niet meer. Voor die staking nog wel eens. Want we hadden een staking, van de DBB, voor de melkprijs. De melkprijs was toen zeer slecht. Ik denk zo'n paar jaar geleden. Ik weet het zo ook niet meer. Die melkprijs was 26 centen. Dus wij als DBB wouden daar wat tegen doen. En toen hebben we gezegd, we laten onze tank gewoon leeglopen.
5.8	Nederlandse boeren slecht verenigd	Want het is zo, de Nederlandse boeren die staan hier niet sterk. Zoals die Fransen, die doen dat in één keer, die kletsen die melk op straat, en dan kunnen ze van mij deze krijgen, jullie redden jullie er maar mee.
5.9	LTO tegen de DBB	En hier kwamen dan die LTO leden, en die zetten de boeren tegen elkaar op. Het was eigenlijk de LTO tegen de DBB. Daar kwam het eigenlijk wel een beetje op neer. Dus op het laatst kwamen er echt knokploegen van het LTO. Dat waren dus boeren tegen boeren.
5.10	Melkfabriek uitbetalen bij staking	Dus die domme boeren, die aan de andere kant staan, als ze even goed het reglement hadden gelezen, en ze hadden meegedaan, dan kregen ze gewoon uitbetaald. Als hun melk niet kan worden opgehaald, en daar kunnen zij dan niks aan doen, dan moet de melkfabriek dat gewoon vergoeden. Die moeten gewoon betalen.
5.11	Vaker naar bijeenkomsten van DBB gaan	Ja, zo een beetje. Maar eigenlijk zou ik wel vaker naar dat soort bijeenkomsten moeten gaan.
5.12	Bijeenkomsten van de melkfabriek	Nou ja, van de melkfabriek maar daar heb ik eigenlijk helemaal geen zin in.
5.13	Waarheid spreken bij de melkfabriek	Ook met school een keertje, toen heb ik het ook gehad, en toen was er ook een kerel, een boer, en die zei er wat van, en die werd eigenlijk gelijk een beetje van he, omdat wij daar als scholieren ook zaten, moest die gelijk een beetje dimmen. Omdat hij de waarheid sprak. En dat konden zij niet waarderen.
5.14	Voor het gevoel weinig te zeggen	Laat ik het zo zeggen. We kunnen er wel heen gaan, en het zou ook wel eens goed zijn, maar je hebt er weinig te zeggen. Je hebt er weinig te zeggen. Zodra je wat zegt en het valt verkeerd. Je hebt er gewoon weinig te zeggen, dat is zo.
5.15	Kennis over Dierenbescherming	Eigenlijk vrij weinig.
5.16	Eerste gevoel	Dierenambulance.
5.17	Negatief gevoel over Dierenbescherming	Allemaal negatieve dingen eigenlijk. Je hoort hier en daar wel eens wat. En zo hoeft het niet. Mensen in de omgeving die bemoeien zich te snel met bepaalde dingen.
5.18	Te snel oordelen van mensen van buitenaf	En ze oordelen te snel. Een voorbeeldje, een tijdje geleden heb ik stage gelopen, en daar liep een paard in de wei, en dat ding was gewoon verwaarloosd. Zag er niet goed uit. Dus ik naar de stagebegeleider toe, hoe zit dat met dat paard. Ze zeiden ja, we hebben ook wel eens politie bij de deur gehad, maar dat dier is gewoon oud. Dus die ziet er gewoon oud uit. Maar er zijn dan ook mensen die bellen dan meteen. Zulk soort voorbeelden.

5.19	Niet eerst boer bellen	Of als er een dier in de sloot ligt of weet ik het wat, niet eerst de boer bellen maar meteen er op zitten.
5.20	Eerst met eigenaar contact opnemen voor contact met politie	Aan de ene kant wel goed maar bel dan eerst de eigenaar of de boer zelf. Voordat je dierenbescherming of politie erbij haalt. Dus dan krijg je verhalen die een eigen leven gaan leiden. Daar komt het eigenlijk op neer.
5.21	Beelden van Wakker Dier	En dan met Wakker Dier ook, dan laten ze beelden zien van koeien die helemaal afgetakeld worden en geslagen worden.
5.22	Toekomst van het bedrijf	En we gaan ook nog uitbreiden. Nog driehonderd. Dus nog 150 erbij. Dat is wel de bedoeling. Maar eerst maar afwachten wat de toekomst gaat doen.
5.23	Hoeveelheid werk per dag	Ja we doen nog wel alles met de hand. Ja we zijn nu ongeveer 1.5 uur bezig ofzo. Per keer per dag. Dus reken maar vier uur per dag. En het voeren komt er dan nog bij. Maar daar hebben we voor gekozen.
5.24	Mensen op een verkeerd spoor brengen	Ja ik had een verhaaltje over die beelden. Het is niet helemaal realistisch. Die beelden dat was al een hele tijd terug. En dat was nog niet eens zo heel lang geleden, maar dan laten ze dat soort beelden de hele tijd afspelen. En dan zet je mensen op een verkeerd spoor.
5.25	Fluctueren van de melkprijs	Ik vind dat het wel kansen geeft. Maar waar zit nu de rem. We moeten nu met de markt mee doen. De prijzen worden steeds bepaald door de markt. Dus wat de markt nodig heeft. Dus in weze, in Nederland weten we dan, straks gaat het meer fluctueren.
5.26	Veranderingen markt	Dus nu kunnen we zeggen, we leveren 1,4 miljoen, en we hebben dan een prijs van 30 of 35 cent, dan kunnen we alles wel uitrekenen, wat we dan verdienen. En dat wordt straks heel anders.
5.27	Markt in elkaar donderden	En dan gaat het sowieso het eerste jaar in elkaar donderden.
5.28	Meer melken met meer financiering	Dat is ook weer zoiets, ze roepen nu weer de hele tijd, je hebt nu stallen, die hebben plek voor 300 koeien, waar dan 150 in staan. En die hebben dan een grote financiering op het bedrijf zitten. En die moet je proberen te drukken door meer te melken. Zo spreid je de financiering. Dus zulken moeten straks melken. En dan straks dan zegt Friesland Campina, we kunnen de melk niet aan, en weet ik veel wat ze daar allemaal leuteren. Ze zijn bang dat ze de melk straks niet aan kunnen. Ze hebben al geïnvesteerd in de melkfabriek. Maar dan gaat de markt ook automatisch mee.
5.29	Prijs	Dat is wel een van de grootste melkfabrieken. En ze kunnen de prijs ook wel drukken. En dat gaan ze dus ook sowieso doen.
5.30	Boeren laten alles over zich heenkomen	Daar ben ik dan wel benieuwd naar. Dat was dan met dat staken ook zo. De boeren die hier in Nederland die laten alles maar over hun heenkomen. We zijn officieel wel een corporatie. Maar zo voelt het niet meer.
5.31	Aandelen in de melkfabriek	Wij als boeren zijn eigenlijk eigenaar van die melkfabriek. Wij hebben aandelen er in. Die melkfabriek is eigenlijk van ons. Elke boer die bij Friesland Campina zit die moet zich eigenlijk inkopen. Die heeft dan aandelen in die melkfabriek.
5.32	Boeren worden als klein kind behandeld	Maar zo voelt het niet meer. Dat is hetzelfde als we naar zo'n vergadering gaan. Zo van, wij zijn de baas van de fabriek. Je gaat naar zo'n bijeenkomst, en dan mag je je woordje doen, maar het is eigenlijk al beslist. Als alle boeren hier in Nederland, als we met alle boeren zouden zeggen, verander maar wat aan het beleid, want nu word je eigenlijk een beetje als klein kind behandeld, we krijgen nu straks ook punten, nou prachtig mooi, als ze dan een keer zeggen, van als je zoveel punten hebt, dan word je beloond, dan krijg een paar cent de liter meer, dat doen ze niet. Zodra je de punten niet haalt, dan word je afgestraft, dan kun je dus je geld inleveren. Dat is het slechte wat hier in Nederland gebeurt, en als ze nu een keer zeggen van we belonen jullie als jullie je daar en daar aanhouden, en je hebt zoveel punten, dan krijgen jullie een cent meer, dan zou elke gek en elke boer zeggen we gaan er tegen aan en zorgen dat we die punten krijgen en die centen krijgen.
5.33	Op fouten worden afgerekend	Maar dat gebeurt hier niet. Zodra dat wij een fout maken, worden wij er op afgerekend. En als zij een fout maken, dan hoor je ze niet weer.
5.34	Niet op de hoogte van standpunten	Nee eigenlijk helemaal niet.

5.35	Link naar andere organisaties	Ja direct aan Wakker Dier.
5.36	Dierenambulance	En ik weet niet of dat ook weer een aparte organisatie is, de Dierenambulance.
5.37	Geen contact met dierenbescherming	Nee.
5.38	In de omgeving ook geen contact Dierenbescherming	Nee niet dat ik weet.
5.39	Dierenverwaarloosd er wordt wat aan gedaan	Ja ik heb wel verhalen gehoord ja. Ja er was hier ook een boer, die was een beetje overspannen. En die had zijn dieren ook verwaarloosd. En dan vind ik het goed dat ze daar dan wat aan doen.
5.40	AID en Dierenbescherming	Dat weet ik eigenlijk niet helemaal zeker of dat dan de Dierenbescherming is. Maar ik meende wel dat die daar bij betrokken was. De AID en de Dierenbescherming.
5.41	Verwarring Dierenbescherming en Wakker Dier	Ook op Facebook, die koeien die in de trailer stonden, daar was ook in een keer een heleboel ophef over. Dat was een trailer die stond zogenaamd in de hete zon. Maar daar was gewoon ventilatie en drinkwater. Maar die beestjes die hadden het best goed en die stonden daar denk ik dan een dik halfuurtje en daar was dan ook al meteen ophef over. Ik weet dus niet of dat Wakker Dier was of Dierenbescherming
5.42	Afschaffen geboortekrik	En de geboortekrik. Dat was wel Dierenbescherming toch. Of was dat wel Wakker Dier. Echt flauwekul dat ze die afschaffen. Dat is echt het domste wat ze doen. Daardoor krijgen we juist koeien naar de klote, door geen geboortekrik te gebruiken.
5.43	Goed voor de koe	Wij moeten er ook aan verdienen. Zijn we goed voor de koeien, dan zijn ze goed voor ons. Zeggen wij altijd hier. Wij gaan echt niet als één of andere idioot het hok inspringen en een paar touwtjes er omheen en die krik erop, en krikken maar, wij halen meer kalveren dan de veearts in zijn hele leven. Wat hij doet doen wij in een jaar. En dan zouden wij niet moeten weten hoe wij kalveren moeten halen.
5.44	Goed zijn voor de koeien	Wij moeten er ook aan verdienen. Zijn we goed voor de koeien, dan zijn ze goed voor ons. Zeggen wij altijd hier. Wij gaan echt niet als één of andere idioot het hok inspringen en een paar touwtjes er omheen en die krik erop, en krikken maar, wij halen meer kalveren dan de veearts in zijn hele leven. Wat hij doet doen wij in een jaar. En dan zouden wij niet moeten weten hoe wij kalveren moeten halen.
5.45	Alle boeren over 1 kam scheren	Ze moeten niet altijd iedereen over een kam scheren. En dat gebeurt te veel. Er zijn vast wel van die debielen die het wel doen, en die moeten ze meteen oppakken en die moeten meteen boer-af. Dat vind ik echt. Van die idioten die die koeien verwaarlozen. Die er maar een potje van maken.
5.46	Geld verdienen	Ze moeten weten dat wij ook gewoon ons geld moeten verdienen. We zijn hier niet om dieren te mishandelen ofzo. Daar zijn we hier niet mee bezig.
5.47	Bemoeienis van organisaties	Ja zoals Wakker Dier, die altijd met die reclames zit over die plofkip zit enzo. Ik denk dat wij als boeren beter weten wat goed voor een koe is dan zij. En daar moeten zij zich niet mee bemoeien. Zoals ik zei, ze moeten niet alles over een kam scheren. En de boer die moet het met de koeien verdienen, dus.
5.48	Geen gesprek met de Dierenbescherming aangaan	Nee daar zit ik helemaal niet op te wachten. En dan word ik ook boos. Nee ik denk niet dat ik daar op zit te wachten.
5.49	Mening verschilt van Dierenbescherming	Ja dat komt omdat je een meid bent. Als je een kerel was had ik je er ook niet ingelaten. Ik denk dat we qua mening teveel verschillen. Dat denk ik zelf echt.
5.50	Eenrichtingsverkeer wanneer er een gesprek komt	Nee. Dat durf ik zo niet te zeggen. Misschien wel. Ik wil wel met ze praten, maar ik denk dat het eenrichtingsverkeer wordt. Zo'n gevoel heb ik misschien ook wel meer door Wakker Dier. Zij doen niets meer dan reclame en promotie maken en dat moet eigenlijk niet. Dat wordt allemaal een beetje uit verband getrokken. Daar zit ik meer met mijn hoofd. En dan denk ik dat dat hem niet wordt. Als het zo te werk gaat.

Nummer	Label	tekst
6.1	Soort bedrijf	Melkveehouderijbedrijf.
6.2	Aantal koeien	Ik heb 100 melkkoeien en 90 stuks jongvee.
6.3	Uitbreiden bedrijf	De stal staat voor 140 melkkoeien dus dat is wel de bedoeling.
6.4	Waarvan de uitbreiding afhangt	Ja afzet op je eigen land is eigenlijk de bedoeling. Heel veel mest kun je plaatsen op je eigen land zeg maar. En daar is dan het aantal koeien aan gekoppeld. We houden meestal twee koeien op een hectare aan.
6.5	Koeien op het land	Ja, dat proberen we elke dag. Zelfs met de robots.
6.6	Lid LTO	Ja, LTO.
6.7	Lid Wald en Finnen	En nog van Wald en Finnen. Daar zitten we hier bij, van de Fryske Walden. Die doen aan de boomwallen, en de kringloopwijzer zijn ze heel actief mee, dus daar zitten we ook nog bij. Ja dat zijn de Walden zeg maar, Rijperkerk, Giekerk en zo zeg maar, dat is een clubje boeren eigenlijk, dat is een eigen organisatie. En die hebben dan ze kringloopwijzer opgezet, een beetje met de kunstmest. Verder doe ik daar zelf niet echt iets actiefs aan. Maar we zijn wel aangesloten met het bedrijf.
6.8	Geen bijeenkomsten LTO	Nee. Soms wel eens agrarische jongeren, maar verder niet. EN voor de rest natuurlijk Friesland Campina.
6.9	Verwachting afschaffen melkquotering	Het kan gewaagd zijn. Ik bedoel al je kapitaal zit er in. Je investeert heel veel er in, in het melkquotum. En ineens is het niks meer waard. Dat is zonde eigenlijk. Maar het biedt wel kans op uitbreiding voor zoveel mensen. Ik bedoel er komt ook wel meer vraag uit Azië, en die landen
6.10	Niet bang voor melkoverschot	Die verwachte melkoverschot daar ben ik niet zo bang voor. Die vinden we wel in andere landen, zoals in China. Dus op zich ben ik het er wel mee eens. Dus ik ben ook niet bang dat er problemen achter weg komen. Nee daar ben ik absoluut niet bang voor. Ik heb ook geen grote financiering op het bedrijf lopen.
6.11	Geen problemen bij afschaffen melkquotering	Het aanschaffen van het quotum heb ik eigenlijk ook nooit meegemaakt. Diegene die hebben geïnvesteerd die kijken er iets anders tegen aan. Ik vind het zonde van het geld dat je er eerst heb ingestopt. Maar op zich, ik verwacht geen problemen.
6.12	Vader ook geen problemen	Nee eigenlijk ook niet. Het is wel bekend dat de vraag toeneemt. Ik verwacht geen grote problemen, en hij denk ik ook niet.
6.13	Kwaliteit van de melk	Ja dat is maar net een beetje hoe je het ziet. Concurrenieren qua kostprijs zeker niet. Maar we concurreren op kwaliteit. Dus dat is echt het sterkste punt van Nederland. Wij hebben zeg maar de hoogste kwaliteit. En dat is ook onze kracht. In China ook, dat is waar Friesland Campina om bekend staat, om kwaliteit. Dat is ook de reden waarom iedereen het uit Nederland wil, echt voor de kwaliteit.
6.14	Direct denken aan Wakker Dier	Nou wat ik al aan gaf. Het eerste waar ik aan denk is Wakker Dier. Dat hoor je eigenlijk altijd. En verder Dierenbescherming.. Ja. Je ziet dan wel eens op televisie, en dan zie je van die zielige hondjes in kooien, dat is het eerste wat in me op komt als ik aan de Dierenbescherming denk eigenlijk.
6.15	Zielige hondjes	Nou ja met die hondjes enzo dat grijpt me ook altijd wel aan. En dat vind ik ook harstikke sneu en dan denk ik er moet wat gebeuren.
6.16	Veehouders grond intrappen	Maar Wakker Dier dan heb ik wel eens een wat andere mening. Dat vind ik altijd meer we moeten veehouders zoveel mogelijk in de grond trappen. Maar met die hondjes enzo dan denk ik wel dat is iets goeds. Daar sta ik ook wel achter.
6.17	Direct denken aan Wakker Dier	Dus als ik Dierenbescherming zeg, dan denk ik gelijk aan Wakker Dier. Ja eigenlijk wel ja. Het onderscheidt voor mij wel dan tussen die hondjes en die katjes die mishandeld zijn en dan Wakker Dier. Ja daar maak ik wel een onderscheid in.
6.18	Verschil Wakker Dier en Dierenbescherming	Ja de een is zeg maar wat meer particulier en de ander meer bedrijfsgericht. Dus daar onderscheid ik het in. Zoals Wakker Dier die houdt zich meer bezig met oer wij ons bedrijf moeten inrichten en hoe de dieren er bij moeten lopen. De

		Dierenambulance dan denk ik meer dat ze wat meer achter de mensen aan gaan, die helpen de beestjes wat meer.
6.19	Veroordeelt voor dierenmishandeling	Ik ken iemand uit de regio die moest voorkomen. Die had een koe zeg maar, in een buitengebied, die zat vast in de sloot, en hij werd dus gebeld, van je koe staat in de sloot, maar hij kwam dus verder niet opdagen. Het was dorpsfeest hier. En hij bleef dus mooi daar bij die feesttent. En dat beest dat stond er de volgende dag dus nog zeg maar. Toen moest ie dus ook voorkomen voor dierenmishandeling.
6.20	Plofkip	Ja van Wakker Dier.
6.21	Geboortekrik	Ja dat was ook Wakker Dier toch.
6.22	Herkenbaarheid Dierenbescherming	Ik bedoel wakker Dier die staat vooraan en die lees je overal. En de Dierenbescherming, ja dat zie je nergens, dat hoor je nergens. Dus die verhalen van de Dierenbescherming die lees je dus eigenlijk nergens.
6.23	Wakker Dier en Dierenbescherming hetzelfde	Ja dat zou je wel denken. Maar dat blijkt nu dus dat dat niet zo is. Ja dat verwacht je dan wel. Wakker Dier dat is ook zo'n extreme organisatie, en de Dierenbescherming, ja dat zal dan wel hetzelfde zijn, een beetje gemakzuchtig, van dat zal wel hetzelfde zijn.
6.24	Verkeerde beelden laten zien	Zoals laatst, dan lieten ze beelden zien van een koe die had de uiers op de grond liggen. En nou ja ik ben op veel bedrijven geweest, maar dat heb ik echt nog nooit gezien, zoiets ergs. En heel veel mensen en burgers die weten eigenlijk niet beter, en die zien zoiets en die denken van die koeien die lopen er allemaal zo bij, wat erg. Daar heb je het al, dan heb je een heel verkeerd beeld. En die zeggen dan weer tegen hun kinderen dat is zo'n dierenmishandeling. Ze zeggen eigenlijk iets wat helemaal niet waar is, en wat ook helemaal niet aan de orde is. En dat is dan een uitzonderlijke situatie, en zij zetten dat dan op een voorpagina en daar gaan we al. En de veehouderij die moet zich dan weer verdedigen, want ja het moet wel wat lijken, zo'n situatie, ja dat vind ik wel een beetje ergerlijk.
6.25	Met eigen ogen zien	Ja triest, maar ik kan het ook wel weer begrijpen. Als je wat leest, ja je gaat je ook niet overal in verdiepen, dus soms neem je dan ook wel wat aan, het zal wel betrouwbaar zijn. Kom van mij part een keer langs. Ervaar zelf een keer hoe het werkelijk is.
6.26	Boer doet zijn best	Elke boer doet zo goed mogelijk zijn best om zijn vee zo goed mogelijk te verzorgen. Ik denk wel eens, weten ze wel dat wij ons best doen. Iedereen heeft zijn eigen manier en sommigen zijn er niet heel goed in en laten wel eens wat vallen, maar iedereen doet zijn best. Zorgen we goed voor de koeien, dan zorgen ze ook goed voor jou.
6.27	Nederland beste comfort	Ik denk wel eens, weten ze dat wel, dat wij ook onze best doen. Wij zijn toch wel het land in de wereld die de beste kwaliteit leveren en het beste comfort voor de koeien hebben en alles. Daar hoor je nooit iemand over. De comfort is echt in Nederland het beste. En dat lees je nergens, dat hoor je nergens, dat wordt nooit een keer gezegd. Wij moeten ons overal aan aanpassen, zeg eens iets positiefs over de veehouderij.
6.28	Dierenbescherming niet extreem	Nou ja, de Dierenbescherming blijkt dus helemaal niet zo'n extreme organisatie te zijn. Dan heb ik ook wel het gevoel dat die mensen bereid zijn om naar ons te luisteren.
6.29	Dieren naar het buitenland	Wij moeten inleveren, en dan gaat het naar het buitenland, waar het comfort voor de beesten nog veel minder is. Dus uiteindelijk creëer je nog meer dierenleed.
6.30	Openheid over eigen bedrijf	Nou ja nee, je levert aan de consument. En zij mogen ook wel weten waar het vandaan komt. Ik bedoel mijn bedrijf is een open boek. Ons bedrijf zit hier aan de weg, wat hier gebeurt dat zien ze ook gewoon. Ik bedoel we zitten hier tegen het dorp aan, ik bedoel iedereen die heeft wel eens een dood dier maar dat hoort er helaas bij.

6.31

Betrouwbaarheid
Dierenbescherming

Ik bedoel ja, met Wakker Dier daar valt eigenlijk niet mee samen te werken. De dierenbescherming en veehouders, ja die zouden wel wat kunnen, bijvoorbeeld hun eigen label maken. Goed met elkaar praten en overleggen. Ik bedoel de dierenbescherming is ook wel betrouwbaar lijkt mij.

Nummer	Label	tekst
7.1	Soort bedrijf	Een melkveehouderij.
7.2	Grootte bedrijf	we melken ongeveer 50 tot 60 koeien. Nee we zijn één van de kleinsten hier uit de buurt.
7.3	Uitbreiding bedrijf	Qua productie en qua koeien wel, maar qua land niet. Nee dat komt door alle grote boeren om ons heen. Dus we gaan nog wel omhoog in de liters. Ja ik denk dus 80 koeien dat moet wel kunnen.
7.4	Lid vakbond	Ja, van LTO Noord. De vakbond van de melkveehouders.
7.5	Veehouder gaat naar bijeenkomsten	Ja LTO die heeft wel eens een bijeenkomst, twee keer per jaar geloof ik, maar dat is maar net een beetje of dat past. En daarnaast nog de Agrarische Jongeren, daar ben ik lid van.
7.6	Onderwerpen bijeenkomsten	Ja je hebt sprekers zoals, ja gisteravond toen was er iets over klauwgezondheid, en droogstandmanagement daar ben ik geweest, zoals de vvb die had het over klauwgezondheid, dat soort dingen, dingen van een veearts. Zoals een aantal die waren bij een veearts geweest en die hadden daar dan een presentatie over gegeven. Hoe je dat dan optimaal kunt doen. Ja je kan er wat van leren.
7.7	Aantal deelnemers bijeenkomsten	Ja gisteravond, toen was, ja ik denk dat er wel een stuk of 60 waren. Ja dat was dan regio Stiens en Franeker. En iedereen die dan lid was van die veeartsenpraktijk die wordt dan uitgenodigd. En dit was dan een initiatief van die veearts.
7.8	Onderwerpen bijeenkomsten	Ja bij de Agrarische Jongeren bijeenkomsten daar zijn dan ook wel economische aspecten, je hebt ook wel boekhouders die dan een presentatie houdt, ja eigenlijk alle aspecten van de veehouderij die worden wel besproken.
7.9	Sociaal aspect bijeenkomsten	Ja, het is interessant en leuk. En het sociale gedeelte is ook wel heel erg belangrijk. Anders ben je altijd op het bedrijf natuurlijk. Je ziet ook wat anderen. Ja nou ja, het is wel zo, als er iets te doen is in de buurt, dan gaan we er wel heen. Ik ga sowieso. Ik melk dan ook nog 12 uurtjes bij een andere boer. Dan ben ik blij dat ik ook weer eens wat anders zie.
7.10	Kennis over Dierenbescherming	Eigenlijk niks.
7.11	Wakker Dier en Dierenbescherming	Vaak wel ja, de Dierenbescherming, en Wakker Dier, dat is vaak allemaal wel wat één. Ik weet er verder niks van. Ik denk dat het allemaal wel een beetje dezelfde soort mensen zijn.
7.12	Dierenbescherming negatief beeld over veehouders	Nou ja, dat ze bijvoorbeeld zo'n aflevering maken, en van die beelden laten zien. Ik denk dat de meeste boeren denken dat de mensen van de Dierenbescherming een vrij negatief beeld hebben over ons, zeg maar.
7.13	Mening over boeren	Nou, nee eigenlijk niet. Dat vind ik lastig om daar een goede mening over te geven. Nou ja, ik denk vooral, dat er veel mensen bij zitten, uit het dorp of uit de stad, die te weinig van het boeren leven afweten. Ik denk dat dat het verhaal is, en dat ze dan toch denken een mening te hebben over boeren.
7.14	Dierenbescherming en Wakker Dier zelfde groepje	Nou ja, de Dierenbescherming en Wakker Dier, dat groepje. Zoals gisteravond, toen praatte ik even met een paar anderen en toen zei ik dus, morgen komt er ook één van de Dierenbescherming vragen stellen, en toen zeiden er een paar, nou die komt bij mij niet het erf op hoor.

7.15	Dierenbeschermers afkraken veehouders	Ja, omdat ze dan denken, die komt hier alles afkraken. Dat is wel een beetje waar de boeren bang voor zijn. Als we het over zulke mensen hebben.
7.16	Opnames Wakker Dier	Maar dat komt ook wel door die opnames, van bijvoorbeeld Wakker Dier, van zo'n stal, nou dat valt best mee. Ja want kijk, mensen die maken het niet dagelijks mee hier. Ja, ik bedoel, hier gaan er natuurlijk wel eens kalven dood en koeien, en je hebt dan alleen een konijntje en dat konijntje gaat dood, dan is dat natuurlijk vreselijk. En dan denken zij dat dat net zo zielig is als hier een keer een kalfje doodgaat net als hun konijntje doodgaat. Maar zo is het niet.
7.17	Dierenbescherming doorgeslagen Dierenliefhebbers	Nou ja, ik kan er dus niet echt een mening over formuleren, maar dat is wel een beetje het beeld wat ik heb over de Dierenbescherming. Een beetje van die doorgeslagen Dierenliefhebbers. Ja dat vind ik wel een goede omschrijving. Maar ik zou jullie het wel hier laten zien, van joh, kijk eens even, er is niks zieligs aan, het is allemaal harstikke mooi, die beesten hebben het hier prima.
7.18	Openheid over bedrijf geven	Ja, jij mag hier komen. Van mij mag iedereen wel komen kijken, ik heb hier echt niets te verbergen. Ik vind ook dat ik heel goed voor mijn dieren zorg. En daar doe ik mijn best voor. Maar volgens mij is dat niet het beeld wat de Dierenbescherming en Wakker Dier enzo van ons hebben.
7.19	Wakker Dier en Dierenbescherming	Ja, wel één groepje. Dat zijn van die mensen die gaan bij zo'n organisatie omdat ze vinden dat ze er wat aan moeten doen. Ja dat zijn wel van die dierenliefhebbers, ik weet niet zo goed hoe ik het anders moet omschrijven.
7.20	Kennis over Dierenbescherming	Nee ja, dierenleed voorkomen.
7.21	Kennis over Dierenbescherming	Ik zeg niet dat ze slecht werk doen, maar wat betreft de melkveehouderij, daar weet ik dan zelf ook niet genoeg van, daar kan ik ook niks van zeggen. Ik heb geen flauw idee wat de standpunten van de Dierenbescherming zijn.
7.22	Contact met de Dierenbescherming	Nee.
7.23	Contact opnemen met de Dierenbescherming	Nee, niet dat ik weet. Nou ja ik weet nog wel, van toen ik nog naar school fietste, daar lag dan werkelijk altijd wel een dood schaap in de wei. Dan had ik wel zoiets van dan moet ik de Dierenbescherming bellen. Dat hebben we dan nooit gedaan, maar stel je ziet dat er dierenleed is, dan zou ik dat dan wel melden ja. Dat je ziet dat er zieke dieren in de omgeving ziet. Dat heb ik dan later nooit weer gezien, maar als je weet dat dieren mishandeld worden, dan zou ik dan wel de Dierenbescherming bellen.
7.24	Indirecte ervaringen met de Dierenbescherming	Nee, de AID alleen. Niet dat ik weet. Ja of, die man die die paarden buiten de zeedijk had, dat is een paar jaar geleden. Ik weet niet of je dat hebt meegekregen, toen hadden ze al die paarden daar in het water staan. Daar stonden toen iets van 60 paarden daar buiten in het land. Volgens mij was dat ook de AID ofzo. Maar verder was dat alleen van horen zeggen.
7.25	Afschaffen van de melkquotering	Nou ja, de Nederlandse boeren zijn allemaal een beetje gek in het hoofd van we gaan allemaal zoveel mogelijk melken. Kijk maar om je heen, iedereen breidt uit.
7.26	Afschaffen van de melkquotering	Ja maar goed, daar wordt nog niet heel veel rekening mee gehouden. Als je ziet hoeveel stallen er de laatste twee jaar gebouwd zijn. Ja dan komt er echt nog heel wat melk los hoor. 80% van de Nederlandse melk wordt geëxporteerd he. En als er veel meer melk komt dat gaat ook naar het buitenland. Dus als er hier 10% meer melk komt, dan is dat dan op de wereldmarkt minder dan 1%.

7.27	Afwachten na afschaffen van de melkquotering	We gaan het zien. Er zijn nu heel veel grote stallen gebouwd die nu bijvoorbeeld nog leeg staan. Met het idee dat ze straks meer kunnen melken. Maar dat hangt ook van de melkprijs af. Als de melkprijs heel erg zakt kan je wel heel erg gaan melken maar dan heeft dat niet zoveel zin met je overige kosten. Kijk wij hebben nog niet uitgebreid, daar wachten we nog drie of vier jaar mee. We gaan gewoon rustig afwachten hoe zich dat gaat ontwikkelen.
7.28	Naleven wetten	Ja, daar heb je dus ook gewoon de regering voor. Je hebt de Europese wetgeving. Nou eigenlijk vind ik dat ze zich daar niet mee moeten bemoeien. De regels en de wetten vanuit de regering en Europa, die controleren het allemaal ook. Dus ik vind dat daar dan eigenlijk niet nog een andere organisatie zich mee bezig hoeft te houden. De AID die controleert het allemaal al goed. Dat is een instantie van de regering. Ik denk dat die het dan wel goed kunnen beoordelen.
7.29	Werkwijze Dierenbescherming	En de Dierenbescherming, ja dat is dan volgens mij een stichting of een organisatie, niet vanuit de regering. Als je ergens dierenleed of iets dergelijks ziet, dan denk ik dat je beter de politie kunt bellen, en die schakelt dan de AID in, dat het dan via de regels wordt opgelost. Ik vind het niet hun taak. Ik denk dat daar wel andere partijen voor zijn. Nee voor de melkveehouderij niet in elk geval. Misschien voor de particulieren.
7.30	Beter Leven Kenmerk	Ja ik neem aan dat daar wel een soort van instantie is die dat bijhoudt?
7.31	Gebrek aan kennis van mensen bij Dierenbescherming	Ja ik heb er dan sowieso echt vraagtekens bij of de Dierenbescherming daar dan wel echt verstand van heeft. Net als zo'n kalf in zo'n hokje die wordt dan gefilmd en daar wordt bij gezegd dat die dan een gedragsstoornis heeft. Zo zien ze dat dan, omdat zo'n kalfje wat huppelt. Wij weten wel beter, er is echt niks mis met zo'n kalfje. Die huppelt echt omdat ie dan vrolijk is. Kinderen die spelen ook in een box met speelgoed. Ik denk dan dat het echt een gebrek aan kennis is. Ik weet niet wat voor mensen er bij de Dierenbescherming zitten.
7.32	Geloofwaardigheid Dierenbescherming	Nee mijn gevoel zegt van niet.
7.3	Stemmen werven	Nou ja, als ze dan hier bijvoorbeeld in het centrum van Leeuwarden gaan staan folder uitdelen, hoewel ik ze nog nooit gezien heb hoor, en dan ga je zeggen de koeien in Nederland die hebben het harstikke slecht, dan heb je weer een stem voor de organisatie erbij. Terwijl het helemaal niet zo is.
7.34	Wakker Dier en Dierenbescherming	Ja gevoelsmatig denk je, dat is allemaal één pot nat. Wakker Dier en de Dierenbescherming, ja dat is echt allemaal hetzelfde denk je dan. Het is meer iets dat in je hoofd zit, dat je dan denkt, dat zijn dezelfde soort mensen, dan dat ze echt iets met elkaar te maken hebben.
7.35	Samenwerking DB met AID	Ja ik weet niet, het lijkt me dat als jullie als Dierenbescherming een melding krijgen van dierenmishandeling dat jullie dat dan doorsturen naar de AID.
7.36	Veehouder slecht voor vee	Ja als je dan als veehouder wordt afgeschilderd als iemand die zijn dieren mishandelt. Dat gevoel krijg je dan wel, dat ze je zo zien. Alsof we hier slecht voor ons vee zijn.
7.37	Laten kijken op bedrijf	Ja, laat ze maar kijken hoe het is.
7.38	Wat kan de DB doen	Ik denk in de zin van controle enzo, dat ze niks kunnen betekenen. Daar heb je zoals ik al zei de AID wel voor. Ik denk die negatieve reclames die komen vooral van Wakker Dier enzo.
7.39	Bereikbaarheid veehouder	Ja, over de mail.
7.40	Waarover DB vooral praat	Ik heb geen idee waar ze nu over praten. Zoals ik al zei het is vooral Wakker Dier die op de televisie en op de radio zo actief is. Ze mogen er wel over praten. Zoals Wakker Dier die doet dan van die uitzendingen, waarin ze bijvoorbeeld beweren dat we nog hormonen spuiten om de melkproductie

		op gang te houden. Maar dit is verboden, en ik ken niemand die dit doet. Dus die hebben echt geen flauw idee waar ze het over hebben. En wat de Dierenbescherming dan doet dat weet ik niet. Daar hoor ik nooit een reclame ofzo van. Ik ben dan wel heel erg benieuwd wat de Dierenbescherming met de veehouderij te maken heeft. Dat mag jij wel zeggen haha.
7.41	Wensen van veehouder voor DB	Ik heb er zelf nog nooit echt veel van gehoord, of veel mee te maken gehad. Nou ja positiever in het beeld brengen van veehouders.
7.42	Bijeenkomst van DB voor veehouders	Ja, en ik zou er ook wel naar toe gaan. Ja wij staan daar wel voor open. En anders kan je er altijd nog dan tegenin gaan. Maar ik denk dat er ook genoeg boeren zouden zijn die zouden zeggen, huh de Dierenbescherming, nee daar gaan we echt niet heen. Ik denk dat je de helft minder luisteraars krijgt dan dat je normaal gesproken krijgt. Ik ben echt bang dat er dan echt niet veel komen. Dat is dan echt wel het beeld dat ze hebben.
7.43	Negatief beeld van DB	Het gevoel is echt heel negatief. En dat komt echt door die Wakker Dier reclames. En dan denk je dus, ja dat zijn allemaal van die groen liefhebbers die denken dat ze er verstand van hebben.

<i>Nummer</i>	<i>Label</i>	<i>tekst</i>
8.1	Soort bedrijf	Een veehouderijbedrijf. We hebben 100 melkkoeien ongeveer.
8.2	Grootte bedrijf	In totaal 110 melkkoeien. En dan komt daar dan nog het jongvee overheen. Dat staat hier en nog een gedeelte staat een boerderij verderop.
8.3	Uitbreiden bedrijf	In de toekomst zeker wel. Maar dat doen we langzaamaan.
8.4	Lid van vakbond	Ja, ik ben lid van het LTO.
8.5	Bijeenkomsten bij het LTO	Nee ik zelf niet. Mijn vader meer. Ik zit zelf ook nog bij het AJF, Agrarische Jongeren. Daar hebben we één keer in de maand bijeenkomsten van. Daar ga ik altijd wel heen.
8.6	Bijeenkomsten van de AJF	Maar ook iedere gemeente heeft z'n eigen afdeling om het zo maar te zeggen. Dus wij zitten hier bij Leeuwarden dat is het nu geworden. Iedereen heeft z'n eigen hoekje zo wat. De organisatie organiseert dan van die avonden. Laatst hadden we een avond van de klauwverzorging. Zulke avonden. Dan hebben we wel eens een boekhouder Daar ga ik dan vaak wel even heen. Dat zijn nuttige en gezellige avonden. Je komt weer in contact met elkaar. Met alle jongere boeren hier in de omgeving. Ideeën uitwisselen.
8.7	Onderwerpen bijeenkomsten AJF	Ja nu zitten er bijvoorbeeld heel veel met bouwvergunningen. Dat is dus momenteel wel een hot item. De vergunning omdat ze willen uitbreiden. Uitbreidingen, milieuvergunningen.
8.8	Uitbreidingen bedrijven dierenwelzijn	Ja we gaan niet achteruit in dierenwelzijn met uitbreidingen. Eerder vooruit. Je moet je nu redden met de dingen die we nu hebben. En als je het nieuw bouwt kun je het zo maken zoals je het zelf wil. Er zit natuurlijk wel een kostenplaatje aan. Je moet ook niet doordraven aan de andere kant.
8.9	Doorslaan in het dierenwelzijn	In het dierenwelzijn. Nou ja, het is natuurlijk nooit goed genoeg natuurlijk. Maar ja, sommige dierenbeschermingsorganisaties die zeggen weiden is goed voor de koe, maar die mogelijkheid is er niet altijd.
8.10	Koeien binnenhouden	Kijk wij hebben nu haast 1 koe per hectare. Maar ik kom ook bij een boer en die heeft 5 hectare om de boerderij heen. Daar kun je geen koeien weiden. Ja even. Drie of vier dagen en dan hebben ze dat gras op. Dus dan ben je wel gedwongen om die koeien binnen te houden. Ze kunnen naar buiten toe, maar niet om te vreten.
8.11	Weidegang koeien 's nachts	En 's zomers als het warm is, dan is het helemaal niet goed om ze te weiden. Wij hebben ze 's zomers altijd in de nacht naar buiten. Maar in de zomer dan is het te warm, dus dan hebben we ze 's nachts naar buiten zodat ze niet verbranden. Daarom hebben wij ze 's nachts naar buiten. We hebben ze ook wel overdag naar buiten gehad, maar als het dan te warm is, dan komen ze gewoon naar binnen toe.
8.12	Nieuwe stal beter	In die nieuwe stallen is het echt in de stal beter. Vind ik wel. Buiten is het natuurlijk ook mooi. En ook goed. Daar valt natuurlijk helemaal niks van te zeggen. Maar die nieuwe stallen zijn ook goed. Het is niet zo dat het ongezond is ofzo voor de koe om daar in te leven.
8.13	Consumenten vraagt weidemelk	Aan de ene kant is het een beetje doordraven. Maar aan de andere kant, de consument die wil weidemelk, dan kunnen we allemaal dwars gaan liggen, we hebben de consument toch nodig voor onze afzet. Net zoals China, die wil per se onze melk hebben, omdat we zulke goede kwaliteit hebben. Omdat de Chinezen zeggen van ja, daar hebben ze de koeien buiten. Dat is het beeld wat zij hebben. Er zijn heus boeren erbij die zeggen veel te veel werk, en dat is ook wel zo, maar dan moeten wij, de boeren die de koeien buiten hebben, wat meer voor de melk krijgen. Er zit aan de ene kant meer werk in.
8.14	Melkquotering die eraf gaat	Ik zie het eerst niet veranderen. We zijn nu grondgebonden aan de ene kant. Wij hebben nog heel veel land. Wij zijn extensief om het zomaar te zeggen.

		Wij zijn extensief. Dus voor ons zit er nog eerst geen probleem. Ja je hebt wel met die milieuvergunningen te maken. Dat is een heel ingewikkeld verhaal.
8.15	Verwachting melkquotering	Kijk als je intensief bent, nu is het zo, twee koeien per hectare. En wij hebben dan één koe per hectare. En je hebt ook wel bedrijven die hebben maar 50 hectare en die melken dan 200 koeien dan zit je al op 4 koeien per hectare. Die moeten dan stront afvoeren en mesten. Voor die twee koeien extra moeten zij dan gaan afvoeren. Kijk grond is duur, maar je hoeft niet af te zetten, maar ja, stront afzetten is ook duur. Het is en en. Het is niet zo dat we straks na de quotering, bats kunnen melken. Zo is het niet. En dat is maar goed ook.
8.16	Melkprijs	Ja, wel steeds meer wisselend.
8.17	Onderwerpen bijeenkomsten	Ja, zelfde onderwerpen wel. Dan komt er zo'n voerman praten over voer. Transitie en koeien en dat soort dingen allemaal.
8.18	Boerinnengroep onderwerpen	Ja. En mijn moeder die zit bij de boerinnengroep. Dat is dan voor vrouwen. En die hebben daar wel eens iemand van de Dierenbescherming gehad. Of was dat één van Wakker Dier.
8.19	Tegendeel bewijzen	Ja zeker. Nu heb je de kans om het tegendeel te bewijzen. Als je maar thuis blijft zitten en er tegenaan schopt, dat is allemaal leuk, dan moet je ook naar zo'n bijeenkomst gaan en dat tegen die mensen zeggen op een fatsoenlijke manier.
8.20	Dierenbescherming moet er ook zijn	Die moeten er ook zijn. Natuurlijk, er zijn ook bedrijven waar het totaal mis gaat. Nou ja, daar grijpt de Dierenbescherming dan in. Als dat niet zo was dan zou het ook een potje worden. Als je een boete krijgt dan heb je een hekel aan ze. Maar ze moeten er ook zijn. Voor de orde.
8.21	Niet op de hoogte van standpunten	Nee geen idee.
8.22	Andere organisaties waaraan direct wordt gedacht	Wakker Dier.
8.23	Verkeerde beelden bij denken aan Dierenbescherming	Het eerste wat het bij mij oproept zijn verkeerde beelden. Ja als ik aan de Dierenbescherming denk, ja dan Wakker Dier, die is de laatste tijd wel wat in het nieuws. Die schopt altijd wat tegen de veehouders aan. Echt waardeloos.
8.24	Uitzending van Radar	Ze hebben er echt geen idee van. Laatst toen was er met die uitzending van Radar, nou dat was allemaal op Facebook, en daar reageren de mensen dan op. En toen waren er dus allemaal toestanden op Facebook, en daar reageerden de mensen dus op, van ja boeren die misbruiken alle dieren, ze hebben zelfs katten en die krijgen geen voer, want anders vangen ze geen muizen meer. Nou we hebben hier ook katten, en die krijgen hier ook voer, en die krijgen melk. Die hebben we heus niet voor de muizen.
8.25	Geen reactie van organisaties	Ja. Dan denk ik van mens, hou je stil, kom eens een dag langs, nou en dan hoor je ze niet. Er zijn ook boeren die een mooi verhaal hebben geschreven, en die nodigen hun uit, Wakker Dier, of Radar of wie dan ook, en dan hoor je ze niet.
8.26	Verkeerde beeldvorming van Radar	Nou, niet alle beelden die waren hier in Nederland. Dat maakt me kwaad. Ze geven het verkeerde beeld. En dat raakt mensen in de stad. Mensen die er geen weet van hebben die denken oh zielig voor die dieren, maar dan wordt er dus weer een verkeerd beeld van ons geschept. Terwijl het helemaal niet zo is.
8.27	Dierenwelzijn is goed	Goed. Het dierenwelzijn is goed. Wij worden streng in de gaten gehouden. Zodra er misstanden zijn, ja dan staat morgen de NVWA hier op de stoep. Dat gaat heel snel. Wij moeten aan zoveel eisen voldoen, daar hebben die

		mensen helemaal geen weet van. Waar wij wel niet allemaal aan voldoen moeten. Je kan niet zomaar wat doen. En 1 keer in de maand dan krijgen we controle van de dierenarts of alles goed is. De melk moet aan bepaalde kwaliteit voldoen. Zit daar iets verkeerts in, dan word je direct gekort. Of je melk wordt niet meer opgehaald.
8.28	Opendagen boerderij	Ja je hebt ook van die Campina open boerderij dagen. Ik zou dus graag mensen van de stad hierheen willen halen om te laten zien hoe het hier nu echt is. En mensen van Wakker Dier dus ook.
8.29	Ongegronde angst megastallen	Kijk die zijn dus heel bang, dat als straks de quoterij eraf is, dat het dan grote stallen worden met 500 of 1000 koeien, maar dat is helemaal niet zo. Dat de koe dan ook nooit meer buiten komt. Ik weet niet waar zij dat dan precies op baseren.
8.30	Zelf contact gehad met Dierenbescherming	Nee.
8.31	Contact Dierenbescherming	Ja of ja, ik heb wel eens contact gehad, dat was toen bij de supermarkt, dan stonden ze daar dan, voor die katten, ja dan moesten ze iets doneren.
8.32	Zwerfkatten	Ja dat was dan van die zwerfkatten, ja dat is allemaal leuk en aardig, maar zo'n zwerfkat komt ook volgens mij nooit meer uit het asiel weg. Ik denk dat stapelt zich alleen maar op. Ik denk, dat klinkt heel cru misschien, maar geef ze maar een spuitje.
8.33	Dierenbeschermings organisaties die bezwaar maken tegen vergunningen	Nou ja, momenteel veel met die vergunningen enzo, dat er dan van die dierenorganisaties zijn die bezwaar aantekenen tegen die vergunningen. Die het zo een half jaar tegenhouden. Bij die boer waar ik nu ook nog werk dat is ook een twee, drie maanden uitgesteld. Omdat er dus een organisatie uit Nijmegen die heeft er dus bezwaar tegen aangetekend. Hij melkt bijvoorbeeld nu 80 koeien en hij wil er straks 150 melken, daar moest hij dus rechten voor aankopen. Hij heeft maar 50 hectare grond en hij zat dus weer met zijn mest, dus hij heeft een boer die niet meer melkt, daar heeft hij de rechten van gekocht. Dus dan nu heeft hij rechten voor 150 koeien. Maar daar was die organisatie het niet mee eens. Het fijne weet ik er verder ook niet van. Maar die hebben er dus bezwaar tegenaan gemaakt en dan loopt het zo weer drie maanden uit. En dat is dan nog maar kort, dat is dan snel.
8.34	Organisaties die schaalvergroting tegengaan	Nee ik weet zo niet de naam. Maar ze proberen het op allerlei manieren. Ze vinden steeds wel weer wat om de schaalvergroting proberen tegen te gaan. Ja. Maar het heeft hem wel een ton meer gekost. Speciale vloeren in de stal, nog weer extra rechten aangekocht.
8.35	Onbekend welke organisatie bezwaar heeft aangetekend	Ja dat weet ik dus niet. Maar wel iets met dieren, of natuur.
8.36	Organisaties en veehouders tegen elkaar	Kijk weet je, ze horen er wel te zijn. Nu is het vooral tegen elkaar. Je komt verder met elkaar denk ik.
8.37	Dierenbescherming zelfde als Wakker Dier	Ja ik zie ze wel als één, ik zou het verschil zo niet echt weten. Maar Wakker Dier die staat wel meer op de voorgrond. Die is feller.
8.38	Verschil Wakker Dier en Dierenbescherming	Ja, de Dierenbescherming is wat softer. En dat vind ik wel goed. Die zullen er ook moeten zijn. Dierenbescherming is wat milder. Wakker Dier is gelijk ban boem bats.
8.39	Discussie rondom geboortekrik	Ja ze zeiden dat het verboden zou moeten worden. Ik denk dat de Dierenbescherming zei. Of Wakker Dier. Ja of nee, ik zie daar de Dierenbescherming trouwens ook niet zo snel mee komen. Ja, ik denk toch wel dat de Dierenbescherming wat dichterbij de boer staat. Bij de dieren ook. Ik denk dat Wakker Dier het ergens vanuit een hokje in Den Haag of Utrecht bepaald.

8.40	Wat moet de Dierenbescherming weten over de veehouderij	Ja ze moeten echt weten hoe het er aan toe gaat. Qua prijzen ook enzo. We willen van alles. Maar alles moet ook betaald worden. Het moet zichzelf ook terugverdienen. Want de consument, die koopt dan weer het goedkoopste stukje vlees. Dan kunnen ze wel van alles roepen, maar zo werkt het niet. Wij hebben ook een kostprijs. Van bijvoorbeeld zoveel cent en je krijgt er maar zoveel voor, dan blijf er bijvoorbeeld 5 cent over om van te leven.
8.41	Andere bedrijven waar respondent komt	Ja met die bedrijven gaat het goed. Natuurlijk zijn er ook wel eens problemen.
8.42	Wat kan de Dierenbescherming betekenen voor de sector	Ja wat meer opkomen voor de boeren. Ik zeg ook niet dat ze de boeren tegenwerken. Als de Dierenbescherming het zegt, dan komt het meer geloofwaardig over, als zij het zeggen. Dat het helemaal niet zo slecht is. Wij leveren een hele hoge kwaliteit melk, dat gaat de hele wereld over, we zij het land dat het meeste exporteert. En dan halen we ander vlees weer terug hier in Nederland. Dan kunnen ze wel van alles gaan bedenken, maar het vlees wat hier ligt dat komt hier dus helemaal niet vandaan. Dat komt dan bijvoorbeeld uit Hongarije, waar het dierenwelzijn nog veel minder is. En dan roepen ze wel van alles, koeien dit, koeien dat. Maar alles uit Nederland wordt geëxporteerd, omdat het juist zo goed is. Dat ziet de rest van de wereld ook.
8.43	Veehouders bereiken te via organisaties	Vooraf via de organisaties. Dus via het LTO. Agrarische Jongeren, dat soort dingen.
8.44	Dierenbescherming organisatie komt spreken	Ja. En dan zou ik vooral onze kant willen laten zien. Je wordt er op het laatste gewoon een beetje ziek ervan. Dat ze je weer de grond in trappen. Want de boeren die zeggen, kom maar langs. En dan hoor je ze niet.
8.45	Actie om andere kant te laten zien	Ja het LTO, die heeft ook mannen in Den Haag zitten. En daar betalen we dan dus ook lidmaatschap voor. Maar dat hoor je dan weer minder van de media, dat wordt niet opgemerkt. Zo'n uitzending, dat is meer sensatie. Alleen de andere kant wordt laten zien. Daarom is het ook belangrijk dat er eens actie wordt ondernomen
8.46	Wensen voor Dierenbescherming	Ja opkomen. Verder niet echt.

<i>Nummer</i>	<i>Label</i>	<i>tabel</i>
9.1	Soort bedrijf	Een melkveebedrijf.
9.2	Grootte bedrijf	Een dikke 70.
9.3	Uitbreiding van het bedrijf	Ja ik ga uitbreiden. En ik wil over vijf jaar zo'n kleine 300 koeien hebben. Qua areaal moet dat kunnen. Eigenlijk qua alles wel. Behalve als de bank moeilijk begint te doen.
9.4	Financiering al rond	Nee. De plannen zijn er al wel.
9.5	Geen lid vakbond wordt wel lid	Nee. Ja mijn vader wel. En ik ga straks ook wel lid worden. Het is wel belangrijk dat er iemand is die je belangen behartigd. Die proberen wel de belangen van de boer te behartigen bij de regering. Dat vind ik wel belangrijk. Net als voor de werknemers, zoals het FNV, dat vind ik ook belangrijk dat dat er is.
9.6	Lid Agrarische Jongeren	En verder zit ik dan ook nog bij de AJF. De Agrarische Jongeren.
9.7	Frequentie bijeenkomsten	Ja dat is maandelijks.
9.8	Onderwerpen bijeenkomsten Agrarische Jongeren	Daar wordt uitleg gegeven over actuele onderwerpen binnen de veehouderij. En er worden excursies georganiseerd. Daarbij kun je zien hoe het wel moet en hoe het niet moet. Naast school is het nog een stukje ervaring die je op doet.
9.9	Werkwijze België	Ja ik vind het leuk. Ook in het buitenland. Wij zijn ook wel in het buitenland geweest. We zijn met die groep vooral in België geweest. België is minder intensief. Zitten ook wel boeren die melken 500 koeien. Maar ze hebben minder vee per hectare.
9.10	Intensieve veehouderij Nederland	Hier probeert iedereen zoveel mogelijk melk van z'n eigen land af te halen. Het is nergens zo intensief als in Nederland. Zoveel mogelijk van het land afhalen. Zoveel mogelijk er op gebrand zijn om zoveel mogelijk uit de koe te halen
9.11	Mooiste geregeld in Nederland	Maar waar je ook komt, je ziet het nergens zo mooi georganiseerd als hier, qua waterhuishouding, oppervlak, heel gestructureerd en heel goed geregeld. Wij hebben ook een bedrijf in Rusland. Mijn vader is er eigenlijk mee begonnen. Verder kijken dan je neus lang is eigenlijk. Zijn er ergens anders ook nog kansen. Hier waren die er nog niet. De afgelopen jaren is het pas wat opgekrabbeld en wordt de winst weer geïnvesteerd in het bedrijf. En zo proberen we nog een beetje bij te verdienen. Ons aandeel in het bedrijf stijgt ook steeds meer.
9.12	Kennis over Dierenbescherming	Nou ik weet dat ze er zijn sinds een jaar of 40 dacht ik. Ze zijn er gekomen omdat veel boeren er een potje van maakten. Ik denk dat het destijds wel nodig was.
9.13	Minder bekendheid Dierenbescherming	Nou je hoort meer van Wakker Dier en van Partij van de Dieren enzo.
9.14	Maximaal twee ingrepen	Nou ik weet nog wel, dan wouden ze dat je maar twee ingrepen mocht doen bij de koe. Onthoornen was dan één ingreep, en dat koudmerken was dan een andere.
9.15	Mening over Dierenbescherming	Nou in principe wel nuttig. Zolang ze maar niet doorslaan. Je hebt Wakker Dier, en die slaan echt door. De Dierenbescherming die is er echt voor de dieren en niet zozeer om de sector in een kwaad daglicht te stellen. En ik ben er wel mee eens, zoals koeien die aan een touwtje staan, of koeien die in de sneeuw staan, of koeien die en lange tijd geen vreten krijgen, die dus lang lijden, of op een rare manier aan hun einde komen. Maar volgens mij heeft de Dierenbescherming dat zo gereguleerd dat dat allemaal veel vooruitgegaan is. Dus dat vind ik wel belangrijk. Ik vind het belangrijk dat de rotte appels uit de sector gehaald worden.

9.16	Weinig slechte bedrijven	Enkel. Minder dan vroeger.
9.17	Andere organisaties waaraan gedacht wordt	Nou ik vind dus dat je ze eigenlijk niet in één adem kunt noemen met Wakker Dier. En verder nergens mee.
9.18	Zelf geen contact Dierenbescherming	Nee.
9.19	Indirecte ervaringen Dierenbescherming	Nou ik weet wel van één hier in de omgeving. Die gooide dode kalven bij anderen op het erf. Eerst de Dierenbescherming. De Dierenbescherming is daarop afgegaan.
9.20	Afschaffen melkquotering eerder gemogen	Het had wat mij betreft wel vijf jaar eerder gemogen. Omdat we uit willen breiden en dan straks het quotum niet meer hebben. Eigenlijk is alles er klaar voor. Stallen staan er, het land is er. Arbeid moet ook lukken.
9.21	Dierenwelzijn wordt verbeterd	Ja dat het dierenwelzijn achteruit gaat als het quotum eraf gaat. Maar het dierenwelzijn maakt alleen maar sprongen vooruit. Nederland staat wereldwijd op nummer één. Ze zijn bang dat de aandacht voor de koe, dat dat minder wordt. Maar het land, dat wordt het nieuwe quotum. Het land bepaalt straks hoeveel koeien je melken kunt. Dus gaan boeren ook zoveel mogelijk proberen uit de koe te halen. Die koe die moet straks het zo goed mogelijk hebben. Dat is in het belang van de boer en ook in het belang van de koe.
9.22	Te veel doorslaan	Nou ik vind het aan de ene kant wel goed. Maar het kan aan de ene kant ook doorslaan. En hoe het komt, nou ja, ken je de piramide van Maslow? Mensen weten niet meer wat honger is. We hebben nog nooit honger gehad. En dan gaan we dus kijken waar het vandaan komt. En mensen uit de stad, die staan gewoon te ver van de sector af. Dus ik snap dat wel, dat als ze zulke beelden zien, dat ze dan ook zeggen, dat wil ik niet. Dat snap ik.
9.23	Niet de hele sector grond in trappen	Dat kun je niet maken. Je kan niet alles over één kam scheren. Er zijn altijd boeren die maken er een zootje van. Er zijn ook boeren die werken dag en nacht voor hun vee. Daar hebben de koeien het beter dan hun eigen kinderen. Het is puur helemaal dan van één kant bekeken. Ik vind het goed als een boer die er een zootje van maakt dat je die aanpakt. Niet alles direct kwijt, maar dat die dan aangesproken wordt, en dat die het dan moet verbeteren. Maar je kan niet door een paar probleemgevallen op te zoeken de hele sector de grond in trappen. Dat kun je niet maken.
9.24	Verkeerde beeldvorming door de media	Ik vind dat ze zich moeten schamen dat ze sommige dingen uitzenden. Ze laten dan bijvoorbeeld één kreupele kip in de stal zien. Het beeld wat ze laten zien komt dus helemaal niet overeen. Het is verkeerde beeldvorming wat ze neerzetten. Dat doen ze overal. Ze zien dat zo'n koe uit de vrachtwagen valt die struikelt dan over die loopplank, nou dat gebeurt hier enkel eens, maar dat is echt niet zo dat dat dus alle dagen is. En die kalveren die gooien ze dan zo'n hokje in, ja die kalveren hier die leggen we echt gewoon in het stro. En dan zo'n kalf in dat hokje, wat zeiden ze daar ook alweer over, het kalf voelde zich helemaal onttrederd, maar het kalf kan niet eens denken. Plus heel veel van die beelden van Radar die heb ik al eerder gezien. Dat zijn dus allemaal verouderde beelden. Als je zoiets uitzendt, dan moet je wel relevant beeldmateriaal gebruiken. Je kunt ook wel naar Rusland toe gaan om te filmen, en zendt dat dat hier maar eens uit. En maak mensen uit de stad maar eens wijs dat het dan zo gaat. Dan willen ze helemaal nooit meer zuivel of vlees.
9.25	Tegendeel bewijzen	Het tegendeel bewijzen.
9.26	Wat moet de Dierenbescherming weten	Nou met name dat het in het belang van de koe is dat het goed gaat. Als het met de koe goed gaat gaat het met de boer ook goed. Daar moet de

boer het toch van hebben. Ik heb niet het idee dat dat altijd even goed doordringt.

9.27	Bereidheid in gesprek gaan met Dierenbescherming	Ja.
9.28	Bereidheid om te willen luisteren naar dieren beschermingsorganisaties	Ja zeker. Ik zou ook wel naar Wakker Dier willen luisteren. Ja natuurlijk. Ik ben het er niet mee eens, maar luisteren
9.29	Wat kan de Dierenbescherming doen voor de veehouderij	Jawel. Ja ik denk dat de Dierenbescherming wel kan bijdragen aan het imago van de veehouderij. Zorgen dat de rotte plekken verdwijnen.
9.30	Goede kant van de Dierenbescherming	Ja. Ook omdat ik ze wel nuttig vind. En ze overdrijven het ook niet. Ze pakken wel echt de mindere dingen eruit. Ze hebben het ook niet telkens over de hele sector. Ze pakken er de mindere gevallen eruit. Dat vind ik wel goed van de Dierenbescherming.
9.31	bereikbaarheid	Via de telefoon.

<i>Nummer</i>	<i>Label</i>	<i>tekst</i>
10.1	Soort bedrijf	Een melkveebedrijf.
10.2	Grootte bedrijf	In totaal 340 koeien en kalfjes. En 130 hectare land.
10.3	Uitbreiding bedrijf	Ja wel aardig. Ik denk gemiddeld in Nederland, een boer die heeft 70 hectare ofzo. Van Zwaagwesteinde tot aan Damwoude dat is van ons. 130 voetbalvelden zeg maar. We melken nu zeg maar 180 melkkoeien, en dat wil ik naar 250. En dan doe ik wat minder jongvee. Zie we hebben nu wat meer jongvee. Dat wil ik naar verhouding wat minder, dus wat meer melkkoeien. En dan worden die dieren ook weer wat ouder.
10.4	Opgeruimde koeien	Zie twee jaar geleden hadden we heel erg last van leverbot, dat is een soort larfje, die zit in natte gebieden, greppels vooral, die kruipt in een slakje, en dat slakje dat kruipt dan bovenin dat gras. De koe die vreet dan dat gras op met dat slakje. In de koe komt die dan op een of andere manier in de lever. Die legt dan ook eitjes in de lever. En dan komen die eitjes uit, en die maken dan de hele lever stuk. Dus 40% van de koeien heb ik twee jaar geleden allemaal opgeruimd. Die koeien die waren zo ziek, daar kon je niks meer mee. Ja, van de melkkoeien. Ze hadden te weinig productie. En ik had koeien die stonden droog, die hadden te weinig energie voor zichzelf, dus die kalveren die gingen ook dood. En de melkproductie is een aantal liter minder dan normaal. Dus daarom heb ik nu de koeien het hele jaar op stal. Dat is dus nu een probleem hier. Dat probleem wordt ook steeds erger in Nederland. Eerst had je het alleen in natte gebieden, en nu heb je het ook op zand, in Drenthe heb je er ook al last van. Ja niet zoveel. Het middel dat we hebben mocht je gebruiken als de koeien droogstaan maar dat mag ook al niet meer. Het probleem wordt erger en die middelen worden steeds meer verboden. Ze kunnen het in de melk zien op het laatst. En de boeren bij Amsterdam in de buurt, in het groene hart, daar is het resistent geworden voor dat middel.
10.5	Niet kunnen weiden door leverbot	Ja moet doen, maar ik wil ze ook naar buiten doen. Dat is mooi, en we hebben genoeg land. Mooi om het huis, mooie weiden. Maar hierdoor kan ik ze niet weiden. Je gaat failliet als je ze nu naar buiten doet.
10.6	Uitbreiding bedrijf	Nou, deze stal daar kunnen 250 koeien in. Er zitten dus 250 boxen in. Er komt nog één stuk voerpad.
10.7	Goed imago sector met weidegang	Iedere boer die betaalt 35 cent per 100 liter. En de boeren die hun koeien dan weiden die krijgen een cent meer. Je kan ook een deel van je veestapel naar buiten doen, en dan krijg je weer wat extra. Dat wordt wel gepromoot ja. Maar ik vind het zelf ook beter hoor, voor het imago. Als we alle koeien binnen gaan doen, dan worden we hetzelfde als de varkens en de kippen. Het imago van de sector. De burger die vindt het mooi de koe op de wei.
10.8	Belang van goed imago van de sector	Ja zeker dat vind ik wel belangrijk. En Friesland Campina kan de melk veel beter kwijt. Zoals in Azië, die vinden dat prachtig als die koeien buiten lopen. Daar komt toch wel de winst aardig weg. Kijk hier in Europa dat is de gewone productie. Daar verdient je niet veel aan.
10.9	Goed imago belangrijk op wereldmarkt	De winst die haal je echt uit China, de babypoeder. En naar Afrika daar gaat het ingeblikte melk heen. Daar is de kennis niet. Nederland, Duitsland en Denemarken, en Engeland en Ierland nog, daar wordt aardig gemolken. De service is ook goed. Als je hier belt, en er is storing, dan is hier iemand dezelfde dag nog. En de kennis, over voeding en alles. Kijk in Afrika, als eerst de wegen die zijn er niet. En als je dus wat melken wil, dan moet je wel je melkafvoer hebben. De kennis is er niet.
10.10	Lid bestuur Agrarisch Jongeren	Ik zit bij agrarisch jongeren. En ik zit ook in het bestuur van Agrarische Jongeren. Dus ik ga naar die bijeenkomsten. Vrijdag is er in het WTC een

		bijeenkomst van Agrarisch Jongeren en NLTO. De ouderen die zitten dan bij het NLTO.
10.11	Onderwerpen bijeenkomsten Agrarische Jongeren	Nou hier zeg maar bij de club de Agrarische Jongeren Dangdumadeel, hier hebben we elke maand een avond. Er komt dan een spreker uit de sector meestal. Univé is onze sponsor, die mag elk jaar een avond organiseren. Die had het dan over arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. En daarna hadden we nog een man die had het over brandblussers, wat voor soort blussers er zijn en weet ik het wat allemaal. En meestal elk jaar dan gaan we even dan doen we een tripje, in het buitenland. Vorig jaar zijn we naar Engeland geweest. En dan daar ook op bedrijven kijken. En dat jaar daarvoor naar Duitsland. En dit jaar willen we dan naar Polen. Daar is het ook anders, meer lowbudget.
10.12	Wetten en regelgeving	Nee het meeste is wel Europees, de grote lijnen.
10.13	Project Boer Burger Buur	Dat is een project om de burgers dichterbij de boer te krijgen. Waar jij het ook een beetje het over hebt. Ze willen dat er meer binding met de boer komt, meer weet over wat de melkveehouder doet, en waarom die dat doet. Dit om te zorgen dat we niet de varkenshouderij achterna gaan. Het imago, dat moet echt goed blijven. Net als met Radar, dat dan het kalf bij de moeder moet blijven, maar voor het kalf is het echt beter dat het er direct bij weggaat en direct biest.
10.14	Onderwerpen en sprekers bijeenkomsten	Ja we hadden laatst ook één van Sikma, veevoerders. Dat is onze hoofdsponsor. Die heeft ook elk jaar een avond. En daarvoor toen was er iemand van de AFM, dat zit ook vlak bij onze school. Accountants. Boekhouders. Dat ging over ammoniak, en bepaalde vergunningen. De uitstoot van de ammoniak, we zitten hier bij de oude Feanen, dat is zeg maar het natuurgebied, en we mogen dan zoveel uitstoten, want anders dan komen daar die plantjes in gevaar. En dat ging dan over die vergunningen, hoe krijg ik die vergunning. Het is meer de ammoniak en de fosfaat.
10.15	Fosfaatquotum in plaats van melkquotum	In Nederland heb je het fosfaatplafond, zoveel fosfaat mag er in Nederland geproduceerd worden. 147 miljoen kilo. Dat is dan van de kippen, varkens en melkkoeien. En dan van de melkkoeien mag er 85 miljoen geproduceerd worden. Maar we zitten nu al op 83 miljoen. Dus we mogen nog 2 miljoen produceren en dan zitten we dus al op die grens. Het melkquotum gaat eraf en het fosfaatquotum dat komt.
10.16	Nieuwe wetgeving om megabedrijven te voorkomen	Kijk ze zijn heel bang, dat iedereen 1000 koeien gaat melken. Er zijn twee boeren die hebben duizend koeien, en dat daar dan iedereen heen wil. Nee maar dat kan niet. Nederland is daar niet geschikt voor. En daarom hebben ze zoveel nieuwe regels. De fosfaat, en de ammoniak heb je, stikstof. Je hebt je fosfaat en dat moet je ook weer kwijt kunnen. Dus je hebt straks eigenlijk vijf nieuwe quotums voor één quotum dat wordt afgeschaft. Het ene heb je opgelost en dan heb je weer een ander. Dus je kan gewoon niet veel meer koeien houden. Ze hebben nu ook de nieuwe melkveewet, en dan willen ze dat je maximaal 100 kilo fosfaat per hectare gaat produceren. Dat kun je zo allemaal zelf berekenen.
10.17	Verschil Wakker Dier en Dierenbescherming	Nou ja, Wakker Dier die raast altijd heel erg. Die schopt ook overal tegenaan. Die roept dit en die roept dat. De Dierenbescherming daar hoor ik iets minder van. Ik denk dat die dus echt meer dieren beschermen. Wakker Dier is toch vooral iedereen die dieren houdt toch aan het tegenwerken. De Dierenbescherming die heb ik wel liever dan Wakker Dier.
10.18	Organisatie voor de dieren	Het is goed als er een organisatie is voor de dieren. Ook een goed imago. Ze zeggen dan wel, dat is een goed systeem, dan gelooft de burger dat ook.

10.19	Beter Leven kenmerk van Wakker Dier	Wakker Dier die heeft toch die sterren? Zulk soort dingen, ja dat vind ik dan wel goed.
10.20	Wakker Dier niet geloofwaardig	Nee Wakker Dier dat vind ik niet geloofwaardig.
10.21	Weinig horen van Dierenbescherming	Maar de Dierenbescherming daar hoor je niet veel van.
10.22	Melkquotum liever er op blijven	Ik had liever gehad dat het er op bleef. Zie nu heb je alweer vijf andere regelgevingen waar je mee te maken hebt. Als het goed gaat straks dan heb je een goed jaar en dan begint iedereen te melken. Heb je een slecht jaar, dan stoppen er een paar. In Duitsland heb je bijvoorbeeld een paar die worden dan weer akkerbouwer. Dus nu krijg je de prijschommelingen ook. Anders heb je het melkquotum wat de meeste dan wel wat rustig houdt. Dan heb je dus ook minder die pieken zeg maar. Daardoor blijft de prijs denk ik ook wat hoger. Het gaat dus meer schommelen. De eerste twee jaar blijft het wel aardig gelijk. Een paar jaar geleden kregen we nog 20 cent meer voor de melk dan nu. Dus nu is het al heel laag. Dus ik denk dat dat nog wel zo twee jaar blijft.
10.23	Uitbreiden van het bedrijf	Nou hier is alles al. De stal is er, het land is er. Er komt alleen nog een nieuwe tank.
10.24	Geen achteruitgang dierenwelzijn bij uitbreiding bedrijf	Ja het dierenwelzijn. Kijk een koe is een kuddedier. En straks als je er goed voer voor hebt. Elke koe heeft hier een slaap en een vreetplek. En water is er genoeg. Ik denk niet dat het dierenwelzijn achteruit gaat. Een koe is toch een kuddedier. Als je de koe in de natuurfilms ziet daar lopen die koeien ook met duizenden tegelijk op een hoopje. Dat is hier ook zo. En hier zijn het er 200, in plaats van honderdduizend. Als wij niet goed voor de koeien zorgen, dan zorgen de koeien niet goed voor ons. Wij houden altijd de koeien gezond, anders geven ze geen melk. Die koeien zijn gemaakt om veel melk te geven. Als je een kreupele koe laat lopen, dan gaat de conditie achteruit, en daarmee ook de melkproductie. Daarom moet je je koe wel gezond houden. Ik heb de stappentellers, en ik loop ook door mijn stal heen. Zo houd ik zicht. Gewoon goed kijken.
10.25	Niet bekend wat de Dierenbescherming wil	Nee niet echt. Nou ja, ze willen het dierenwelzijn omhoog. Maar de Dierenbescherming, daar hoor je niet veel van. Ik zou niet precies weten wat ze precies willen.
10.26	Wakker Dier maakt het onderzoek	Wakker Dier die schreeuwt er wat meer om heen he. Ze hebben er niet veel onderzoek naar gedaan, of ze maken het onderzoek. Ze hebben een stelling en daar maken ze het onderzoek wat heen. Net als bij Radar, dan zoeken ze net zo lang totdat ze één zo'n boer tegenkomen. Of ze zetten het zo in scene, en dan zeggen ze kijk, alle boeren doen het zo. Maar ja wat doe je eraan.
10.27	Beter voor het dier in de stal	Maar die kippen bijvoorbeeld, die is gemaakt om in de stal te zitten. Die moet je niet naar buiten doen. Als je die naar buiten doet, dan groeien ze niet goed genoeg, en dan worden ze ziek. Dus dan moet je antibiotica gebruiken, of de helft die valt dood. Bij de biologische kippen, 1 op de 3 die is al dood. Wakker Dier die vindt het mooi dat die kippen buiten lopen. Maar zij vergeten wel dat er dan een hogere sterfte is. En dat hoor je dan niet. En dat is met varkens net zo. Als je ze dan buiten laat lopen, dan groeien ze minder, en dan worden ze sneller ziek. Voor het dier zelf is het beter binnen.
10.28	Direct aan Wakker Dier denken bij de Dierenbescherming	Ja eigenlijk wel ja. Dat komt echt omdat je die vaker hoort. Dat zie je meer. Maar ik denk niet dat het één organisatie is, nee dat denk ik niet.
10.29	Marianne Thieme van de Dierenbescherming	Marianne Thieme. Zit die ook niet bij de Dierenbescherming? Partij voor de Dieren, maar dat is er zeker ook eentje van. Niet 100%, maar wel iets.
10.30	Zelfde soort mensen Wakker Dier en Dierenbescherming	En Wakker Dier en de Dierenbescherming, ja dat zit wel iets samen. Ook niet voor 100%. Maar ze zitten wel in dezelfde hoek. Wel dezelfde soort

		mensen. Wakker Dier die roepen er maar wat in om, die kijken volgens mij echt op youtube om te kijken hoe het gaat, en dan maken ze daar geloof ik de reportage van. Maar de meesten daarvan die zijn echt nog nooit in een stal geweest. Ja of 1 ofzo, maar alle bedrijven die zijn weer anders. Zij scheren echt alles over 1 kam.
10.31	Vlees uit het buitenland waar omstandigheden minder zijn	Dat is net als met varkens zo, als je ergens anders naar kijkt, ze hebben het overal minder dan hier. We hebben hier echt de beste moderne stallen, mest gaat weg, wordt goed ze gezorgd, alles is er. En dan wordt het vanuit hier meer onder druk gezet, en dan komt het vlees uit Polen, of uit Zuid Amerika. Waar het dierenwelzijn veel minder is, donkere hokken. Dat vergeten ze wel, vind ik. Schoppen ze hier ertegen aan, maar dan vergeten ze dat het ergens anders nog veel minder gaat. Hier krijg ook een varken, bijvoorbeeld 100 kilo voer, en als je die dus naar Polen doet, daar moet hij 150 kilo voer. Dat voer had ook naar mensen gekund. Dus als er straks 9 miljard mensen zijn, dan is er dus ook weer voertekort. Dus als je dat inefficiënter doet, dat is dus weer minder voedsel voor mensen.
10.32	Voedselproductie moet efficiënter voor groeiende wereldbevolking	Echt alles moet ook efficiënter om 9 miljard mensen te gaan voeden in de toekomst. En daarom vind ik dus biologisch dus ook niets. Ze kijken alleen maar naar nu, en geen meter vooruit. De voeding die wordt straks een probleem op de wereld. Heb je straks weer een hectare extra nodig om een varken te houden. Gaan we straks minder voedsel produceren om het dierenwelzijn omhoog te krijgen. En dan moet je dus gaan kijken, gaan we mensen verhongeren of gaan we dieren verhongeren. Dan hebben we straks 1 hectare nodig om 1 koe te melken, terwijl we er nu 10 houden op datzelfde land. Dat vergeten ze in mijn ogen dus heel erg. Vooral als er dus nog meer mensen komen. Ik ben zelf daarom ook vegetarisch, al 20 jaar.
10.33	Biologisch is niet efficiënt	Nou wat ik net ook al zei, ze moeten goed weten dat we voedsel produceren. Dat vergeten ze wel eens. En dat ze niet moeten vergeten dat biologisch niet efficiënt is. Dus als we straks naar 9 miljard mensen gaan, dat we een groot voedseltekort dan hebben. Als iedereen biologisch wordt, dan moeten we nog een planeet erbij hebben, om iedereen van voedsel te voorzien.
10.34	Wat kan de Dierenbescherming betekenen voor de veehouderij	Nou ja, wat Friesland Campina nu bijvoorbeeld doet, met een puntensysteem. Dat ze punten geven met een bepaald systeem en dat je dat zo kunt stimuleren met een bepaald label. Bijvoorbeeld ze hebben rubberen matten, ze kunnen droog liggen, ze hebben een borstel in de stal.

Nummer	Label	Tekst
11.1	Soort bedrijf	Een melkveebedrijf
11.2	Grootte bedrijf	met 190 koeien en kalveren. 50 dieren tussen de 1 en 2 jaar. En dan nog een 50 tussen de 0 en de 9 maand. 2/3 van de koekalven die hou ik aan. Straks probeer ik dat terug te brengen naar 1/3. Gewoon door middel van gesekst sperma, de betere koekalveren aan te houden. Iets minder jongvee gaat weg. Maar op een gegeven moment dan hou je zoveel koekalveren aan dat je niet meer weet waar je ze moet plaatsen
11.3	Uitbreiding bedrijf	Het doel is om 220 koeien te melken. Dus dan heb je een 260 in totaal. Zes jaar geleden hebben we het land van de buurman gekocht. En daar hadden we op dat moment de koeien nog niet naar. En dat proberen we nu langzamerhand een beetje vol te bouwen. We moeten alleen nog wel een beetje mestafzet zien te regelen. Maar daar zit ik niet over in.
11.4	Niet lid van een vakbond	Nee. Want ik heb het idee dat ze meer met de overheid werken dan voor de boer. Maar je hebt nu ook eigenlijk geen recht van spreken. Alleen ik heb het gevoel dat er te weinig naar de sector wordt gekeken waar het om draait. Ze zeggen wel van we gaan er in mee of we gaan er tegen in, maar ze gaan vaker mee. Tenminste dat gevoel heb ik wel. Ik vind dat ze in mijn ogen te weinig doen. Wij hebben een aantal jaren zaken gedaan met het NLTO, maar daar zat ook een makelaar bij die er meer zat voor z'n eigen. Dus ik kom verder ook niet echt op bijeenkomst of dat soort dingen. Ik heb dan wel discussies onderling met collega's, maar niet met LTO zelf bijvoorbeeld. Ja je kunt je ei wel kwijt, maar voor de rest niet echt.
11.5	Kennis over Dierenbescherming	Daar wil ik niks mee te maken hebben.
11.6	Wijzen naar de sector	Nou ja, dat valt ook wel weer wat mee. Dan wordt er wel eens gewezen naar de sector dat je denkt ja, het valt ook allemaal wel een beetje mee. En dan komt dat groots in het nieuws.
11.7	Andere kant laten zien	Het is vaak zo, je probeert het op je eigen bedrijf vaak super voor elkaar te krijgen, voor alle dieren die je hebt. En dan wordt dan de hele sector in één keer daarmee besmet. En dan denk ik van ja, kom dan ook eens op de bedrijven die het wel proberen goed te doen.
11.8	Over één kam scheren	Ik weet ook wel dat het van mijn kant soms een beetje zwart wit is. Maar het is één pion die zich misdraagt. En dan worden we echt allemaal over één kam geschoren. Dat voelt wel zo. Het voelt dan dat ze in één keer de hele sector een soort van naar beneden halen. Dat voelt dan toch een beetje als aanval naar je bedrijf toe.
11.9	Vroeger makkelijker	Zoals van regels als de noodslachter, dan spuit je hem maar neer, tegen beter weten in, want je wil 'm ook niet laten leiden. Het was vroeger was het allemaal wel veel makkelijker. Dat zijn wel van die dingen dan denk ik, dat is jammer dat dat voorbij is, want het leed voor de dieren neemt dan alleen maar toe, omdat je ze dus langer houdt.
11.10	Mening over Dierenbescherming	Ja ik denk wel dat het een goede zaak is.
11.11	Geen idee over standpunten	Nee.
11.12	Geen contact gehad	Nee.
11.13	Ingrijpen van Dierenbescherming en AID	Ja, van dichtbij heb ik het wel meegemaakt ja. Dat waren zowel de Dierenbescherming en de AID. En dat was ook bedrijfsmatig gericht.

		Maar ik denk wel dat dat een goede zaak is geweest. Die mensen die konden niet met dieren omgaan, te grote koppels, dat het ze gewoon een beetje teveel werd. Dat ze het overzicht gewoon een beetje kwijt waren.
11.14	Afschaffen melkquotering gevolgen voor bedrijfsvoering	Je probeert wel meer uit de koeien te halen. Meer puntjes op de i. Dat je toch probeert om met minder koeien meer melk te produceren. Ik denk dat de prijzen meer gaan schommelen. Maar ik denk toch niet dat iedereen van de één op de andere dag koeien meer gaan doen. En echte duidelijkheid is er nu ook nog niet, dat ze zeggen we gaan het zo doen. En dat is wel een beetje irritant, dat je daar niet op in kunt spelen. Maar ik denk dat het nooit drie of vier keer zoveel wordt. Als het land vol is, dan houdt het op. Hoe meer je gaat mesten, hoe meer het begint te stinken. Bedrijven die hun eigen mest gaan drogen, en die dat weer in de box gaan strooien. Op een gegeven moment gaan ze zeggen, die melk hoeven we ook niet meer. Dus die optie valt dan al weg. Dat willen ze er ook uit gaan halen. Je hebt ook al een bedrijf in Noord Holland, die haalt die melk ook niet meer op. En Campina die begon dat ook al wat door te schemeren, dat ze die melk ook apart gaan ophalen.
11.15	Door melken	Aan de ene kant is het mooi dat het eraf gaat. Het maakt alles allemaal wat makkelijker. De koeien die echt de melk willen geven, die kun je nu mooi door laten melken. In januari en februari, dan moest je toch wel een beetje bijsturen om een beetje goed uit te komen. En nu kun je zo'n koe mooi door laten melken.
11.16	Andere wetten die groei beperken	Nou het leek er ook wel even op, dat iedereen als een gek ging melken. Het leek er wel even op. Maar toen de mestwet kwam, toen werd ook iedereen alweer een beetje rustig. Ik denk dus wel dat de bedrijven groter worden, maar dat er dus een buurman is die geen opvolger heeft en de ander dan wel, dat dan zo één wordt overgenomen door de buurman. Ja je ziet wel, de grote stallen die reizen als grote paddenstoelen uit de grond. Maar de natuurbeschermingswet die zorgt nu ook wel veel voor oponthoud, die wet van de fosfaat en de ammoniak. Maar dat is net een beetje als de fosfaat en mestwet, dat verandert zo vaak. Als je de richtlijn maar een beetje in je hoofd hebt, op het moment dat je denkt dat je het weet, dan veranderen ze het wel weer.
11.17	Dierenbeschermings organisaties die hetzelfde zijn	Dat weet ik niet. Maar ik heb wel het idee dat dat 1 pot nat is. Zo voelt het vaak.
11.18	Gebruik geboortekrik	Dat is net een beetje hetzelfde idee als met de geboortekrik, dan heb ik zoiets, kom hier zelf maar een kalf aftrekken. Doe je best. Net alsof wij als onverstandige malloten aan dat kalf gaan staan trekken. Ik kan me dus ook niet voorstellen dat ze er zo'n drukte om maken. En op een gegeven moment dan mocht je hem wel aan de muur hangen maar dan mocht je hem niet gebruiken.
11.19	Wakker Dier	Kijk, wakker Dier dat is in mijn ogen een opruiende organisatie. Die de hele bevolking eigenlijk achter zich probeert te krijgen. Door de veehouderij in een kwaad daglicht te stellen.
11.20	Wel bereid om in gesprek te gaan met de Dierenbescherming	Jawel. Juist misschien wel om meer duidelijkheid te krijgen. En ze moeten dan ook wel heel duidelijk maken, we zijn geen wakker dier, en ook geen partij voor de dieren.
11.21	Niet bekend wat Dierenbescherming doet	Nou om heel eerlijk te zijn eigenlijk niet. Maar dat is toch iets waar je je iets minder mee bezig houdt. Of sneller aan je voorbij laat gaan.

Nummer	Label	Tekst
12.1	Soort bedrijf	Een melkveehouderijbedrijf
12.2	Grootte bedrijf	met 150 koeien. En 80 hectare in gebruik en eigendom. We zitten wel op een huiskavel van 60. We zijn een gezinsbedrijf he. We hebben het wel altijd druk. Maar we hebben ook wel de tijd voor de sociale dingen. Mijn vrouw is dierenarts. En de kinderen die zitten nog op school. En we hebben nog een vutter, die helpt ons altijd. En we hebben ook weidegang natuurlijk.
12.3	Werkwijze bedrijf	En verder, we doen niet zo moeilijk. No-nonsense. Een beetje de methode van KISS hier op het bedrijf, Keep It Simple Stupid. De dieren die staan in dienst van de mensen. Je moet het toch ook een beetje met elkaar doen. Dus op die manier boeren wij een beetje. We doen niet zoveel volgens het boekje. We houden ons natuurlijk aan de wet en regelgevingen, maar we doen niet mee met alle moderne dingen, zo van, nu moet je dit voer of dat voer, we houden het vrij simpel. We rekenen bijvoorbeeld niet zoveel rantsoenen uit, we kijken gewoon goed naar de dieren. Dan kijken we goed naar het gedrag van de dieren.
12.4	Uitbreiden bedrijf	Ja eigenlijk wel, om meer ruimte voor de dieren te creëren. Ik vind het nu een beetje te vol.
12.5	Uitbreiden met natuurgebied	. En we hebben de natuurbeschermingswet gekregen. Dan mag je dus uitbreiden richting een Natura2000 gebied. Die vergunning hebben we gekregen. Maar die is wel herroepelijk. Er zijn namelijk weer milieuclubs, die zijn daar weer op tegen omdat er bijvoorbeeld toch een beetje ammoniak emissie is. Provinciaal zeggen ze namelijk, het mag wel. En landelijk zeggen ze, het mag niet. En daar zit dan de strijd. De provincie heeft het ons wel vergund. Maar de administratieve last is daarbij ook hoog hoor.
12.6	Uitbreiden met oog op dierenwelzijn	Het uitbreiden is niet om zelf meer werk op de hals te halen, het uitbreiden is om meer ruimte te krijgen voor de koeien. Dat er dus meer ruimte is voor het dierenwelzijn. En qua dieren aantallen, als er een keer een gezinslid bijkomt, die van school afgaat, dan kun je nog zeggen ik doe er 30, 40 of 50 koeien bij ofzo. Maar niet voor de heb, juist om je bedrijf rendabel te houden.
12.7	Voorsprong bedrijfsvoering Nederland	Maar daar moet je je niet op verkijken, daar komt wel een stukje verfijning vandaan. Kijk maar naar Frankrijk, naar die grote stallen. Daar komt het niet vandaan. Daar is alles een beetje verloederd, en vervallen. Je moet ook kijken naar de voorsprong die we in Nederland hebben, en die moeten we behouden, qua moderne gebouwen, en qua dierenwelzijn. We lopen voorop, en dat moeten we behouden.
12.8	Negatieve benadering uitbreiding bedrijf	Ik denk dat er hier een beetje te negatief naar wordt gekeken. Dat er overal stallen komen met de heb op meer, maar dit is niet zo. Het is vaak ook een stukje vervanging, vernieuwing. En dat moet niet in het geding komen, door denkbeelden van bepaalde mensen.
12.9	Lid van vakbond	Ja ik ben lid van het LTO. Het is een standsorganisatie. Ja je kunt het een vakbond noemen, maar het is gewoon een organisatie voor de landbouw.
12.10	Bezoeken bijeenkomsten NLTO	Ja zeker.
12.11	Onderwerpen bijeenkomsten NLTO	Ja die avonden zijn vooral informatief. Avonden over toekomstige mestwetgeving en dat soort dingen. Informatief.
12.12	Schaalvergroting niet snel	Er wordt nu van uitgegaan dat er veel gaan veranderen, maar dit valt wel mee. Het werk moet toch gebeuren. Wereldwijd komen ze niet boven de 100 koeien per persoon. Men lijdt en vreest het meest van wat nooit op komt dagen zeggen ze dan ook wel. Ik denk dat er iets van 30 bedrijven zijn in Friesland die weer beginnen te melken als de melkquotering er af gaat. En er stoppen ook altijd weer boeren. Het gaat niet zo ver. Het gaat ook niet zo snel.

12.13	Lange weideperiodes	Nee. We hebben het afgelopen jaar acht maanden weidegang gehad. Drie jaar geleden konden we niet weiden. Toen moesten de koeien soms drie weken op stal. Maar qua klimaat zit het dan nu wel mee. We hebben hele mooie zomers. Één keer een natte zomer en die productie is alweer weg. Als dat quotum weggaat, dat geeft alleen maar rust. Nu moet je het allemaal vol melken want je kunt het verkopen. De druk is er straks een beetje af. Het geeft alleen maar rust. De melkprijs die gaat straks fluctueren. Die komt straks in de melkcyclus. Die zit nu een beetje in een dip.
12.14	Eyes on Animals van Dierenbescherming	Nou ja, de Dierenbescherming die is verdeeld. Je hebt ook Eyes on Animals. Dat is van de Dierenbescherming neem ik aan?
12.15	Verschillende groeperingen Dierenbescherming	En je hebt zoal ik al zei verschillende groeperingen. Tros Radar die was laatste onder de gordel. Was dat nou de Dierenbescherming? Of was dat nou Wakker Dier en Partij voor de Dieren?
12.16	Uitzending Radar	Die uitzending was echt onder de gordel. Echt een stoot uitdelen richting de veehouderij. Dat gaat nergens over. En die Eyes on Animals die lopen wat op die veemarkten rond, en dan denk ik van..
12.17	Dier staat in dienst van de mens	Kijk het dier staat wel in de dienst van de mens. Je moet er goed op passen. Dat vinden wij. Maar als ze dan op transport gaan, en ze willen niet lopen, kijk heel veel is al verboden. Zoals die schokapparaten. Maar als ze niet op die wagen willen, één klein prikje en ze lopen omhoog. Kijk dat vind ik niet zo erg. Maar je moet er wel fatsoenlijk mee omgaan.
12.18	Verbeteren dierenwelzijn	Volgens mij is de Dierenbescherming vooral veel bezig met van die transporten enzo. Dat ze dat proberen in te korten. En de Dierenbescherming ja, die doet toch wel eens als er bijvoorbeeld een geit ergens staat, en die mensen die zijn dan 14 dagen op vakantie, en dat beest dat wordt dan verzorgd door de buurman, en die heeft dan de halsband erin gegroeid. Dan zegt de Dierenbescherming, dat mag niet, er moet een bekeuring komen. Weet je, wij passen goed op de dieren. Ik zou niet weten hoe het hier anders moet. Het verbeteren van het dierenwelzijn is alleen maar positief voor de bedrijfsresultaten.
12.19	Geen advies van Dierenbescherming nodig	Nou ze hoeven mij niet zoveel wijs te maken. Ik weet het zelf wel. Met de dierenarts hebben we een bedrijfsbehandelplan. Mijn vrouw is dierenarts. Ik zit al dertig jaar in een bedrijf. Wat wil je daar nog van zeggen. Als we niet goed op het dier passen, hebben we ook geen goed inkomen.
12.20	Zelfde soort Dierenbeschermingsorganisaties	Nou ja, je hebt Eyes on Animals, je hebt de Dierenbescherming zelf, dan heb je de Partij voor de Dieren, en dan heb je nog de actiegroep Wakker Dier.
12.21	Meer plofkip verkoop	Nou ja met die plofkip en zo, dan hebben ze van die acties, ze hebben ook een periode gehad dan verkochten ze meer kippen, door die reclame.
12.22	Melkveehouderij geen intensieve veehouderij	Maar dat is ook mijn sector niet, de intensieve veehouderij. Daar zitten wij verder niet in. In Tros Radar zeiden ze de melkvee industrie, maar dat is helemaal niet het goede woord niet. Het zijn gezinsbedrijven. Daar ga je voor. Er is ook niks mis mee als je 300 koeien wil melken. Als je wat met wat meerdere gezinsleden bent. En met het personeel is het dan ook niet verkeerd. Alleen je moet het wel willen als bedrijf zijnde.
12.23	Geen ingrijpen van AID wanneer nodig	Jawel. Maar dat was de AID. Maar er zijn ook wel gevallen, dan is er een bedrijf en daar gaat de AID dan heen, en dan doen ze niks. De dierenartsen die zeggen dit kan niet, en dan komt het er op aan en dan doen ze niks. Dat is een gebiedje in Friesland, dat is wat

		afgelegen, en daar wordt niet meer gemolken. En dan worden ze niet meer periodiek bezocht. Als je in de sector zit, dan word je regelmatig bezocht. Als je eruit bent, dan krijg je dieren die in het plastic staan, en minder voer krijgen. En dan moet er dus ingegrepen worden volgens de dierenartsen, en dan gebeurt er niks. En dan komt het er op aan. Die controles, die vinden ze wel makkelijk. Maar als het er dan op aan komt, dan kunnen ze het niet.
12.24	Dierenbescherming hoger dan Wakker Dier	Nou ja, de Dierenbescherming heb ik dan nog wel hoger dan Wakker Dier. Met die lui hoeft je helemaal niet te praten.
12.25	Meer bekendheid andere organisaties	Ze moeten goed afwegen wanneer ze moeten ingrijpen. Nou ja, de andere organisatie hoor je veel meer. Misschien zijn ze ook wel wat teveel achterwege gebleven.
12.26	Naast de boeren gaan staan	Nee daar hebben ze niks over te zeggen. Als ze wat willen dan moeten ze wat meer naast de boeren gaan staan in plaats van erboven. Nee het zijn ook vooral de randpartijen, die doen het. Zoals die man van de vrouw van Radar, die is de oprichter van Wakker Dier. Net zoals met die kievitseieren, dat is traditie, dat moet je mooi zo houden. Die mensen zorgen ook voor de nazorg, en daar wordt dan helemaal niet naar gekeken. Ze moeten meer naast de veehouderij zien te komen, meer samenwerken.
12.27	Geen geheimen	Ze mogen hier ook wel komen kijken wel. Ik heb geen geheimen. Daar sta ik wel voor open. Maar Wakker Dier, daar hoeft ik niet mee te praten. Hoe die ons neerzette op tv, daar hoeft ik niks mee.

<i>Nummer</i>	<i>Label</i>	<i>tekst</i>
13.1	Soort bedrijf	Een melkveehouderijbedrijf.
13.2	Grootte bedrijf	105. Voor biologische begrippen is dit vrij groot. En we proberen natuurlijk door te groeien, zodat we straks twee volwaardige inkomens eruit kunnen halen.
13.3	Klein deel biologisch	Ja zeker. Biologisch is maar 1 tot 2 procent.
13.4	Biologische regelgeving	Wij leveren ook gewoon aan Friesland Campina. Daar gaat ook mijn melk naar toe. Maar we hebben biologische regelgeving.. Dat wordt dan gecontroleerd door SKAL. Dat is een jaarlijkse controle maar ze kunnen ook zo bij je binnen komen lopen. Dan moet je wel alles kunnen aantonen. Dat wordt goed gecontroleerd.
13.5	Geen groei biologische markt	Nee niet echt. Het is vrij stabiel. De groei is eigenlijk te verwaarlozen. Het blijft vrij constant. Het is tot nu toe een vrij constante markt gebleken. We zijn er ook niet gebaat bij dat we gaan verdubbelen. Dan gaan we ook overschotten krijgen op de biologische markt. Dus dat hoeft ook niet. De consument is natuurlijk leider. Als er meer vraag is, dan zal er natuurlijk ook meer moeten worden geleverd.
13.6	Van regulier naar biologisch bedrijf	Ja. Ik was eerst samen met een broer van mij samen op het bedrijf. En toen konden we er een bedrijf bijkopen. En toen had je de quoterij nog, en we hadden geen geld meer om quoterij te kopen. En toen dachten we, we hebben genoeg land, laten we biologisch proberen. En dat is goed gegaan. Een paar jaar later nadat we zijn begonnen zijn we uit elkaar gegaan. En nu zijn we nog beide biologisch. En we kunnen er beide van rondkomen.
13.7	Lid LTO	Ja ik ben lid van het LTO.
13.8	Lid organisatie LTO	Ja zeker. Ik zit ook in de organisatie van het LTO.
13.9	Belangen behartigen biologische boeren	Heel algemeen: belangen behartigen van de biologische boer. Die moeten natuurlijk net zo behartigd worden als die van de reguliere boer. We gaan we wel mee in het gangbare circuit als geheel, maar we hebben ook wel eigen belangen en hier ook bestuurders voor. Aparte afdeling. Elke sector heeft zijn eigen insteek.
13.10	Biologische boer volwaardig	Nou ja, dat ligt ook een beetje aan jezelf. Ik weet dat ik gewoon voor vol wordt aangezien. Dat is misschien in het begin wel eens wat anders geweest. Toen was er echt het geitenwollensokken imago. Maar dat is vind ik al lang verleden tijd. Je wordt gewoon als volwaardig collega aangezien, en dat hoort natuurlijk ook. Dat imago is er wel een beetje van af. Toen ik zelf regulier was had ik ook het verkeerde idee over biologisch. Maar het is nu vrij normaal. Je bent natuurlijk wel een kleine stroom in het geheel.
13.11	Voorzitter noordelijke provincies	Ik ben dan de voorzitter van de noordelijke provincies qua biologische boeren dan. Ik probeer dus tussen de biologische boeren en de landbouworganisatie te staan. Dat naar elkaar toe

		te trekken. De biologische boeren zijn niet beter maar ook niet slechter verenigd dan de reguliere boeren.
13.12	Contact biologische sector	Dat kan je dan ook het beste via het LTO doen. Of als je dan alleen de biologische boeren wil aanspreken, dan moet je denk ik bij SKAL zijn. Dat is de controle organisatie. Maar ik weet niet of die adressen vrij beschikbaar zijn.
13.13	Kennis Dierenbescherming	Nou heel simpel die beschermen de dieren.
13.14	Niet op de hoogte van Dierenbescherming	Ja nee, wat een vaag beeld heb je daar van. Omdat je er ook niet over nadenkt, of over hoeft na te denken. Wakker Dier die ken ik dan wel een beetje beter. Die komt natuurlijk ook wat vaker in het nieuws. Maar wat de Dierenbescherming verder doet, dat zou ik dan ook niet echt weten.
13.15	Wakker Dier goede acties	Een beetje Partij van de Dieren. En dat is dan vaak wat eenzijdig belicht. Maar ze hebben best wel goede punten. Alleen, ze draven dan vaak wat door. En dan haak ik weer af. Maar zoals Wakker Dier, daar heb ik dan wel positieve gevoelens bij. Maar bij de Dierenbescherming.. Niet zo echt. Dat komt ook omdat Wakker Dier die heeft van die acties, zoals met de kiloknallers. En dat vind ik positief. Dat doen ze goed. Ik vind de acties van Wakker Dier goed. Maar ik weet dat ik één van de weinigen ben. Maar dat komt ook omdat ik het ook vanuit de biologische hoek benader
13.16	Geen goed beeld van Dierenbescherming	Maar de Dierenbescherming, daar heb ik dan niet echt een goed beeld van.
13.17	Afschaffen melkquotering positief	Ik vind het positief. Dat we niet vast blijven hangen wat niet goed heeft gewerkt. De tijden veranderen, dus de regelgeving verandert ook. Dat moet meeveranderen met de maatschappij. Ik denk dat het wel positief is. Maar misschien komen er straks wel effecten naar voren die we niet hadden verwacht. En dan ben je toch afhankelijk van de regering. Maar het is wel positief vind ik.
13.18	Uitbreiden bedrijf	Ik hoor daar zelf ook bij. Dat zijn de normale boeren. Bij mij speelt mee dat over een paar jaar dan zit mijn zoon er ook bij. Anders denk je, ik ben 55, ik kan wel een beetje gaan afbouwen. Maar nu gaan we lekker door. Je doet het ook ergens voor. We gaan lekker door.
13.19	Geen idee van campagnes Dierenbescherming	Nee geen idee.
13.20	Niet duidelijk doel van acties Dierenbescherming	Nou ja, dat schiet me nu te binnen. Dat ze met die pelsdieren. Dat ze daarvoor toen actie hebben gevoerd. Die dieren toen hebben vrijgelaten. Dat heeft de organisatie niet goed gedaan. Maar die tijden zijn ook geweest. Dat was de dierenbescherming. En nog een actie schiet me te binnen, dat ze dan bij varkenshouders zijn binnen geweest. En dat ze dan opnames hebben gemaakt. Dat zijn wel van die acties die blijven hangen. Dat zet veel kwaad bloed onder de agrarische sector. Wat wil je daar nou mee bereiken.
13.21	Kalf 3 a 4 dagen bij koe houden	Maar bijvoorbeeld die uitzending van Radar, daar zaten wel positieve dingen in, maar ook niet positieve dingen. Er wordt vaak niet doorgevraagd. Ik hou bijvoorbeeld het kalf 1 of 2 dagen bij de koe. Maar ik heb ze ook wel eens 14 dagen bij de koe gehad. Of wel eens een maand. Nou dat doe je ook één keer en nooit weer. Die beesten worden dan zo wild als kraaien. Want ze zijn helemaal vervreemd van de mens. En als je ze dan weghaalt bij de moeder uiteindelijk, dan gaan ze zuigen bij

				andere koeien omdat ze dat dan zo gewend zijn. Dus dat leer je als boer gauw genoeg af. Dan vind je een tussenweg. Dus dan doe je ze bij de koe weg afhankelijk van de drukte na een dag of 3 of 4. Dat vind ik een goede tussenoplossing. Maar daar wordt dan geen aandacht aan besteed, dat dat een mooie tussenoplossing is. En dat zou ook zeker wel haalbaar zijn voor de reguliere sector.
13.22	Dierenbescherming kortzichtig			Nou ja, ik vind de Dierenbescherming maar wat kortzichtig. Ik denk trouwens dat ze de discussie vaak uit de weg gaan. Dan roepen ze maar wat, en dan denk ik, weten jullie wel echt hoe het zit. Dus dan noem ik ze kortzichtig. Maar de intensieve veehouderij, dat vind ik zelf bijvoorbeeld ook niks. Dus daar raken we elkaar dan ook wel weer. Maar je haalt ze ook wel weer gauw door elkaar. Moeilijk.
13.23	In gesprek gaan met boeren			Ga in gesprek met de boeren zelf. Ga eens bij een boer langs. De één is daar natuurlijk geschikter voor dan de ander. Van mezelf weet ik dat ik dat wel leuk zou vinden om in gesprek te gaan met zo'n organisatie. Je kunt veel van elkaar leren. Ja veel biologische boeren zouden daar wel voor open staan, maar ook wel gangbare.
13.24	Dierenbescherming avond	spreker	LTO	Ja zeker wel. We hebben ook wel vaak een uurtje over. Dan zou daar wel een spreker bij kunnen. Dan zou het bij zo'n gelegenheid moeten kunnen. Maar niet een avondvullend programma. Dan komen ze niet.
13.25	Dierenbescherming goed voorlichten publiek			Ja zeker wel. De consument goed voorlichten. Je bent natuurlijk zelf ook gekleurd. De consument is natuurlijk nu vaak slecht voorgelicht. Of niet voorgelicht. Daar is de sector ook altijd mee bezig, om de consument goed voor te lichten. Daar kunnen zij misschien ook wel wat in betekenen. Verder zou ik tegen ze willen zeggen: ga in gesprek met de boer.

Bijlage IV. Axiale codering

Elk tekstfragment heeft in de voorgaande ordening een label en een nummer gekregen. Bij de tweede stap in de codering worden deze overeenkomende codes samengevoegd, de zogenoemde tweede ordening. Op deze manier worden er clusters gevormd die een overzicht vormen van alle besproken onderwerpen tijdens de interviews. Bij het samenvoegen van de codes wordt zoveel mogelijk de volgorde van de topiclijst aangehouden die is opgesteld voorafgaand aan het interview. Dit zijn de zogenoemde hoofdcodes. Daarnaast zijn er zogenoemde subcodes toegevoegd aan clusters onderwerpen die niet vooraf waren vastgesteld. Gezien het semigestructureerde karakter van het onderzoek kwamen deze tijdens de interviews naar voren. Deze subcodes zijn net zo waardevol als de hoofdcodes.

Naast de hoofd en subcodes wordt aangegeven hoe vaak het onderwerp is benoemd door de respondent.

De volgende codes kwamen overeen en zijn samengevoegd. De karakteristieken waaraan een cijfer wordt gegeven door de respondent worden weergegeven in een aparte tabel, terug te vinden in Bijlage V.

Kenmerken geïnterviewde

Label	Sublabel	Aantal respondenten dat over het onderwerp gesproken heeft	Overeenkomende labels
Soort bedrijf		13	1.1, 2.1, 2.2, 2.8, 2.12, 3.1, 4.1, 5.1, 6.1, 7.1, 8.1, 9.1, 10.1, 11.1, 12.1, 13.1, 13.3
Grootte van het bedrijf weergegeven aan de hand van het aantal dieren		13	1.2, 2.7, 3.3, 4.2, 4.3, 5.2, 6.2, 7.2, 8.2, 9.2, 10.2, 11.2, 12.2, 13.2
Lid van een vakbond/andere organisatie		13	1.3, 2.9, 2.10, 2.11, 3.4, 4.4, 5.3, 5.4, 6.6, 6.7, 7.4, 8.4, 9.5, 9.6, 10.10, 11.4, 12.9, 13.7, 13.8, 13.11
	Veehouder gaat naar bijeenkomsten van een vakbond	11	1.4, 1.6, 3.5, 4.5, 4.6, 4.8, 4.9, 4.10, 5.11, 6.8, 7.5, 7.6, 7.7, 8.5, 8.7, 7.8, 7.9, 8.17, 8.18, 8.19, 9.7, 9.8, 10.11, 10.14, 12.10, 12.11, 13.9
Veehouder lid van een dierenbeschermingsorganisatie		4	1.7, 2.13, 3.10, 4.11
Betrokkenheid van de veehouder bij de politiek		2	1.5, 1.20, 1.36, 3.6, 3.7, 3.8

De veehouder en zijn bedrijf

Label	Sublabel	Aantal respondenten dat over het onderwerp gesproken heeft	Overeenkomende labels
Afschaffen van de melkquotering		13	1.15, 1.16, 1.17, 1.18, 1.19, 1.23, 2.17, 3.12, 3.13, 4.20, 4.22, 5.25, 5.26, 5.27, 5.28, 5.29, 6.9, 6.10, 6.11, 6.12, 6.13, 7.25, 7.26, 7.27, 8.14, 8.15, 8.16, 9.20, 10.15, 10.22, 11.14, 11.15, 12.12, 12.13, 13.17
	Verdeeldheid onder veehouders	3	1.21, 1.22, 4.16, 4.17, 4.18, 4.19, 4.32, 4.33, 5.7, 5.8, 5.9, 5.10, 5.32, 5.33
	Veranderingen, uitbreidingen en beperkingen van het bedrijf	12	1.24, 1.25, 1.27, 3.15, 4.21, 4.39, 4.40, 4.41, 5.22, 6.4, 6.5, 6.29, 7.3, 8.3, 8.8, 8.13, 8.29, 9.3, 9.4, 9.10, 10.3, 10.4, 10.6, 10.23, 11.3, 12.3, 12.4, 12.5, 12.6, 13.18
	Overige wetgeving	9	1.26, 2.31, 3.9, 4.7, 4.34, 4.51, 8.33, 8.34, 8.35, 9.9, 10.12, 10.10, 11.16, 13.4
	Afschaffen van de noodslager	5	1.28, 1.29, 2.42, 3.28, 3.29, 3.30, 3.31, 4.24, 4.25, 4.26, 4.27, 4.28, 11.9
	Teveel nadruk op dierenwelzijn (in Nederland)	4	8.9, 8.10, 8.11, 8.12, 8.27, 9.11, 9.16, 9.21, 9.22, 10.24, 10.27, 12.7, 12.8
	biologische markt	1	13.5, 13.6, 13.10, 13.21

Primaire impressie

Label	sublabel	Aantal respondenten dat over het onderwerp gesproken heeft	Overenkomende labels
Kennis over de Dierenbescherming		12	1.8, 1.9, 2.14, 3.11, 5.15, 5.34, 6.22, 7.10, 7.12, 7.17, 7.20, 7.21, 7.40, 8.21, 9.12, 9.14, 10.18, 10.21, 10.29, 11.5, 11.11, 11.21, 12.18, 13.3, 13.4, 13.6, 13.19, 13.20
	Andere organisaties waaraan gedacht wordt	11	1.10, 2.15, 2.19, 2.32, 4.50, 5.16, 5.35, 5.36, 5.41, 5.47, 6.15, 6.17, 6.18, 6.23, 7.11, 7.14, 7.15, 7.34, 7.35, 7.36, 8.22, 8.23, 8.38, 9.13, 9.17, 10.17, 11.19, 12.14, 12.25
Gevoel dat opgeroepen wordt bij het noemen van de Dierenbescherming		9	4.12, 4.14, 5.17, 5.39, 6.16, 7.43, 8.20, 9.15, 11.10, 12.24, 13.22
	Acties van andere dierenwelzijnsorganisaties waaraan gedacht wordt	10	2.33, 3.32, 4.49, 5.21, 5.24, 6.20, 6.24, 7.16, 7.19, 8.24, 8.25, 8.26, 8.37, 10.20, 10.26, 10.28, 10.30, 12.15, 12.6, 12.20, 12.21, 13.15
	Biologisch geen oplossing	1	10.32, 10.33

Bekendheid

Label	Sublabel	Aantal respondenten dat over het onderwerp gesproken heeft	Overeenkomende labels
Directe ervaringen met Dierenbescherming (blijkt dierenambulance te zijn)		3	1.11, 2.20, 2.21, 2.23, 2.24, 2.25, 2.26, 4.13
Indirecte ervaringen Dierenbescherming		7	1.12, 3.19, 3.26, 3.27, 4.23, 7.23, 8.32, 9.19, 11.13
Geen ervaringen		5	5.37, 5.38, 7.22, 7.24, 8.30, 8.31, 9.18, 11.12
	Onbekend welke organisatie heeft ingegrepen	4	1.13, 1.14, 2.27, 5.40, 6.19
	Beter leven kenmerk	4	3.20, 4.31, 7.30, 10.19
	Discussie rondom geboortekrik	5	3.21, 5.42, 5.43, 5.44, 6.21, 8.39, 11.18
	Dierenbescherming gebrek aan kennis	2	7.28, 7.29, 7.31, 7.32, 7.33, 12.17, 12.19

Bereidheid

Label	Sublabel	Aantal respondenten dat over het onderwerp gesproken heeft	Overeenkomende labels
Informatiewinning over de veehouderij		9	1.30, 2.34, 3.22, 3.37, 5.18, 5.19, 5.20, 6.27, 7.18, 7.37, 8.28, 8.40, 10.31, 13.23
Hoe wordt de veehouder gezien		8	1.31, 1.32, 4.35, 5.45, 5.46, 7.13, 9.23, 9.24, 10.7, 10.8, 10.9, 10.13, 11.6, 11.7, 11.8, 12.22
	Melkveesector onderscheidt zich van andere (intensieve) veehouderijsectoren	5	1.37, 4.15, 10.7, 10.13, 12.22, 13.22
Bereidheid van de veehouder om in gesprek te gaan		11	1.33, 1.37 2.16, 3.23, 3.35, 5.48, 5.49, 5.50, 6.26, 6.28, 6.30, 6.31, 7.39, 7.42, 8.43, 9.27, 9.28, 9.31, 11.20, 12.26, 12.27, 13.12

Wensen

Label	Sublabel	Aantal respondenten dat over het onderwerp gesproken heeft	Overeenkomende labels
Positief uitlaten van de Dierenbescherming over veehouders		7	1.34, 1.35, 2.28, 2.29, 3.35, 4.38, 7.41, 8.42, 13.25
Wensen van de veehouder voor de Dierenbescherming		7	1.38, 2.36, 2.37, 4.42, 4.44, 4.45, 7.37, 7.38, 8.42, 8.46, 10.34, 12.33

Relatie

Label	Sublabel	Aantal respondenten dat over het onderwerp gesproken heeft	Overeenkomende labels
Waar liggen de kansen voor de Dierenbescherming		6	2.30, 2.40, 3.24, 3.25, 4.43, 8.44, 8.45, 9.29, 9.30, 13.24

Bijlage V. Karakteristieken Dierenbescherming

Naast de interviewvragen zijn er aan de karakteristieken van de Dierenbescherming cijfers toegekend. De resultaten van deze cijferlijst is te vinden in tabel 11.

Tabel 11. Cijfers aan karakteristieken toegekend door respondent.

	resp. 1	resp. 2	resp. 3	resp. 4	resp. 5	resp. 6	resp. 7	resp. 8	resp. 9	resp. 10	resp. 11	resp. 12	resp. 13	gemiddelde cijfer
<i>sector</i>														
productiedieren	8	3	1	2	5	10	2	6	8	7	5	1	7	5
beter leven	5	1	5	10	5	8	1	7	9	10	5	4	8	6
kenmerk														
veehouders	2	1	1	6	1	6	1	5	8	5	5	3	3	3,6
huisdieren	9	10	5	10	5	6	8	8	5	8	10	9	8	7,8
natuur	1	2	10	7	5	7	3	7	4	8	1	6	7	5,2
weidevogelbeleid	9	1	1	8	1	1	3	6	5	7	10	7	8	5,2
<i>functioneren</i>														
actiegroep	3	1	10	10	10	10	2	7	5	6	10	7	9	6,9
bemiddelaar	8	1	1	5	1	2	1	2	6	7	10	3	6	4,1
lobbyist	7	3	1	8	1	8	5	8	7	7	5	4	4	5,2
politiek	8	2	1	9	8	7	3	6	8	7	5	1	6	5,5
<i>gedrag</i>														
vasthoudendheid	8	1	5	7	10	10	2	7	8	7	1	6	8	6,2
geloofwaardig	8	4	1	7	3	4	2	3	9	5	5	1	5	4,4
bemoeienis	2	3	5	9	8	10	2	8	4	7	10	8	8	6,5
<i>identiteit</i>														
dierenwelzijn	9	4	10	10	5	10	2	5	9	9	5	8	10	7,4
dierenleed	8	1	1	10	10	10	9	6	8	10	5	8	10	7,4
partij voor de dieren	2	3	7	8	10	10	2	5	2	8	5	1	8	5,5
wakker dier	1	1	7	6	8	10	3	5	2	7	10	1	6	5,2
AID	9	1	5	8	5	8	5	7	8	5	5	5	3	5,7